

เจ้าคุณอุดร
ผู้จำอดีตชาติ

THAI NATIONAL ASSEMBLY LIBRARY

3961200016

1259

อส
พ382จ
2557

เจ้าคุณอุตร ผู้จำอดีตชาติ
(พระราชาครูอาจารย์ สวัสดิ์
ชนดิวิริโย) วัดโพธิสมภรณ์
จ.อุดรธานี.

#42433

วันที่ 17 / 7.พ. / 58

เลขทะเบียน 1259

เลขหมู่ ๐๗
พ 382 จ

2557

ที่ระลึกงานพระราชทานเพลิงศพ

ท่านเจ้าคุณอุดร

(พระราชวุฒาจารย์ สวัสดิ์ ขนฺติวิริโย)

วัดโพธิสมภรณ์ ต.หมากแข้ง อ.เมือง จ.อุดรธานี

๑๔ มิถุนายน ๒๕๕๗

สมบัติห้องสมุดรัฐสภา

ชื่อหนังสือ :

เจ้าคุณอุตร ผู้จำอดีตชาติ

ผู้รวบรวม และจัดพิมพ์ถวาย :

ปิยโสภณ วัดพระราม ๙ กาญจนาภิเษก

พิมพ์ครั้งที่ ๑ :

งานพระราชทานเพลิงศพ

พระราชวุฒาจารย์ (สวัสดี ขนดีวิริโย)

ณ เมรุวัดโพธิสมภรณ์ ต.หมากแข้ง อ.เมือง จ.อุดรธานี

๑๔ มี.ย. ๒๕๕๗

จำนวน :

๕,๐๐๐ เล่ม

ปก/รูปเล่ม :

ร่วมธรรมกราฟิค

พิมพ์ที่ :

บริษัท สำนักพิมพ์ร่วมธรรม จำกัด

โทร. ๐๒-๕๒๖-๙๖๕๕-๖

แฟกซ์ ๐๒-๕๒๖-๒๔๖๘

romdhamma@yahoo.com

กราบบูชาพระคุณหลวงพ่ोज้าคุณอุตร

ข้าพเจ้าจำได้แม่นยำ

๑๙ เมษายน ๒๕๑๙ หรือเมื่อ ๓๐ ปีเศษที่ผ่านมา เวลา ๖ ทุ่มตรง ข้าพเจ้า ตื่นตื่นเดินทางมาฟังบุญหลวงพ่อ แม้จะเป็นเวลาตึกสงฆ์ แต่หลวงพ่อก็ลุกขึ้นมาต้อนรับหลวงพ่อน้อย (หลวงพ่พระครูวิศิษฎ์ธรรมคุณ) ได้นำข้าพเจ้าเข้ามาฝากเรียนหนังสือที่วัดโพธิสมภรณ์ ซึ่งขณะนั้นข้าพเจ้ามีอายุเพียง ๑๕ ขวบ บวชเป็นสามเณรน้อยได้ ๔ ปี ความมุ่งหวังของข้าพเจ้าคือมาเรียนหนังสือเป็นมหาเปรียญ ที่วัดโพธิสมภรณ์ อุตรธานีแห่งนี้

กราบเสร็จ หลวงพ่ोज้าคุณอุตรบอกว่า “เณรน้อยนอนข้างเตียงนะ”

ข้าพเจ้ากราบหลวงพ่อกอีกครั้ง แล้วก็นอนลงข้างเตียงอย่างมีความสุข

นี่เป็นเวลา ๓๐ ปีมาแล้ว ขณะนั้นหลวงพ่ोज้าคุณอุตร มีอายุ ๕๔ ปี หลวงพ่อน้อย มีอายุ ๔๖ ปี ในขณะที่หลวงปู่ใหญ่ (พระอุดมญาณโมลี) อายุ ๖๖ ปี ส่วนข้าพเจ้ามีอายุ ๑๕ ขวบ เวลานี้หลวงปู่ใหญ่ ๑๐๓ ปี หลวงพ่อน้อย ละสังขารไปแล้ว ข้าพเจ้าเอง ๕๒ ปี

เวลาในชีวิต ย้อนอดีตไม่ได้ ไม่มีใครอยากแก่ เจ็บ ตายเลย แต่ก็ไม่สามารถจะหลีกเลี่ยงไปได้ ธรรมชาติเหล่านี้ เป็นหลักไตรลักษณ์ คือไม่เที่ยง เป็นทุกข์ มิใช่ตัวตนหรือเราบังคับเขาไม่ได้ มีแต่เขาจะบังคับเราให้เดินไปตามเส้นทางของเขา

สภาพของวัดโพธิสมภรณ์เวลานั้น ยังไม่ได้รับการพัฒนาเหมือนสภาพปัจจุบัน ที่พักของพระภิกษุสามเณรยังเป็นเรือนไม้ยาว คณะศรีทองถือเป็นคนคณะด้อยพัฒนา เพราะยังเป็นท้องนา เต็มไปด้วยกบ เขียด มีทุ่งหญ้ารกช้ำพเจ้าตใจที่วัดโพธิสมภรณ์มีต้นไม้งามเต็มวัด

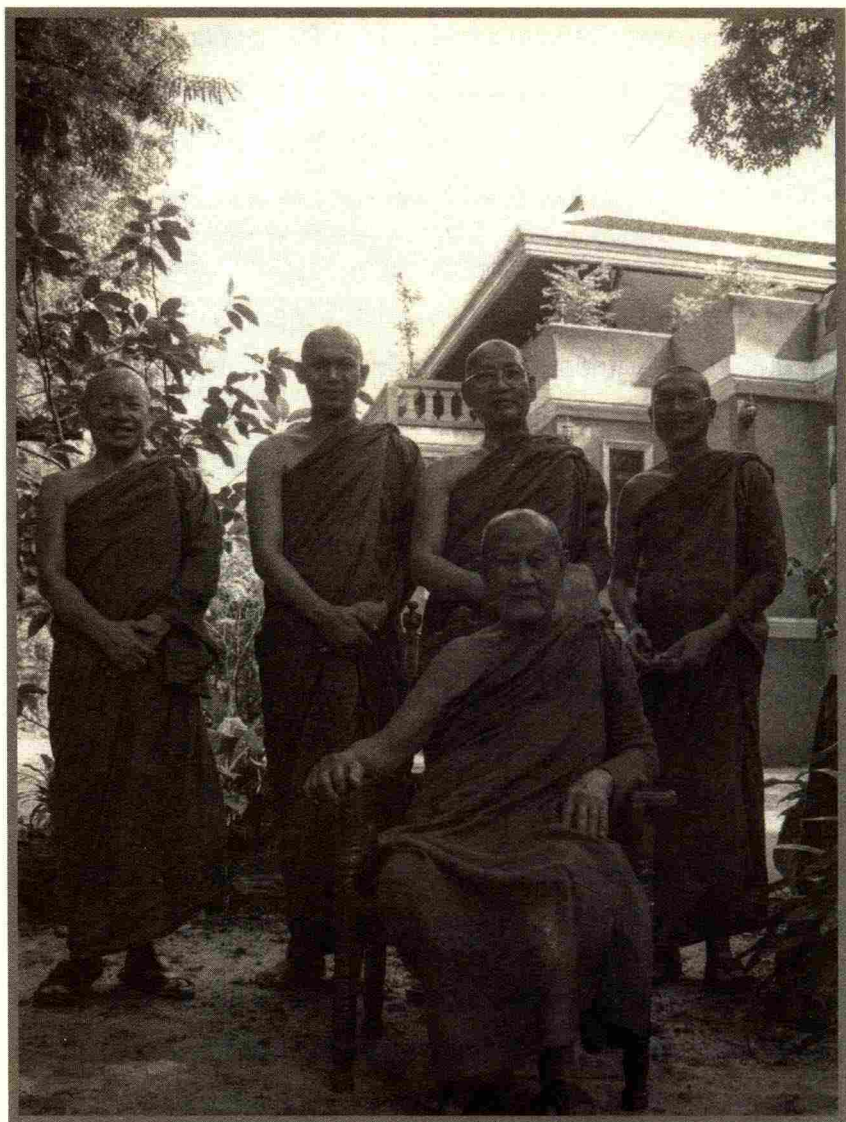
เวลานั้น ถนนรอบวัดยังเป็นหินแดงธรรมดา หน้าฝนเดินลำบาก บางจุดมีน้ำขัง น้ำท่วม กุฎิคอนกรีตมีเฉพาะของท่านเจ้าคุณหลวงปู่พระธรรมเจดีย์ (จุม พนฺธุโล) เท่านั้น แต่ตอนนี้หน้าเสียดายที่ถูกรื้อทิ้งไป ก่อสร้างกุฏิรับรองแทน ทำให้ประวัติศาสตร์ส่วนที่เกี่ยวข้องกับหลวงปู่พระธรรมเจดีย์หายสาบสูญไปทันที

วัดโพธิสมภรณ์เวลานั้น มีจุดเด่นที่การศึกษา คือมีการบริหารการศึกษาเล่าเรียน พระปริยัติธรรมดีเยี่ยม เพราะถูกกำหนดให้เป็นศูนย์ศึกษาภาษาบาลีของภาคอีสาน ๑๙ จังหวัด กำหนดให้แต่ละจังหวัด คัดเลือกพระภิกษุสามเณรมาเรียนหนังสือ จังหวัดละ ๒ รูป และให้เป็นเจ้าภาพด้วย ปี พ.ศ. ๒๕๑๙ นั้น เป็นรุ่นที่ ๓ มีพระภิกษุสามเณรเข้ามาใหม่ ๓๒ รูป รวมกับนักเรียนเก่าอีกกว่า ๑๕๐ รูป ขำพเจ้าเข้าเรียนชั้นบาลีไวยากรณ์ และนักธรรมชั้นเอก ได้เลขที่ ๓๒

พระภิกษุสามเณรขะมักเขม้นในการศึกษาเล่าเรียนดีมาก ตกกลางคืนก็จะเดินท่องหนังสือแข่งกัน ซึ่งอาจจะแตกต่างจากปัจจุบันนี้

ขำพเจ้าถือเป็นบุญที่ได้เข้ามาพึ่งร่มโพธิสมภรณ์แห่งนี้ เป็นบุญที่ได้เริ่มต้นการศึกษาที่นี่ เป็นบุญที่ได้รับการเลี้ยงดูอย่างอบอุ่นจากหลวงพ่อบุญเจ้าคุณอุดร ท่านรักเหมือนลูกเหมือนหลาน ไม่เคยดูไม่เคยว่า มีแต่ความเมตตาเอื้ออารี เอาใจใส่ รักและเอ็นดู ป้องกันภัยให้ทุกด้าน

หลวงพ่อรักสัตว์ โดยเฉพาะท่านรักแมว รักสุนัข รักเด็กๆ ในขณะที่ขำพเจ้าไม่ชอบ เนื่องจากเห็นว่ามีมากเกินไป คือมีมากกว่า ๒๐ ตัว ทำให้

หลวงพ่อเจ้าคุณอุตร กับบรรดาพระลูกศิษย์ (จากซ้าย) พระครูภาวนาจิตสุนทร, พระราชาญาณกวี, พระครูปลัดสัมพิพัฒน์ (หลวงพ่อคงฤทธิ์), พระครูวิศาลปัญญาคุณ

แล้วดูยั่วเย้าไปหมด แต่ก็ต้องให้อาหารทุกวัน นานๆ เข้า ก็รู้สึกเข้าใจและเห็นใจ หลวงพ่อว่าทำไมสุนัข แมว จึงเป็นสัตว์เลี้ยงที่น่ารักและน่าสงสาร ทำไมคน จึงชอบนำเขามาทิ้งขว้างไว้ในวัด หลวงพ่อรับเลี้ยงสุนัขและแมวทุกชนิดที่คน ชอบนำมาปล่อยวัด นานเข้าก็มีปริมาณมากขึ้นๆ ไม่สิ้นสุด ถึง ๓๐ กว่าตัว แต่ ข้าพเจ้าก็ทำหน้าที่ดูแลได้ หมาแมวที่ตาย หลวงพ่อก็จะนิมนต์สามเณรมาสวด บังสุกุลให้วิญญาณไปสวรรค์เหมือนกับคน

น้ำใจเอื้อเฟื้อของท่านเผื่อแผ่ไม่มีประมาณจากคนถึงสัตว์ ได้เป็นจุดเด่น ที่ทำให้ข้าพเจ้าต้องนำเก็บไปคิด ทำให้ข้าพเจ้ามีนิสัยคิดถึงคนอื่นก่อนตนเอง คิดเสมอว่า เราจะช่วยเหลือคนอื่นได้อย่างไร ทำอย่างไร เราจะเป็นที่พึ่งของ คนอื่นได้

ข้าพเจ้าได้รับการอบรมเลี้ยงดูเป็นอย่างดีจากหลวงพ่อ ท่านจะสอนให้ เป็นคนใจดี ใจบุญ ใจเย็น เนื่องจากข้าพเจ้าตอนเด็กๆ เป็นคนทำอะไรเร็ว การ ถูกสอนให้เป็นคนใจเย็น เป็นเรื่องเหมาะสมอย่างยิ่ง ตกเย็น ข้าพเจ้าเห็นพระ ภิกษุครูอาจารย์มากกราบคุยสนุกสนานกับหลวงพ่อ เห็นหลวงพ่อพูดคุยเรื่อง เก่าๆ ให้ฟัง ข้าพเจ้านั่งอุปัฏฐากอยู่ใกล้ๆ ก็รู้สึกสนุกสนานไปด้วย

ณ กุฏิหลวงพ่อนี้เอง ข้าพเจ้าได้รู้จักมักคุ้นกับพระเถระซึ่งเปรียบเสมือน พระพี่ชาย ๒ ท่านคือ ท่านจิต หรือ พระครูภาวนาจิตสุนทร แห่งวัดอรุณ- ญิกาวาส อำเภอบ้านฝ่อ และท่านบุญญีมี่ หรือพระครูวิศาลปัญญาคุณ แห่ง วัดป่าภูนาหลาว อำเภอน้ำโสม อุดรธานี ตั้งแต่นั้นมา ก็มีความเคารพรัก สนิทสนม ร่วมสุข ร่วมทุกข์กันมาตลอด ทั้ง ๒ ท่านนี้ เป็นศิษย์ในหลวงพ่อ ท่านเจ้าคุณอุดรเช่นกัน

หลวงพ่อก็มีจุดเด่นที่ไม่เหมือนใคร มีความอาจหาญในการเทศนา มอง การณ์ไกล โดยเฉพาะเรื่องภัยของพระพุทธศาสนา ท่านจะพูดได้ตรง และเข้าใจ

เรื่องต่างๆ ได้ดีเป็นพิเศษ

หลวงพ่มีความจำดีเลิศ คือทรงจำเรื่องราวในอดีต บุคคล และสถานที่ได้อย่างน่าอัศจรรย์ หลวงพ่อจำบทเทศนา พุทธภาษิตได้เหมือนเครื่องคอมพิวเตอร์ ขณะที่เราท่องแล้วก็ลืม แต่หลวงพ่อนำออกมาใช้ได้โดยไม่ต้องเปิดตำรา

ประการสำคัญ หลวงพ่อสามารถจำอดีตชาติได้อย่างน่าอัศจรรย์ ข้าพเจ้าได้กราบเรียนถามท่านว่า ทำไมจึงไม่เรียกว่าระลึกชาติได้ ท่านตอบว่าการระลึกชาติได้ ต้องบรรลุมาน ซึ่งเป็นการบรรลุธรรมขั้นสูง แต่ท่านไม่ได้บรรลุอะไร เกิดมาก็จำชาติที่แล้วได้เลย ดังที่ท่านผู้อ่านจะได้อ่านต่อไปจาก

ประวัติของท่านในหนังสือเล่มนี้

แม้เมื่อข้าพเจ้าจากหลวงพ่ไปเรียนหนังสือที่กรุงเทพมหานคร หลวงพ่อก็เอาใจใส่ให้กำลังใจ กระทั่งข้าพเจ้าสามารถเรียนจบเปรียญธรรม ๙ ประโยค และมีความเจริญรุ่งเรืองก้าวหน้าในพระบวรพุทธศาสนา

จากวันนั้น ถึงวันนี้ ๓๐ ขวบปีผ่านไป วันนั้น หลวงพ่ ๕๖ ปี ชุบเลี้ยงข้าพเจ้าที่อายุ ๑๕ ขวบจนเติบโต และวันนี้ หลวงพ่จากไปแล้ว เป็นเวลาที่พวกเราเหล่าศิษย์จะได้ตอบบุญแทนคุณผู้มีพระคุณยิ่งต่อชีวิต หากไม่มีวันนั้น คงจะไม่มีวันนี้

พวกเราเหล่าศิษยานุศิษย์ ต่างสำนึกในพระคุณของหลวงพ่อ คำสอนอันศักดิ์สิทธิ์ ความเมตตาการุณย์ที่ไม่จำกัดจางของท่าน นับเป็นบุญของลูกหลานชาวจังหวัดอุตรธานีโดยแท้ ที่มีพระดี ใจดี ใจบุญให้กราบไหว้บูชา

ด้วยดวงใจเคารพรักและบูชาคุณยิ่ง

พระราชญาณกวี (ปิยโสภณ)

วัดพระราม ๙ กาญจนาภิเษก

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
กราบบูชาพระคุณหลวงปู่เจ้าคุณอุตร	๖
ชาติภูมิ	๑๕
ผลงาน	๑๗
ไต่ร่่มกาสาวพัสตร์	๒๐
จำอดีตชาติได้	๓๘
ชาติก่อนเป็นเด็กวัดมัชฌิมาวาส	๔๑
ความฝันของแม่	๕๖
แบบอย่างบูรพาจารย์	๕๗
ประสบการณ์งานปกครอง	๖๐

เรื่อง

หน้า

เมืองอุดรในอดีต

๖๑

ธรรมะหลวงปู่

๖๓

พระคาถา ๑๐๘

๗๙

ภาคผนวก

อภัยทาน

๘๒

มาร่วมใจกันปลูกรากแก้วศาสนทายาท

๙๕

สำนักชาวพุทธ

๑๑๕

มรดกดีที่อาจไร้ทายาท

๑๒๒

ชาติภูมิ

ชาติภูมิ

พระราชวุฒาจารย์ (สวัสด์ ขนตวิริโย) หรือที่คณะศิษยานุศิษย์ทั่วไปเรียกจนติดปากว่า “หลวงพ่อกุตร” บ้าง “ท่านเจ้าคุณอุตร” บ้าง ท่านถือกำเนิดวันจันทร์ที่ ๑๙ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๖๖ ตรงกับวันขึ้น ๑๒ ค่ำ เดือน ๑๒ ปีกุน ณ หมู่บ้านท่าตุม ตำบลหมู่ม่น อำเภอเมือง จังหวัดอุตรธานี โยมบิดาชื่อพ่อด้วง วุฒิสเสน โดยมารดาชื่อแม่ใบ สมจิต

บรรพชา

หลวงพ่อกุตรพระราชวุฒาจารย์ บรรพชาเป็นสามเณรครั้งแรกที่วัดบ้านกุดสระ เมื่อวันที่ ๘ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๘๒ เป็นสามเณรฝ่ายมหานิกาย โดยมีพระครูหนู เป็นพระอุปัชฌาย์ ได้ญัตติเป็นสามเณรฝ่ายธรรมยุต เมื่อวันที่ ๑๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๘๕ ที่วัดโพธิสมภรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดอุตรธานี โดยมีพระเดชพระคุณพระธรรมเจดีย์ (จุม พนฺธุโล) เมื่อครั้งดำรงสมณศักดิ์ที่ พระเทพกวี เจ้าอาวาสวัดโพธิสมภรณ์ เมืองอุตรธานี เป็นพระอุปัชฌาย์ และได้ปฏิบัติรับใช้พระอุปัชฌาย์มาโดยตลอดจนถึงวาระสุดท้ายของพระธรรมเจดีย์

อุปสมบท

เมื่ออายุครบ ๒๐ ปีบริบูรณ์ ได้รับการอุปสมบท ณ พัทธสีมาวัดโพธิสมภรณ์ เมืองอุตรธานี วันที่ ๑๕ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๘๖ โดยมีพระเดชพระคุณพระธรรมเจดีย์ เป็นพระอุปัชฌาย์ พระครูประสาทคณานุกิจ (จันทร์) เป็นพระกรรมวาจาจารย์ พระอาจารย์อ่อน ธมฺมธโร วัดทิพยรัฐนิมิตร เป็นพระอนุสาวนาจารย์

วิทยฐานะ

พ.ศ. ๒๔๘๐ สำเร็จชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ จากโรงเรียน
ประชาบาลบ้านท่าตูม อำเภอเมือง จังหวัดอุตรธานี

พ.ศ. ๒๔๘๓ สอบนักธรรมชั้นตรีได้ ในสำนักเรียนวัดโพธิ-
สมภรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดอุตรธานี

พ.ศ. ๒๔๘๖ สอบนักธรรมชั้นโทได้ ในสำนักเรียนวัดโพธิ-
สมภรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดอุตรธานี

การศึกษาพิเศษ

พ.ศ. ๒๕๑๕ ได้รับวุฒิปัตร์จากการศึกษาในโรงเรียนพระ
สังฆาธิการธรรมยุต วัดบวรนิเวศวิหาร หลักสูตรระดับเจ้าคณะอำเภอ รุ่น ๑

พ.ศ. ๒๕๑๖ ได้รับวุฒิปัตร์จากโรงเรียนพระสังฆาธิการส่วน
กลาง สำนักเรียนวัดสามพระยา แผนกศึกษาอบรม รุ่นที่ ๕

พ.ศ. ๒๔๙๑-๒๔๙๔ เป็นเลขานุการคณะกรรมการสงฆ์อำเภอเมือง
จังหวัดอุตรธานี

พ.ศ. ๒๔๙๕ เป็นเจ้าคณะอำเภอเมือง-อำเภอบ้านผือ

พ.ศ. ๒๕๑๑ เป็นผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดโพธิสมภรณ์จนถึงปัจจุบัน

พ.ศ. ๒๕๑๙ เป็นรองเจ้าคณะจังหวัดอุตรธานี (ธรรมยุต)

พ.ศ. ๒๕๑๙ เป็นพระอุปัชฌาย์

พ.ศ. ๒๕๔๗ เป็นที่ปรึกษาเจ้าคณะจังหวัดอุตรธานี (ธรรมยุต)

พ.ศ. ๒๕๔๗-๒๕๔๘ เป็นผู้รักษาการเจ้าอาวาสวัดทิพย์รัษฎนิมิตร

ผลงาน

งานการศึกษา

พ.ศ. ๒๔๙๕-๒๕๔๗ เป็นประธานกรรมการสอบธรรมสนามหลวง เฉพาะสนามสอบวัดโพธิสมภรณ์ โดยตำแหน่ง ๔๘ ปี

พ.ศ. ๒๔๙๑-๒๕๙๒ เป็นครูสอนนักเรียนชั้นโท สำนักเรียนวัดโพธิสมภรณ์

พ.ศ. ๒๔๙๓-๒๕๙๔ เป็นครูสอนพระนวกภูมิ สำนักเรียนวัดโพธิสมภรณ์

พ.ศ. ๒๕๔๓ สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ทรงแต่งตั้งเป็นกรรมการสนามหลวง แผนกธรรม

พ.ศ. ๒๕๑๙-๒๕๔๒ เป็นอนุกรรมการคณะธรรมยุต

พ.ศ. ๒๕๔๒-ปัจจุบัน เป็นกรรมการบริหารคณะสงฆ์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

งานการเผยแผ่

พ.ศ. ๒๕๐๙-๒๕๕๐ เป็นพระธรรมทูตสายที่ ๕ รวม ๔๑ ปี

งานสาธารณูปการ

ในฐานะเป็นคนเก่าแก่ของวัดโพธิ์สมภรณ์กว่าทุกๆ รูปในวัดโพธิ์สมภรณ์ หลวงพ่อได้รับความไว้วางใจจากเจ้าอาวาสวัดโพธิ์สมภรณ์ให้เป็นกรรมการดูแล การก่อสร้างและบูรณปฏิสังขรณ์สิ่งก่อสร้างภายในวัดโพธิ์สมภรณ์หลายอย่าง

เช่น กรรมการสร้างศาลาการเปรียญ กรรมการบูรณะพระอุโบสถ กรรมการก่อสร้างกำแพงวัด กรรมการก่อสร้างพระบรมธาตุธรรมเจดีย์ เป็น กรรมการสร้างและหาทุนสร้างกุฏิภายในวัดโพธิ์สมภรณ์ โดยได้รับความอุปถัมภ์จากศรัทธาสาธุชนที่เคารพนับถือ สิ้นทุนทรัพย์เป็นจำนวนมาก

หลวงพ่อยังให้ความอุปถัมภ์วัดต่างๆ อีกมากมาย โดยเฉพาะเมื่อครั้งได้ออกเดินทางจาริกธุดงค์ไปในฐานะพระธรรมทูตสายที่ ๕ ได้เดินทางไปทางอำเภอบ้านฝื่อ ได้เป็นประธานสร้างศาลาการเปรียญวัดอรุณญิกาวาส อำเภอบ้านฝื่อ จังหวัดอุดรธานี

เป็นประธานก่อสร้างศาลาการเปรียญนอกประสงค์ วัดป่าสีหน ตำบลบ้านจั่น อำเภอมือ จังหวัดอุดรธานี ค่าก่อสร้างสามล้านกว่าบาท

เป็นประธานจัดหาทุนก่อสร้างศาลาปฏิบัติธรรมที่สวนป่าปฏิบัติธรรม ตำบลมะค่า อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ค่าก่อสร้างประมาณสี่ล้านกว่าบาท

งานการปกครอง

เมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๑ เป็นเลขานุการคณะกรรมการสงฆ์อำเภอมือ ดูแลปกครองร่วมกันทั้งฝ่ายมหานิกายและคณะธรรมยุต จนกระทั่งมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการปกครองคณะสงฆ์ใหม่

ไต้หวันกาสาวยพัสดร์

บิดา

โยมพ่อของหลวงพ่อกุตร มีความเลื่อมใสศรัทธาในพระปฏิบัติสายกัมมัฏฐานมากก่อนแล้ว โดยโยมพ่อของท่านได้เคยปฏิบัติรับใช้ฟังเทศน์ท่านพระอาจารย์เสาร์ กนตสีโล เมื่อครั้งท่านจาริกธุดงค์ละแวกรอบเมืองอุดรธานี โดยเมื่อก่อนหน้านั้น โยมพ่อของท่านชอบดื่มเหล้าเกะกะเกร แต่เมื่อได้ฟังธรรมของหลวงปู่เสาร์แล้ว ได้ปฏิบัติตามจนกลับตัวเป็นคนดี เข้าวัดฟังธรรมจนถึงวันตาย

เมื่อตอนเป็นเด็กโยมพ่อปรารภว่า การทำอะไรทำนามันลำบาก ต้องการให้ลูกๆ ได้มีการศึกษาที่ดี พ่อจึงบอกจะให้ลูกๆ เรียนหนังสือหรือให้บวชเพื่อที่จะได้เรียนสูงๆ ขึ้นไป หลวงพ่อซึ่งมีอหิชาศัยอยากจะทำบวชเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว โยมพ่อจึงปรึกษากับลูกๆ แล้วนำหลวงพ่อซึ่งเป็นลูกคนสุดท้องไปฝากพระเดชพระคุณพระธรรมเจดีย์ (จุม พนฺธุโล) เมื่อครั้งดำรงสมณศักดิ์ที่พระเทพวิ เจ้าอาวาสวัดโพธิสมภรณ์ เมืองอุดรธานี เมื่อได้เวลาอันสมควรแล้ว จึงได้บรรพชา ณ วัดโพธิสมภรณ์

ประวัติวัดโพธิสมภรณ์

สถานที่ตั้งวัด

วัดโพธิสมภรณ์ ตั้งอยู่ที่ถนนพะนิม เลขที่ ๒๒ ตำบลหมากแข้ง อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี อยู่ทางทิศตะวันตกของหนองประจักษ์ มีเนื้อที่ ๔๐ ไร่

3961200016

ความเป็นมา

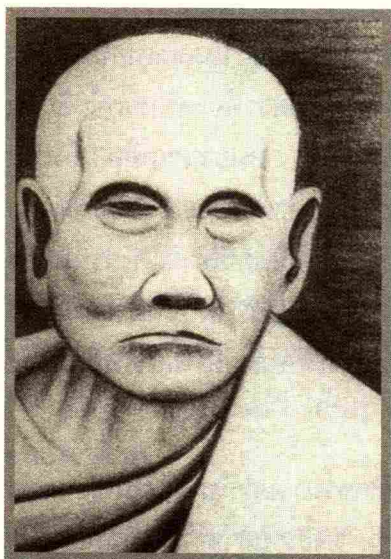
วัดโพธิสมภรณ์เริ่มสร้างเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๔๙ ตอนปลายสมัยรัชกาลที่ ๕ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ โดยมหาอำมาตย์ตรี พระยาศรีสุริยราชวรานุวัตร (โพธิ์ เนติโพธิ์) สมุหเทศาภิบาลมณฑลอุดร ได้พิจารณาเห็นว่าในเขตเทศบาลเมืองอุดรธานี มีเพียงวัดมัชฌิมาวาสวัดเดียวเท่านั้น สมควรที่จะสร้างวัดขึ้นอีกสักวัดหนึ่ง จึงได้ไปสำรวจดูสถานที่ทางด้านทิศใต้ของ “หนองนาเกลือ” ซึ่งเป็นหนองน้ำกว้างใหญ่ อุดมไปด้วยเกลือสินเธาว์ มีปลาและจระเข้ชุกชุม (ต่อมาภายหลังได้เปลี่ยนชื่อเป็น “หนองประจักษ์” เพื่อเป็นอนุสรณ์แด่ กรมหลวงประจักษ์ศิลปาคม ผู้ก่อตั้งเมืองอุดรธานี) เห็นว่าเป็นทำเลที่เหมาะสม ควรแก่การสร้างวัดได้ เพราะเป็นที่ราบป่าละเมาะ เงียบสงบดี ไม่ใกล้ไม่ไกลจากหมู่บ้านมากนัก และอยู่ใกล้แหล่งน้ำ

เมื่อตกลงใจเลือกสถานที่ได้แล้ว ก็ได้ชักชวนราษฎรในหมู่บ้านหมากแข้ง ถากถางป่าจนพอสมควรแก่การปลูกกุฏิ ศาลาโรงธรรมสำหรับใช้เป็นที่พักเพ็ญบุญ และเป็นที่ยืนน้ำพระพิพัฒน์สัตยาประจำปีของหน่วยราชการ ใช้เวลาสร้างอยู่ประมาณ ๑ ปี ในระยะแรกชาวบ้านเรียกว่า “วัดใหม่” เพราะแต่เดิมมีเพียงวัดมัชฌิมาวาส ซึ่งชาวบ้านเรียกว่า “วัดเก่า” ด้วยพบร่องรอยเป็นวัดร้างมาก่อน มีเจดีย์ศิลาแลงเก่าแก่และพระพุทธรูปหินขาว ปางนาคปรก และได้กราบอาราธนา พระครูธรรมวินยานุยุต (หนู) เจ้าคณะเมืองอุดรธานี จากวัดมัชฌิมาวาส มาเป็นเจ้าอาวาสวัด

ตั้งชื่อ

พระยาศรีสุริยราชวรานุวัตร (โพธิ์ เนติโพธิ์) ได้นำความขึ้นกราบทูลขอชื่อต่อ พระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหลวงชินวราลริวิวัฒน์ สมเด็จพระสังฆราชเจ้า วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม กรุงเทพฯ ได้ทรงประทานนามว่า “วัด

สมบัติห้องสมุดรัฐสภา

พระครูธรรมวินยานุยุต (หนู)

พระยาศรีสุริยราชวานุวัตร

โพธิสมภรณ์” เพื่อให้เป็นอนุสรณ์แด่ พระยาศรีสุริยราชวรานุวัตร (โพธิเนติโพธิ์) ผู้สร้างวัดนี้

ร่วมใจพัฒนา

ประมาณ ๓ ปีต่อมา พระยาศรีสุริยราชวรานุวัตร กับท่านเจ้าอาวาสก็ได้เริ่มสร้างโบสถ์ไม้ชั้น พอเป็นที่อาศัยทำอุโบสถสังฆกรรม ครั้นต่อมา ก็ได้เริ่มสร้างโบสถ์ก่อด้วยอิฐถือปูน โดยใช้ผู้ต้องขังในเรือนจำเป็นแรงงาน โดยพระยาศรีสุริยราชวรานุวัตร เป็นช่างผู้ควบคุมการก่อสร้างเอง แต่ยังไม่แล้วเสร็จ ท่านก็ได้ถึงแก่อนิจกรรมเสียก่อนเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๕๕

สำหรับพระครูธรรมวินยานุยุต ท่านมาอยู่ให้เป็นครั้งคราว บางปีก็มาจำพรรษาเพื่อฉลองศรัทธาของพระยาศรีสุริยราชวรานุวัตรบ้าง มีพระรูปอื่นมาจำพรรษาแทนบ้าง ต่อมาเมื่อท่านชราภาพมากแล้ว คณะศิษย์และลูกหลานทางเมืองหนองคายเห็นพ้องกันว่า ควรอาราธนาท่านไปอยู่จำพรรษาที่วัดศรีเมืองจังหวัดหนองคาย เพื่อสะดวกในการปรนนิบัติ และได้มรณภาพ ณ ที่นั้น

เสาะหาผู้นำ

ในปี พ.ศ. ๒๔๖๕ มหาเสวกโท พระยาราชนุกุลวิบูลย์ภักดี (อวบ เปาโรหิตย์) ขึ้นดำรงตำแหน่งอุปราชมณฑลภาคอีสาน และเป็นสมุหเทศาภิบาลมณฑลอุดรธานีด้วย (ต่อมาได้เลื่อนบรรดาศักดิ์เป็น เจ้าพระยามุขมนตรีศรีสมุหพระนครบาล) ได้มาเสริมสร้างวัดโพธิสมภรณ์ต่อ โดยขอย้ายอาณาเขตให้กว้างออกไป ตลอดถึงก่อสร้างเสนาสนะเพิ่มเติมอีกหลายหลัง พร้อมกับสร้างพระอุโบสถต่อจนแล้วเสร็จ และจัดการขอพระราชทานวิสุงคามสีมาให้เป็นหลักฐาน ทั้งเห็นว่าภายในเขตเทศบาลของจังหวัดนี้ ยังไม่มีวัดธรรมยุติกนิกายสักวัด สมควรจะตั้งวัดนี้ให้เป็นวัดของคณะธรรมยุตโดยแท้

เมื่อกิจการพระศาสนาได้เจริญก้าวหน้าขึ้นโดยลำดับเช่นนี้ แต่อย่างไรก็ตามพระภิกษุผู้เป็นเจ้าของเจ้าอาวาส เจ้าพระยามุขมนตรีฯ จึงได้ปรึกษาหารือกับพระเทพเมธี (ติสุโส อ้วน) เจ้าคณะมณฑลอุบลราชธานี โดยมีความเห็นพ้องต้องกันว่า สมควรจัดพระเปรียญมาเป็นเจ้าอาวาสวัดโพธิสมภรณ์ เพื่อจะได้บริหารกิจการพระศาสนา ฝ่ายปริยัติธรรมและฝ่ายวิปัสสนาธุระให้กว้างขวางยิ่งขึ้น ดังนั้น เจ้าพระยามุขมนตรีฯ จึงนำความคิดเห็นกราบเรียนต่อพระศาสนโสภณ เจ้าอาวาสวัดเทพศิรินทราวาส กรุงเทพฯ ก่อน แล้วจึงนำความขึ้นกราบทูลพระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหลวงชินวราลงกรณฯ สมเด็จพระสังฆราชเจ้า วัดราชบพิธฯ ขอพระเปรียญ ๑ รูป จากวัดเทพศิรินทราวาสไปเป็นเจ้าอาวาสวัดโพธิสมภรณ์สืบไป

สมเด็จพระสังฆราชเจ้าฯ จึงทรงรับสั่งให้เจ้าอาวาสวัดเทพศิรินทราวาสเลือกเฟ้นพระเปรียญ ก็ได้พระครูสังฆวุฒิกร (จุม พนธุโล) ป.ธ. ๓ น.ธ.โท ฐานานุกรมของท่าน ซึ่งได้ศึกษาเล่าเรียนอยู่ในสำนักวัดเทพศิรินทราวาส เป็นเวลาถึง ๑๕ ปี ว่าเป็นผู้เหมาะสม ทั้งยังเป็นทีชอบใจของเจ้าพระยามุขมนตรีฯ อีกด้วย เพราะท่านเคยเป็นผู้อุปถัมภ์บำรุงอยู่ก่อนแล้ว พระครูสังฆวุฒิกร (จุม พนธุโล) จึงได้ย้ายจากวัดเทพศิรินทร์ฯ กรุงเทพฯ ไปเป็นเจ้าอาวาสวัดโพธิสมภรณ์ ตั้งแต่ปีพ.ศ. ๒๔๖๖ วัดโพธิสมภรณ์ จึงเป็นวัดของคณะธรรมยุตตั้งแต่บัดนั้นมาจนถึงปัจจุบัน

หลักธรรมเจดีย์

วัดโพธิสมภรณ์ ในระยะนั้นยังมีสภาพเป็นป่าละเมาะอยู่ มีเสนาสนะชั่วคราวพอกุ่มแดดคุ่มฝน บริเวณโดยรอบก็ยังเป็นป่า ไม่ค่อยมีบ้านเรือนเจียบสงบ อาหารบิณฑบาตตามมีตามได้ น้ำใช้ก็ได้จากบ่อบาดาลในวัด ซึ่งพระเถระช่วยกันตักหามาใส่ตุ่มใส่โอ่ง พระเถระระยะแรกยังมีน้อย ทั้งอัตคัดกันดารในปัจจุบันนี้ แต่ด้วยความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะบริหารกิจการพระศาสนาให้

เจริญก้าวหน้า พระครูสังฆวุฒิก (จุม พนฺธุโล) ได้ทุ่มเทพัฒนาวัดในทุกๆ ด้าน

ส่วนที่เป็นศาสนวัตถุนั้น ท่านได้บูรณะซ่อมแซมและสร้างเสริมเพิ่มเติม ให้มั่นคงถาวร อาทิ กุฏิก่ออิฐถือปูน ๒ ชั้น ๓ หลัง กุฏิไม้ชั้นเดียว ๑๗ หลัง ศาลาการเปรียญไม้ชั้นเดียว ๑ หลัง โรงเรียนพระปริยัติธรรม ๑ หลัง โรงเรียนภาษาไทย ๑ หลัง โดยแต่ละหลังสูง ๒ ชั้น ผนังก่ออิฐถือปูน พื้นไม้ตะเคียนทอง หลังคามุงกระเบื้องดินเผา สิ้นเงินหลังละประมาณ ๒๐,๐๐๐ บาท

สำหรับพระอุโบสถได้ก่อสร้างจนแล้วเสร็จ โดยพระยามุขมนตรีฯ (อวบ เปาโรหิตย์) เป็นผู้อุปถัมภ์ มีความกว้าง ๑๒.๔๗ เมตร ยาว ๒๗.๘๕ เมตร สูงจากพื้นถึงอกไก่ ๒๒.๓๐ เมตร มีเสาอยู่ภายใน ๑๖ ต้น ไม่มีข้อฟ้าโบริงกา ไม่มีมุขหน้ามุขหลัง ผนังก่ออิฐถือปูนหนา ๗.๕ ซม. โครงหลังคาใช้ไม้เนื้อแข็งทั้งหมด มุงด้วยกระเบื้องดินเผา พื้นปูด้วยกระเบื้องดินเผา สิ้นเงินค่าก่อสร้าง ๓๐,๐๐๐ บาท

ส่วนที่เป็นศาสนทายาทนั้น ท่านได้เอาใจใส่ทั้งฝ่ายปริยัติและปฏิบัติ โดยได้จัดบริหารการศึกษาพระปริยัติธรรม ได้แก่ นักเรียนชั้นตรี, โท, เอก และแผนกบาลีไวยากรณ์ (ตั้งแต่เปรียญ ๓ ประโยค ถึงเปรียญ ๕ ประโยค ซึ่งมีพระภิกษุสามเณรจากจังหวัดต่างๆ ในมณฑลอุดรธานี มาศึกษาเล่าเรียนอยู่ในวัดโพธิสมภรณ์ และสอบไล่ในสนามหลวงได้เป็นจำนวนมาก นับเป็นสำนักเรียนที่มีชื่อเสียงเป็นที่นิยมยกย่อง ในฝ่ายวิปัสสนาธุระ ได้จัดให้มีการอบรมกรรมฐานควบคู่กันไปด้วย เพื่อฝึกหัดขัดเกลาบ่มเพาะนิสัยพระเณร ให้มีความประพฤติเรียบร้อยดีงามตามพระธรรมวินัย

เมื่อวันที่ ๖-๙ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๖๗ ได้ประกอบพิธีผูกพัทธสีมาวัดโพธิสมภรณ์ โดยมีพระศาสนโสภณ (เจริญ ญาณวโร) เจ้าคณะรองคณะธรรมยุต เจ้าอาวาสวัดเทพศิรินทราวาส กรุงเทพฯ เป็นประธานในการผูก

สมเด็จพระสังฆราชเจ้า
กรมหลวงวชิรญาณวงศ์ (ม.ร.ว.ชื่น นกวงศ์)

พระธรรมเจดีย์ (จุม พนฺธุโล)

พัทธสีมา ในวันที่ ๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๖๗ มีพระเทพเมธี (อ้วน ดิสฺโส) เจ้าคณะมณฑลอุบลราชธานี และพระมหาจุม พนฺธุโล เจ้าอาวาสวัดโพธิสมภรณ์ พร้อมด้วยพระสงฆ์ ๕๒ รูป ร่วมในพิธีอยู่ด้วย

พ.ศ. ๒๔๘๗ สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณวงศ์ (ม.ร.ว.ชื่น นนวงค์) ทรงมีพระบัญชาให้ พระครูสิริสารสุธี (จันทร์ศรี จนฺททีโป) ไปอยู่ วัดโพธิสมภรณ์ เพื่อช่วยแบ่งเบาภาระของพระธรรมเจดีย์ (จุม พนฺธุโล) เนื่องด้วยชราภาพมากแล้ว

ต่อมา พ.ศ. ๒๕๐๑-๒๕๐๕ พระธรรมเจดีย์ ได้ให้ช่างต่อเติมมุขหน้า มุขหลัง ของพระอุโบสถอีกด้านละ ๖ เมตร จึงยาว ๔๐ เมตรพอดี ตลอดถึงได้เปลี่ยนแปลงหลังคาเป็นสามลดสามชั้น มุงด้วยกระเบื้องเคลือบดินเผา มีช่อฟ้า ใบระกา โดยมอบหมายให้ พระสิริสารสุธี เป็นผู้ควบคุม นับเป็นพระอุโบสถที่สวยงามในภาคอีสานอีกหลังหนึ่ง

พ.ศ. ๒๕๐๕ พระธรรมเจดีย์ อาพาธด้วยโรคหัวใจในลงน้ำดีและถึงแก่กรรมด้วยความสงบ เมื่อวันที่ ๑๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๐๕ ณ โรงพยาบาลศิริราช คณะศิษยานุศิษย์ ได้ร่วมกันบริจาคทรัพย์สร้างเมรุถาวร และศาลาบำเพ็ญกุศลศพ ๒ หลัง ได้แก่ ศาลาประจง-จิตต์ และศาลาสามพระอาจารย์ เพื่อเป็นอนุสรณ์และเป็นที่พระราชทานเพลิงศพด้วย.

มูลเหตุที่ได้มาอยู่วัดโพธิสมภรณ์

เนื่องจากโยมพี่เขยเป็นครูใหญ่ที่โรงเรียนการทอ (ปัจจุบันคือวิทยาลัยอาชีวศึกษาอุดรธานี) อยู่ในการปกครองของพระครูประสาทคณานุกิจในสมัยนั้น ได้ปฏิบัติรับใช้พระเดชพระคุณพระธรรมเจดีย์ (จุม พนฺธุโล) มาจนกระทั่งหลวงปู่พระธรรมเจดีย์มรณภาพ

เหตุที่หลวงปู่พระธรรมเจดีย์ชอบนิสสัยของหลวงพ่อก็ เนื่องจากหลวงพ่อก็เป็นคนไม่ดูตายในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย เมื่อได้รับมอบหมายให้ทำงานขึ้นได้ก็จะทำงานนั้นให้สำเร็จ ตลอดถึงเก็บกวาดและดูแลข้าวของเครื่องใช้ทุกอย่างให้เข้าที่เข้าทาง จึงเป็นที่ถูกใจของหลวงปู่เป็นอย่างยิ่ง จนได้รับการชมเชยจากหลวงปู่ว่า **เป็นคนเรียบร้อย ขยันทำงาน และเรียบง่ายทำงานดี** หลวงพ่อก็มีความชำนาญในการทำงานหลายอย่าง เช่น ปั่นอิฐ ช่างไม้ทุกอย่าง จนติดการ ทำงาน ไม่ติดการเรียนการศึกษา แต่หลวงพ่อก็ไม่เคยทิ้งการเรียน โดยอาศัย ศึกษาจากการอ่านหนังสือ แสวงหาความรู้จากหนังสือต่างๆ

จึงเป็นเหตุให้หลวงพ่อดีความชำนาญงานนวรรกรรม เป็นกำลังของหลวงปู่พระธรรมเจดีย์เป็นอย่างมาก สมัยก่อนการก่อสร้างไม่ค่อยได้ใช้ทุนทรัพย์มากนัก ส่วนมากก็เป็นกำลังพระเณรและญาติโยมช่วยกันสร้าง และหลวงพ่อก็ได้เป็นกำลังในการก่อสร้างศาลาการเปรียญหลังเก่าของวัดโพธิสมภรณ์ ปัจจุบันยังใช้งานได้ดี

คิดลาสิกขา

ช่วงอายุ ๒๔ ปี หลวงปู่มีความประสงค์จะลาสิกขา ด้วยคิดว่า ถ้าจะลาสิกขาอายุไม่ควรจะเกิน ๒๕ ปี จึงไม่ยอมโกนผม คุณนายเหรียญ ซึ่งเป็นภรรยาของพระยาอดุลยเดช มาพบเข้าในขณะที่หลวงปู่กำลังใส่กบอยู่ จึงถามว่า

“ท่านสวัสดี ทำไมไม่โกนผม จะสึกหรือเจ้าคะ”

หลวงปู่ตอบว่า

“ถ้าอยู่ไปนานเข้าจะแก่ จะสึก เพราะถ้าแก่แล้วสึกไม่ดี ตื่นแต่ตีกสึกแต่หนุ่มถึงจะดี”

คุณนายเหรียญจึงขอร้องว่า

“ดิฉันขอกราบไม่让您生氣 ดิฉันไม่เคยกราบพระที่จะ生氣นะ”

ว่าแล้วจึงกราบลง ๓ หน นี่คือนี่ที่คนอื่นไม่เป็นอย่างหลวงพ่อ เมื่อจะ
 สึกก็มีพระยามากราบ

วันเดียวปลงผมท่านเจ้าคุณ ๕ รูป

หลวงพ่อเล่าว่า ครั้งหนึ่งขณะที่หลวงพ่อเป็นพระครูสมุห์ ฐานานุกรมของ
 ท่านเจ้าคุณพระธรรมเจดีย์ ไปงานยกฉัตรพระธาตุพนม ไปพักอยู่วัดเกาะ ใกล้
 วัดพระธาตุพนม กำลังโกนผมให้หลวงปู่พระธรรมเจดีย์อยู่ มีท่านเจ้าคุณจาก
 วัดต่างๆ มาให้หลวงพ่อโกนผมให้ในวันเดียวถึง ๕ รูป ซึ่งเป็นเรื่องไม่ค่อยเกิด
 ขึ้นบ่อยนัก คนอื่นไม่เป็นอย่างหลวงพ่อ ท่านเล่าว่ามันเป็นเรื่องแปลก

ท่านขุนสิ้นใจต่อหน้า

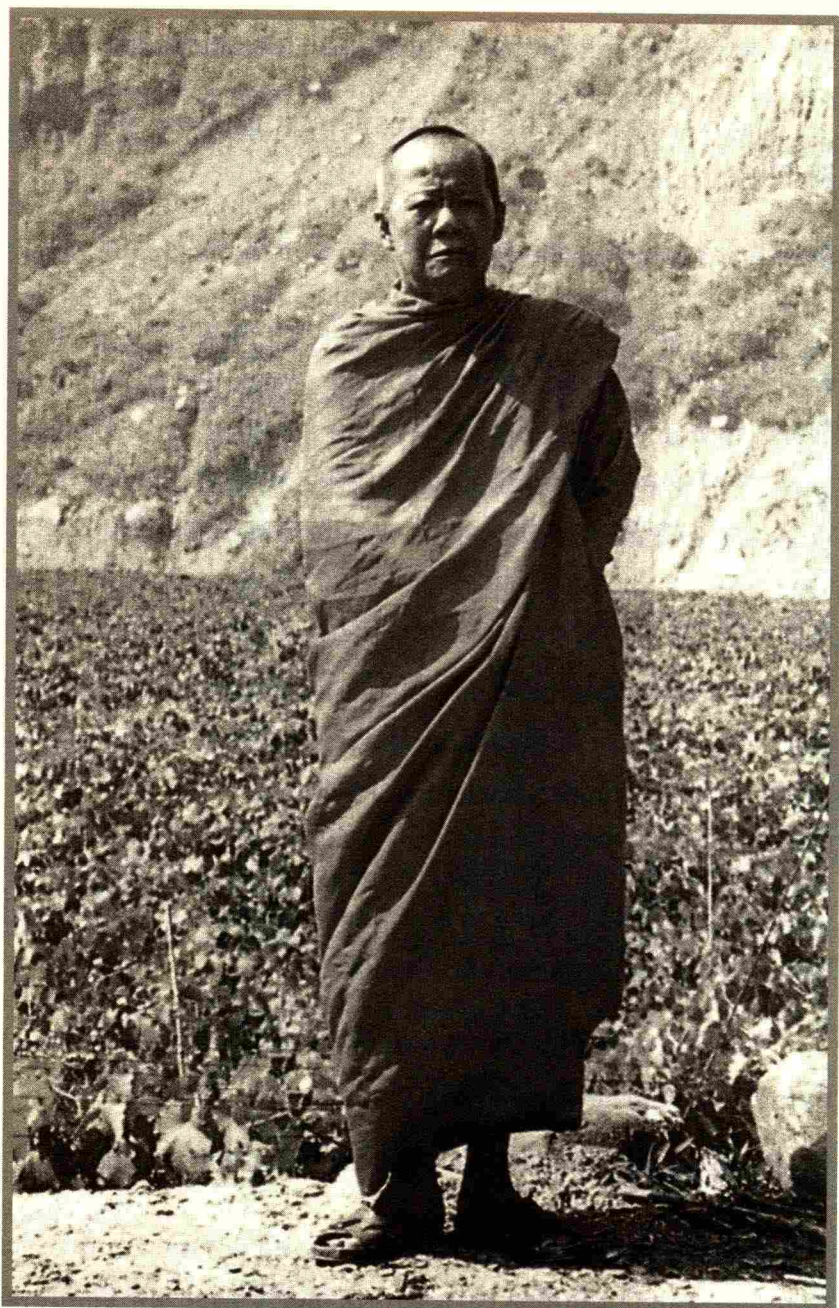
อีกเรื่องหนึ่ง มีขุนฯ มาตายต่อหน้าหลวงพ่อถึงสองขุนฯ คือ **ขุนอักษร**
 เลขา เมื่อใกล้จะสิ้นใจ ได้ให้ลูกมานิมนต์หลวงพ่อไปเยี่ยม เมื่อไปถึง ขุนอักษร
 เลขายกมือไหว้ จากนั้นอีกประมาณ ๒๐ นาทีก็สิ้นลม

อีกคนหนึ่งคือ **ขุนพิพิธวิมลการ** หลวงพ่อไปเยี่ยม เขายกมือไหว้ อยู่ได้
 ประมาณ ๒๐ นาทีก็สิ้นลมต่อหน้าหลวงพ่อก็อีก สมัยนั้นพระวัดโพธิสมภรณ์
 ไม่เคยมีรูปไหนที่ได้เจอเรื่องแบบนี้เหมือนหลวงพ่อ

จึงเป็นเครื่องยืนยันได้ว่า หลวงพ่อเป็นพระที่เป็นที่เคารพนับถือของ
 ผู้หลักผู้ใหญ่ในเมืองอุดรตั้งแต่สมัยนั้นแล้ว

รางวัลบันทึกสวด

เมื่อครั้งงานศพท่านเจ้าคุณพระธรรมเจดีย์ คณะกรรมการในที่ประชุม
 มอบให้หลวงพ่อเป็นผู้บันทึกการประชุม ประชุมเสร็จ พระยาอุดรขอฉบับที่ก

พระครูวิศิษฎ์ธรรมคุณ วัดบูรพาวัน อ.บ้านดุง จ.อุดรธานี สหธรรมิก

การประชุม เมื่อหลวงพ่อบันทึกและแก้ไขเสร็จแล้ว ส่งให้พระยาอุตรอ่านดู

พระยาอุตรชมว่า บันทึกได้ดีและตัวหนังสือสวยดี ต่อมา พระยาอุตรได้รบกวนให้หลวงพ่อบันทึกชีวประวัติของพระยาอุตร และพระยาอุตรได้ถวายรางวัลเป็นเงิน ๕๐ บาท

หลวงพ่อกับพระเถระที่อยู่ที่วัดโพธิสมภรณ์ยาวนานที่สุดคือ ตั้งแต่สมัยเป็นสามเณรรับใช้หลวงปู่พระธรรมเจดีย์ จนถึงปัจจุบัน (พ.ศ. ๒๔๘๕-๒๕๕๐) รวม ๖๖ ปีแล้ว จึงถือได้ว่าเป็นพระเถระที่เป็นรัตตัญญูที่สุดในวัดโพธิสมภรณ์

ต่อสู้เพื่อโฉนดวัด

หลวงพ่อกับได้ทำประโยชน์อีกส่วนหนึ่งแก่วัดโพธิสมภรณ์ คือ ที่ดิน ๑๔ ไร่ ซึ่งเป็นกัลปนาสงฆ์ของวัดโพธิสมภรณ์ หลวงพ่อได้รักษาผลประโยชน์ของวัดด้วยการจัดทำโฉนดให้ถูกต้อง โดยทำเรื่องขอร้องให้สำนักงานที่ดินมารังวัดให้หลายครั้ง

แต่ติดปัญหาเนื่องจากทางเทศบาลบอกว่าที่ดินเป็นของเทศบาล แต่หลวงพ่อก็ตอบสู้จนได้โฉนดเป็นของวัด โดยผ่านที่ดินจังหวัดถึง ๓ คน จึงได้โฉนดเป็นของวัด เมื่อได้โฉนดเรียบร้อยแล้ว หลวงปู่จึงมอบให้เจ้าอาวาสองค์ปัจจุบันเก็บรักษาไว้ (เจ้าอาวาสองค์ปัจจุบันคือ หลวงปู่พระอุดมญาณโมลี)

พระธรรมทูต

หลวงพ่อกเล่าว่า เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๒ เมื่อครั้งยังเป็นพระครูอุตรคณาธุศาสตร์ ตำแหน่งเจ้าคณะอำเภอเมือง-อำเภอบ้านผือ (ธรรมยุต) ได้ไปเผยแผ่ศาสนาในฐานะพระธรรมทูต สายอำเภออุดจัน ระยะทางห่างจากตัวเมืองอุดรธานีประมาณ ๒๔ กิโลเมตร

โดยมีสหธรรมิกร่วมเดินทางคือ **พระครูสมุห์วิชิต ปภสฺสโร** ตำแหน่งขณะนั้นเป็นเลขาเจ้าคณะอำเภอมือง-อำเภอบ้านฝือ (ธรรมยุต) ปัจจุบันคือ **พระครูวิศิษฎ์ธรรมคุณ** วัดบูรพาวัน อดีตเจ้าคณะอำเภอบ้านดุง (มรณภาพแล้ว) และ **พระครูพิมลปริชาญาณ** หรือพระครูพิมพ์ วัดหนองสวรรค์ ระหว่างนั้นคอมมิวนิสต์ยังมีอยู่

การเดินทางไปประกาศพระศาสนาในสมัยนั้น หลวงพ่อได้พาเจ้าคณะตำบลฝ่ายมหานิกายไปด้วย ได้ไปเทศน์ตามหมู่บ้านต่างๆ โดยชาวบ้านได้ให้ความสนใจกันเป็นอย่างมาก หมู่บ้านไหนที่ไม่ได้ไป ก็บ่นเสียดายอยากให้พระธรรมทูตไปเทศน์โปรดบ้าง บ้านกุดจับเป็นบ้านเก่าแก่ แต่ไม่เจริญ เจ้าอาวาสกลัวอาหารจะไม่เพียงพอ ให้ทายกไปซื้อปลากระป๋อง แต่ปลากระป๋องคงจะเก่าเก็บ จึงเป็นน้ำไปหมด

ถูกเจ้าอาวาสต่อต้าน

เมื่อเดินทางไปบ้านขอนแก่น เจ้าอาวาสวัดบ้านขอนแก่นให้สามเณรมาต้อนรับ เมื่อเห็นนามบัตรที่ติดกระเป๋าอ่านดูรู้ว่า **พระครูอุตรคณานุศาสน์ เจ้าคณะอำเภอมือง-อำเภอบ้านฝือ (ธรรมยุต)** เมื่อเห็นและทราบว่าเป็นธรรมยุต เจ้าอาวาสเลยไม่มาต้อนรับ

เมื่อเวลาสาย ญาติโยมมาถวายเพล ได้พูดคุยสนทนาเป็นที่รื่นเริงถูกใจ และได้แสดงธรรมเป็นที่ถูกใจชาวบ้าน หลวงพ่อคิดว่า

“เจ้าอาวาสไม่มาสนใจก็ไม่ใช่ไร เรามางานพระธรรมทูต ไม่ใช่มาเที่ยวขอเพียงให้ชาวบ้านมาฟังธรรมก็ดีแล้ว”

จากนั้นได้เดินทางไปอำเภอกุดจับ ไกลหน่อย ไม่มีรถ เจ้าคณะตำบลซึ่งแก่กว่าหลวงพ่อไม่บ่นเลยสักคำเลยว่าไกล หลวงพ่อเห็นว่าท่านแก่แล้วยังไม่

บ่นเลย หลวงพ่อเห็นว่าไกลหน่อยก็ไม่ใช่ไร ก็จำต้องเดินไปเหมือนกัน

เทศน์ถูกใจชาวบ้าน

พอเดินทางถึงกุดจับ ไปพักวัดมหานิกาย ซึ่งมีศาลาหลังใหญ่มาก พอตกเย็นฝนตกหนัก วันนั้นมีการนัดฟังธรรมที่ศาลากลางหมู่บ้าน พวกแม่บ้านสั่งพ่อบ้านว่า ถ้าเวลาท่านเทศน์ให้มารับไปฟังเทศน์หน่อยนะ

แต่พวกพ่อบ้านไม่กลับไปรับแม่บ้านเลยสักคน พอกลับไปถึงบ้านบอกแม่บ้านว่า ท่านเทศน์สุดยอดมาก พวกแม่บ้านบอกว่า ตอนเช้าจะนิมนต์ท่านเทศน์ให้ฟังอีกครั้ง พอเข้ามา พวกแม่บ้านมาขอร้องให้อยู่เทศน์ต่อ แต่ทำไม่ได้เนื่องจากติดนัดเทศน์ที่วัดถ้าพระ

เจ้าคณะตำบลจึงบอกว่าท่านจะจัดการเอง ถ้ามีโยมจะมาฟังเทศน์ มีเรื่องเกิดขึ้นคือ มีคนนำหลักพร้อมบัตรอันหนึ่งมาปักหน้าศาลาวัด เป็นบัตรสนเท่ห์ไล่เจ้าอาวาสให้หนีจากวัดเสีย ถ้าไม่หนีไม่รับรองความปลอดภัย อาจจะได้โดนของแข็ง

หลวงพ่อก็ร้อนใจในเรื่องที่เกิดขึ้น แต่เจ้าคณะตำบลรับรองว่าจะจัดการเรื่องที่เกิดขึ้น หลวงพ่อจึงเดินทางไปเทศน์ต่อที่ถ้าพระ โดยให้พระครูสมุห์วิชิต (หลวงพ่อน้อยหรือหลวงพ่อพระครูวิศิษฎ์ธรรมคุณ) เทศน์แทน ในการเทศน์ครั้งนั้น เป็นที่ประทับใจญาติโยมเป็นอย่างมาก หลวงพ่อไปพักผ่อนอยู่ภายในถ้ำ

ต้องเดินเท้าตลอด

การออกไปเทศน์ในฐานะพระธรรมทูตในสมัยนั้นต้องเดินด้วยเท้าทั้งนั้น จากบ้านนั้นไปบ้านนี้ ต้องเดินทางไปเรื่อยๆ ค่ำไหนก็นอนนั้น เสร็จภารกิจที่หมู่บ้านนี้ก็เดินทางต่อไป ยากลำบากมาก ไม่เหมือนสมัยทุกวันนี้

ลาออกจากเจ้าคณะอำเภอ

เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๕ หลวงพ่อมีความประสงค์จะเดินทางไปประกาศศาสนา ในฐานะพระธรรมทูตละแวกอำเภอบ้านฝื่อ เพราะตารางเทศน์ตักที่อำเภอบ้านฝื่อ อีกประการหนึ่ง หลวงพ่อมีความประสงค์จะไปภาวนาด้วย เพราะมีความตั้งใจอยากจะทำภาวนาเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว

จึงกราบเรียนหลวงปู่เจ้าอาวาสองค์ปัจจุบัน (พระอุดมญาณโมลี) ว่า “ปีนี้ผมจะไปจำพรรษาที่อำเภอบ้านฝื่อ จะไปปฏิบัติงานพระธรรมทูตและอยากจะทำภาวนา และจะขอลาออกจากเจ้าคณะอำเภอเมือง-อำเภอบ้านฝื่อ (ธรรมยุต) ขอให้หลวงปู่หาพระรูปอื่นแทนด้วย”

๕ ปีที่บ้านฝื่อ

ระหว่างที่หลวงพ่อไปจำพรรษาอยู่ที่อำเภอบ้านฝื่อ ช่วงนั้นหลวงพ่อได้จำพรรษาที่วัดอรัญญิกาวาส ความตั้งใจเดิมไม่ได้คิดจะจำพรรษาที่วัดอรัญญิกาวาสเลย คิดว่าจะไปจำพรรษาตามป่าตามเขา จะไม่กลับมาที่วัดโพธิสมภรณ์อีก จะไปตายเอาดาบหน้า แต่เพื่อนสหธรรมิกที่เดินทางไปด้วยกันและทายกทายิกาชาววัดอรัญญิกาวาสนิมนต์ให้หลวงพ่ออยู่จำพรรษาที่วัดอรัญญิกาวาสก่อน จึงตกลงใจจำพรรษาที่วัดนี้ถึง ๕ ปี ช่วงนั้นก็ได้นำกุหลาบที่มี ความประสงค์จะบวชเข้ามาบวชกับหลวงปู่ใหญ่ที่วัดโพธิสมภรณ์ หลวงปู่บอกว่า

“ยังหาคนแทนไม่ได้ อย่าเพิ่งลาออกจากเจ้าคณะอำเภอเมือง-อำเภอบ้านฝื่อ (ธรรมยุต) นะ”

อีกประการหนึ่ง หลวงปู่ก็ไม่ต้องการให้ท่านออกไปจากวัดโพธิสมภรณ์ และไม่ต้องการให้ท่านลาออกจากเจ้าคณะอำเภอเลย จึงบอกให้ท่านกลับมาอยู่วัดโพธิสมภรณ์ หลวงพ่อจึงกลับมาจำพรรษาอยู่วัดโพธิสมภรณ์อีก เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๙

แยกการปกครอง

ช่วงแยกการปกครองคณะสงฆ์ของฝ่ายมหานิกายและธรรมยุตออกจากกัน ต่างฝ่ายต่างปกครองในคณะของตนเอง เจ้าคณะจังหวัดฝ่ายธรรมยุตว่างลง ยังหาคนมาเป็นเจ้าคณะจังหวัดไม่ได้ ขณะเดียวกันพระครูประสาทคณานุกิจ ซึ่งเป็นเจ้าคณะอำเภอเมือง-อำเภอบ้านฝื่อ (ธรรมยุต) ได้มรณภาพลงด้วย

หลวงปู่พระธรรมเจดีย์ จึงให้หลวงปู่พระธรรมไตรโลกาจารย์ เมื่อครั้งเป็น พระวิชัยมุนี มารักษาการเจ้าคณะจังหวัดอุดรธานี (ธรรมยุต) หลวงปู่พระธรรมไตรโลกาจารย์ในสมัยนั้นจึงสั่งการว่า

งานเจ้าคณะอำเภอเมือง-อำเภอบ้านฝื่อ (ธรรมยุต) ที่ยังคงค้างอยู่ที่ยังไม่ได้ทำส่งนั้น ขอให้ทำส่งให้หมด ซึ่งขณะนั้นหลวงปู่ เมื่อครั้งเป็นพระครูสมุห์ฐานานุกรมในพระธรรมเจดีย์ เป็นเลขาเจ้าคณะอำเภอเมือง-อำเภอบ้านฝื่อ (ธรรมยุต) ซึ่งได้เรียนรู้งาน เก็บงานเก็บเอกสารและรู้จักงานทั้งหมดอยู่แล้ว จึงได้จัดทำเอกสารทั้งหมดส่งเจ้าคณะจังหวัด เมื่อส่งแล้ว เป็นงานที่ถูกต้องเรียบร้อยดีมาก ไม่มีผิดพลาด เป็นที่ถูกต้องใจเจ้าคณะจังหวัดมาก

เอาคนเป็นงานทำงาน

เมื่อเห็นผลงานอย่างนี้แล้ว เจ้าคณะจังหวัดจึงตั้งหลวงปู่เป็นผู้รักษาการเจ้าคณะอำเภอเสียเลย หลวงปู่ก็เสียใจ เพราะได้ไปกราบลาหลวงปู่พระธรรมเจดีย์ไว้แล้วว่าจะออกอุตงคกรรมฐาน จึงไปหาหลวงปู่พระธรรมเจดีย์อีก กราบเรียนท่านว่า

“ท่านเจ้าคณะพระวิชัยมุนี ตั้งกระผมเป็นผู้รักษาการเจ้าคณะอำเภอเมือง-อำเภอบ้านฝื่อ แล้วครับหลวงปู่ กระผมว่าจะไปอุตงคกรรมฐาน ถ้าอย่างนี้แล้ว กระผมจะไปได้อย่างไร”

พระธรรมไตรโลกาจารย์ (รักษ์ เรวโต) วัดศรีเมือง หนองคาย

หลวงปู่พระธรรมไตรโลกาจารย์ (รักษ์ เรวโต) วัดศรีเมือง จ.หนองคาย

หลวงปู่จึงเรียกท่านเจ้าคุณพระวิชัยมุนีมาพบ แล้วบอกว่า

“ให้ถอนเสีย อย่าให้พระครูสมุห์ เป็นเจ้าคณะอำเภอเลย”

ท่านเจ้าคุณพระวิชัยมุนีกราบเรียนหลวงปู่ว่า

“ไม่ได้ นะครับหลวงปู่ พระครูสมุห์นี้ทำงานเป็นนะครับ เดียวนี้กำลังแยก การปกครองอยู่ กำลังหัวเลี้ยวหัวต่อ ต้องเอาคนเป็นงานทำงาน งานถึงจะเดิน ถ้าเอาคนทำงานไม่เป็น งานมันก็ไม่เดิน จะเสียงาน ต้องเอาพระครูสมุห์นี้แหละ เป็นเจ้าคณะอำเภอต่อไป”

หลวงปู่พระธรรมเจดีย์จึงบอกว่า “เอ้อ.. งั้นก็แล้วแต่พวกท่านจะพูดคุย กันและกันนะ”

ปฏิเสธไม่ได้

เมื่อกลับจากกุฏิหลวงปู่พระธรรมเจดีย์แล้ว พระวิชัยมุนีเรียกหลวงพ่อ เข้าไปพบแล้วบอกว่า “ไม่ได้ นะ ท่านต้องเป็นเจ้าคณะอำเภอ นะ”

หลวงพ่อจึงเรียนท่านว่า “ผมจะเป็นงานหรือท่านเจ้าคุณ”

พระวิชัยมุนีบอกว่า “เป็น ท่านต้องเป็น”

จึงเรียนท่านว่า “ผมไม่อยากจะ เป็น ผมอยากออกกรรมฐานมากกว่า”

ท่านเจ้าคุณฯ บอกว่า “ไม่เอาคนเป็นงานแล้วจะเอาใครมาทำงาน”

หลวงพ่อจึงยอมจำนนด้วยคิดว่า แม้แต่หลวงปู่พระธรรมเจดีย์ยังคัดค้าน ไม่ได้ แล้วเราจะทำยังไง จึงยอมรับตามที่ท่านเจ้าคุณพระวิชัยมุนีเสนอ

อีกไม่นานต่อมา ท่านเจ้าคุณพระวิชัยมุนี ก็ได้แต่งตั้งให้ท่านเป็นเจ้าคณะ อำเภอเมือง-อำเภอบ้านฝ่อ (ธรรมยุต)

จำอดีตชาติได้

เมื่อเรียนถามท่านว่า “หลวงพ่ोजำอดีตชาติได้ตั้งแต่เมื่อไร” หลวงพ่อบอกว่า จำได้ระลึกได้ตั้งแต่เมื่อจำความได้ รู้เลยว่าใครเป็นใคร อะไรอยู่ที่ไหน ตั้งแต่ในอดีต จำได้ไม่เลอะเลือนเลย

หลวงพ่อกเล่าว่า เมื่อมานั่งไล่เสียงในอดีตชาติ พ่อแม่ท่านมีลูกทั้งหมด ๑๑ คน ในอดีตท่านเป็นคนี่ ๒ ชื่อ **พวง วุฒิเสน** เป็นคนเรียนหนังสือเก่ง เป็นคนกล้าหาญ เข้มแข็ง เป็นความหวังของพ่อแม่ คนแรกเป็นผู้หญิง เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๒ ได้เข้ามาเรียนหนังสือที่โรงเรียนอุตรพิทยานุกูล โดยอาศัยเป็นลูกศิษย์วัดที่วัดมัมชฌิมาวาส

จับกัง

เมื่อเลิกเรียนแล้ว ได้ไปแบกกระสอบข้าวสารแถวบ้านเหล่า บ้านเตื่อ บ้านถ่อน หลวงพ่ोजำได้ว่าที่บ้านถ่อนนี้ แม่สมบุญได้ห่อข้าวเหนียวให้ เอาใบตองห่อแกลงหอยใส่ในกระบุงข้าวให้ เมื่อเดินไปถึงอีกหมู่บ้านหนึ่ง ถูกหมาไล่เดินเซ แกลงหอยหกใส่กระบุงข้าวสาร มาถึงป่าละเมาะ (ปัจจุบันตรงกับบริเวณโรงพยาบาลรัตนแพทย์) นั่งกินข้าวเหนียวที่หกใส่กระบุงข้าวสารอยู่คนเดียว

ที่ต้องไปแบกข้าวสารนี้ เพื่อนำข้าวมาหุงถวายเพลพระเณรในวัดมัมชฌิมาวาส เพราะพระเณรมีมากแต่ญาติโยมมีน้อย บิณฑบาตไม่พอฉันเพล ไม่เหมือนทุกวันนี้

จำแม่ได้

พ.ศ. ๒๔๖๕ ตายเมื่อตอนอายุ ๑๕ ปี เมื่อเกิดมาในชาตินี้ แม่สมบุญนั้นก็ยังมีชีวิตอยู่ เมื่อหลวงพ่อบวชเป็นพระแล้ว หลวงพ่อเห็นแม่สมบุญก็จำได้ แต่ไม่พูดให้แกฟัง เพราะกลัวจะถูกครหาว่าเป็นพระพูดสามหาวโอ้อวดตน จึงเก็บเงียบไว้ไม่ยอมพูดให้ใครฟังเลย

เมื่อศิษย์ถามว่า ในอดีตชาติที่หลวงพ่อบวชได้นั้น หลวงพ่อจำอะไรได้เป็นพิเศษบ้าง และจำได้กี่ชาติ หลวงพ่อเล่าว่า จำได้ชาติเดียว เนื่องจากในชาตินั้นยังไม่ได้ประกอบกิจกรรมการงานอะไรที่เป็นสาระมากมายนัก จึงไม่มีอะไรเป็นพิเศษ จำได้เมื่อตอนอายุ ๒ ปี ถึง ๑๕ ปี

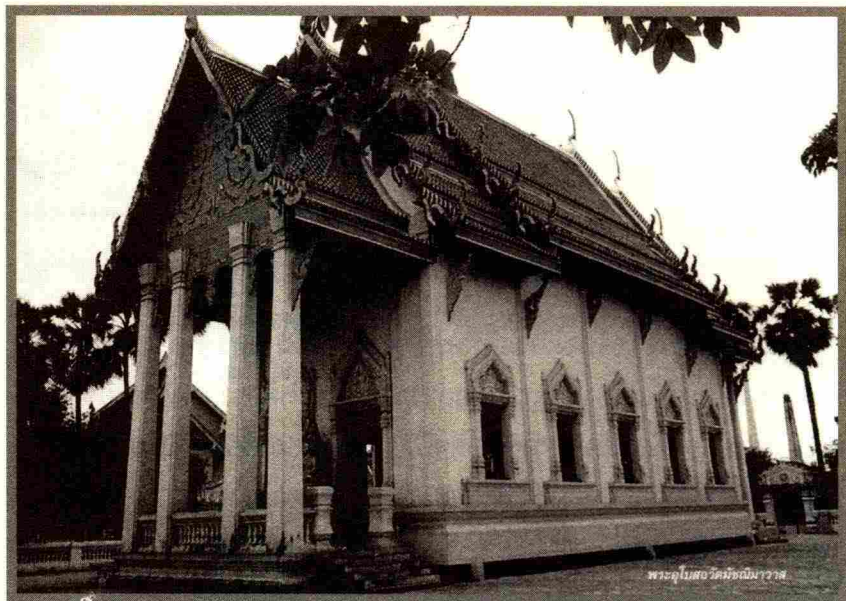
ไขปาหัวพ่อ

เมื่อถามว่า “หลวงพ่อบวชในอดีตชาติเสียชีวิตด้วยสาเหตุอะไร”

หลวงพ่อบอกว่า

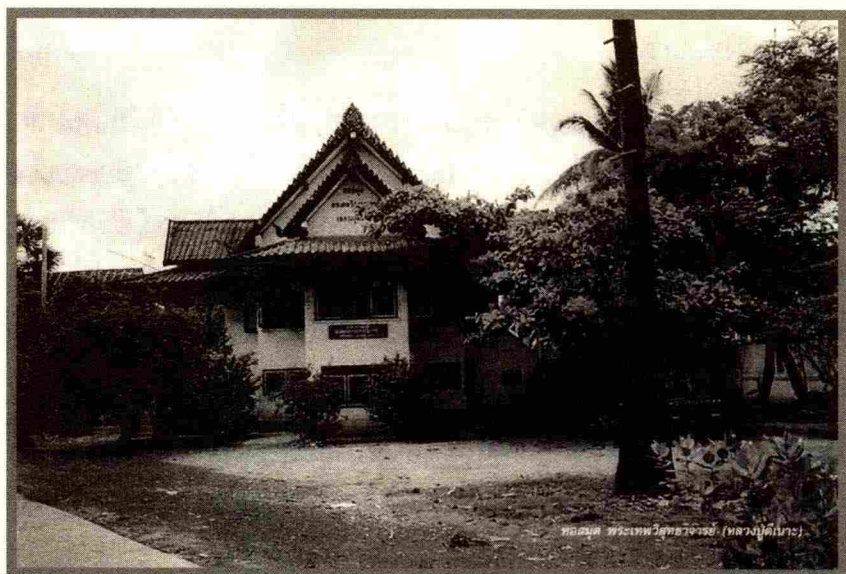
เมื่อก่อนโยมพ่อของท่านเป็นคนขี้เหล้าเมายา ท่านขอเข้ามาเรียนหนังสือในเมือง โยมพ่อก็ไม่ยอมให้มา ขอครั้งแรก ก็ไม่ยอม ครั้งที่สอง ก็ไม่ยอม เมื่อครั้งที่สาม โยมพ่อโมโหเอาไม้ไล่ตี หลวงพ่อหอบลงไปกระโดดหนีข้ามบริเวณที่มีขี้ควายเยอะๆ แล้วตั้งท่าสู้ เมื่อเห็นท่าที่โยมพ่อจะข้ามไปได้ ก็เอาไขปาหัว โยมพ่อสองใบ

สุดท้ายโยมพ่อก็อนุญาตให้เข้ามาเรียนหนังสือในเมืองอุดร โดยนำมาฝากไว้ที่วัดมณีนิมมาวาส และได้เข้าเรียนหนังสือที่โรงเรียนอุดรพิทยานุกูล ซึ่งสมัยนั้น โรงเรียนนี้ตั้งอยู่ที่บริเวณวิทยาลัยเทคนิคปัจจุบัน ก่อนที่จะย้ายมาอยู่ที่ปัจจุบันนี้

พระอุโบสถวัดมัชฌิมาวาส

พระอุโบสถวัดมัชฌิมาวาส

ทอสมศ พระเทววิสุทธาจารย์ (หลวงปู่ดีเนาะ)

ทอสมศพระเทววิสุทธาจารย์ (หลวงปู่ดีเนาะ)

ชาติก่อนเป็นเด็กวัดมัชฌิมาวาส

วัดมัชฌิมาวาส เป็นวัดคู่บ้านคู่เมืองของเมืองอุดรธานี พลตรีพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงประจักษ์ศิลปาคม ได้สร้างขึ้นไว้คู่กับเมืองอุดรธานี ตั้งแต่ ร.ศ. ๑๑๒ (พ.ศ. ๒๔๓๖) ปีมะเส็ง

ปรากฏในบันทึกของเสด็จในกรมว่า ได้อพยพกองทัพ ครอบครัว และประชาชนตลอดจนถึงพระสงฆ์สามเณรออกจากเมืองหนองคาย ในวันอังคารที่ ๑๖ มกราคม พ.ศ. ๒๔๓๖ โดยขบวนเกวียนจำนวน ๒๐๐ เล่มได้เดินทางมาเป็นเวลา ๓ วัน จึงถึงบ้านเตื่อหมากแข้ง ก็คงเป็นวันพฤหัสบดีที่ ๑๘ มกราคม พ.ศ. ๒๔๓๖ และวันศุกร์ที่ ๑๙ มกราคม พ.ศ. ๒๔๓๖ เป็นวันเริ่มสร้างที่พักอาศัย

ในการอพยพมาครั้งนั้น ฝ่ายบรรพชิต (พระ) มีพระหลักคำเพ็ญ เป็นพระมหาเถระผู้ใหญ่ติดตามมาด้วย ณ ที่ใกล้กับที่พักของเสด็จในกรม (เสด็จในกรมสร้างวังประทับที่บริเวณนามัยจังหวัดอุดรธานีในปัจจุบันนี้) มีวัดร้างอยู่ ชาวบ้านเรียกว่า โนนหมากแข้ง จึงให้สร้างวัดขึ้น ณ ที่โนนหมากแข้ง นั้นทางวัดจึงถือว่า วันที่ ๑๙ มกราคม พ.ศ. ๒๔๓๖ เป็นวันสร้างวัดมัชฌิมาวาสที่ตั้ง

รายละเอียดที่ตั้งวัดมัชฌิมาวาสนั้น วัดมัชฌิมาวาสมีเนื้อที่ ๑๕ ไร่ ๑ งาน มีถนนล้อมรอบทั้ง ๔ ด้าน คือ

ด้านทิศตะวันออก ถนนหมากแข้ง และถนนอุดรสุขภูมิ

ด้านทิศใต้ ถนนวัฒนา

ด้านทิศตะวันตก ถนนพานพร้าว

ด้านทิศเหนือ ถนนโพธิ์ไสย

ที่ตั้งวัดอยู่ใกล้กับสถานที่ราชการหลายแห่ง คือ ห่างจากศาลจังหวัดอุดรธานี ประมาณ ๔๐ เมตร ห่างจากสถานีกาชาดที่ ๙ และสาธารณสุขจังหวัด ประมาณ ๓๐ เมตร ห่างจากศาลากลางจังหวัดประมาณ ๑๒๐ เมตร ห่างจากโรงเรียนเทคนิคอุดรธานี ประมาณ ๓๐ เมตร ห่างจากสำนักงานเทศบาลเมืองอุดรธานี ประมาณ ๒๕๐ เมตร และตั้งอยู่ในย่านกลางของคุ้มต่างๆ คือ คุ้มบ้านห้วย คุ้มบ้านโนน คุ้มหมากแข้ง คุ้มทุ่งสว่าง และคุ้มบ้านคอกแก้ว

ชนิดของวัด เป็นพระอารามหลวงชั้นตรี ชนิดสามัญ ได้รับพระบรมราชานุญาตให้ยกเป็นพระอารามหลวงชั้นตรี ชนิดสามัญ เมื่อวันที่ ๗ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๐๗

เหตุการณ์ในประวัติศาสตร์อันเกี่ยวเนื่องกับการสร้างวัด

พ.ศ. ๒๔๓๓ ปีขาล ภาคอีสานมีเหตุการณ์เปลี่ยนแปลง เนื่องจากหัวเมืองภาคอีสาน อยู่ห่างไกลพระเนตรพระกรรณ และเป็นคราวที่อินโดจีน ถูกมหาประเทศซึ่งล่าเมืองขึ้นคุกคามอยู่โดยรอบ ทางราชการจัดรูปแบบการปกครองใหม่ คือ แบ่งหัวเมืองภาคอีสานออกเป็นกองๆ และรวมหัวเมือง เอก โท ตรี จัตวา เข้าด้วยกัน แล้วแบ่งออกเป็น ๔ กองใหญ่ ดังนี้

๑. หัวเมืองลาวฝ่ายตะวันออก
๒. หัวเมืองลาวฝ่ายตะวันออกเฉียงเหนือ
๓. หัวเมืองลาวฝ่ายเหนือ
๔. หัวเมืองลาวฝ่ายกลาง

นอกจากนั้น ยังมีการเปลี่ยนแปลงชื่อหัวเมืองลาวใหม่ ดังนี้

๑. หัวเมืองลาวกาว โดยรวมหัวเมืองลาวฝ่ายตะวันออก และหัวเมืองลาวฝ่ายตะวันออกเฉียงเหนือเป็นภาคเดียวกัน เรียกว่า หัวเมืองลาวกาว ตั้งกองรักษาการณ์อยู่ที่นครจำปาศักดิ์ มีกรมหลวงพิชิตปรีชากร เป็นข้าหลวงใหญ่ แต่ไม่เสด็จไปประทับที่นครจำปาศักดิ์ ได้ตั้งสำนักงานว่าราชการอยู่ที่อุบลราชธานี

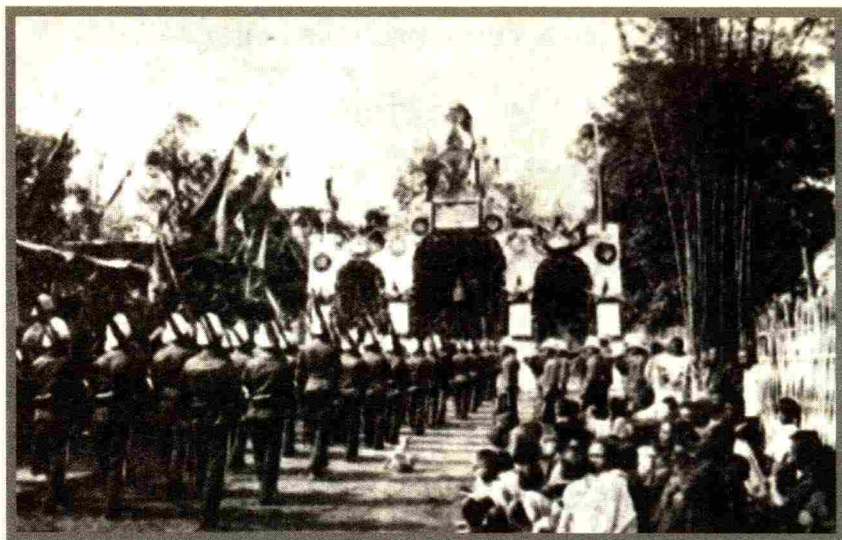
๒. หัวเมืองลาวพวน โดยเปลี่ยนชื่อจากหัวเมืองลาวฝ่ายเหนือ เป็นหัวเมืองลาวพวน มีกรมหมื่นประจักษ์ศิลปาคม เป็นข้าหลวงใหญ่สำเร็จราชการ ได้ตั้งกองรักษาการณ์อยู่ที่หนองคาย และประทับอยู่ที่หนองคาย

๓. หัวเมืองลาวพุงขาว โดยรวมหลวงพระบาง สิบสองพันนา ลื้อ สิบสองจุไทย หัวพันทั้งห้า หัวพันทั้งหก กับหัวเมืองขึ้นทั้งหลาย เรียกว่าหัวเมืองลาวพุงขาว ตั้งกองรักษาการณ์อยู่ที่หลวงพระบาง มีกรมหมื่นสรรพสิทธิประสงค์ เป็นข้าหลวงใหญ่สำเร็จราชการ แต่หาได้เสด็จไม่ ทรงพระกรุณาโปรดฯ ให้สืบเปลี่ยนไปเป็นข้าหลวงใหญ่สำเร็จราชการหัวเมืองลาวกลาง ให้พระยาฤทธิรงค์ รมณเฑ (สุข ชูโต) เป็นข้าหลวงใหญ่สำเร็จราชการอยู่ที่หลวงพระบาง

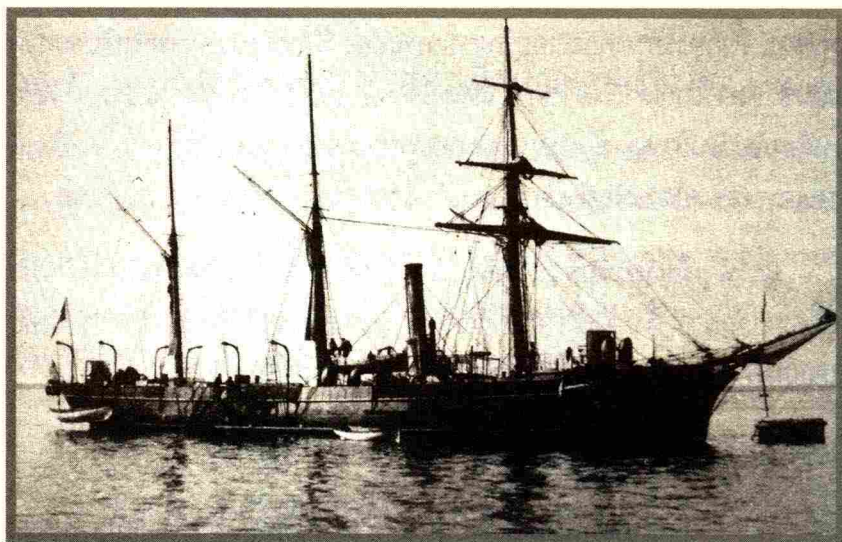
๔. หัวเมืองลาวกลาง โดยเปลี่ยนชื่อจากหัวเมืองลาวฝ่ายกลางเป็นหัวเมืองลาวกลาง ตั้งกองรักษาการณ์อยู่ที่นครราชสีมา มีกรมหมื่นสรรพสิทธิประสงค์ เป็นข้าหลวงใหญ่สำเร็จราชการ ประจำอยู่ที่นครราชสีมา

ไทยเสียดินแดนให้แก่ฝรั่งเศส

ไทยเราเสียดินแดนให้แก่ฝรั่งเศส ๕ ครั้ง ทั้งที่ดินแดนเหล่านั้นเป็นของไทยเราแท้ๆ เป็นถิ่นที่อยู่ของชนชาติไทย... (เฉพาะการเสียดินแดนครั้งที่ ๓ สัมพันธ์เกี่ยวข้องกับการสร้างเมืองอุดรธานี และวัดมณีมาวาส)

กองทัพไทยเดินทางไปปราบจีนฮ่อ

เรือรบฝรั่งเศสในสมัยนั้น

ครั้งที่ ๑ พ.ศ. ๒๔๑๐ ปีเถาะ ไทยเราเสียดินแดนส่วนใหญ่ของประเทศเขมร และเกาะ ๖ เกาะแก่ฝรั่งเศส เป็นเนื้อที่ประมาณ ๑๒๔,๐๐๐ ตารางกิโลเมตร ซึ่งเริ่มต้นในวันที่ ๑๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๐๖ โดยพระนโรดม พระเจ้าแผ่นดินของเขมร ได้ทำสัญญายอมอยู่ใต้อารักขาของฝรั่งเศส

ต่อมาอีก ๔ ปี ฝรั่งเศสได้บังคับให้ไทยทำสัญญารับรองอารักขาของฝรั่งเศสในแดนเขมร สัญญาฉบับนี้ลงวันที่ ๑๕ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๑๐

ครั้งที่ ๒ พ.ศ. ๒๔๓๐ ปีกุน ไทยเราเสียแคว้นสิบสองจุไทยแก่ฝรั่งเศส เป็นเนื้อที่ประมาณ ๘๗,๐๐๐ ตารางกิโลเมตร คือ พ.ศ. ๒๔๒๙ ฝรั่งเศสขอทำสัญญากับไทย เพื่อตั้งสถานกงสุลที่นครหลวงพระบาง และฝรั่งเศสได้ตั้งให้ ม.ปาวี เป็นกงสุล ในปีนั้น เกิดมีเงินฮ่อคุมพรอคพวกเข้ามาปล้นในเขตแดนไทยทางสิบสองจุไทยอย่างขนาดใหญ่ ไทยได้ส่งกองทัพไปปราบเงินฮ่อจนสงบ

ครั้งรุ่ง พ.ศ. ๒๔๓๐ พวกเงินฮ่อก็ได้เข้ามาปล้นสะดมอย่างรุนแรงอีก และทำการปล้นเข้ามาถึงเขตนครหลวงพระบาง กองทัพไทยก็ยกขึ้นไปปราบเงินฮ่ออีก ครั้นไทยได้ปราบเงินฮ่อสงบราบคาบแล้ว ฝรั่งเศสจึงเข้ายึดแคว้นสิบสองจุไทย โดยอ้างว่าจะคอยปราบโจรเงินฮ่อ แม้ไทยจะเจรจาอย่างไร ฝรั่งเศสก็ไม่ยอมถอนออกไป แคว้นสิบสองจุไทยของเราจึงกลายเป็นของฝรั่งเศสไปตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๓๐

ครั้งที่ ๓ พ.ศ. ๒๔๓๖ ปีมะเส็ง ไทยเราเสียดินแดนฝั่งซ้ายแม่น้ำโขงแก่ฝรั่งเศส เป็นเนื้อที่ประมาณ ๑๔๓,๐๐๐ ตารางกิโลเมตร

พิงทรพมุลเหตุที่เสียดินแดนนั้นโดยย่อ คือ ม.ปาวี ได้รับแต่งตั้งเป็นเอกอัครราชทูตฝรั่งเศสประจำกรุงเทพฯ เมื่อถึง ร.ศ. ๑๑๒ (พ.ศ. ๒๔๓๖) ฝรั่งเศสได้ส่งกองทัพจากพนมเปญขึ้นไปโดยทางเรือตามลำแม่น้ำโขง ได้ทำร้ายเจ้าหน้าที่รักษาการณ์ในเขตแดนไทยตามรายทาง

และอ้างว่าฝั่งซ้ายแม่น้ำโขงเคยเป็นเมืองขึ้นของญวนของเขมร เมื่อญวนเมื่อเขมรตกเป็นเมืองขึ้นของฝรั่งเศสแล้ว ฝั่งซ้ายแม่น้ำโขงก็ต้องตกเป็นของฝรั่งเศสด้วย ไทยเรารู้ตัวว่ามีกำลังน้อย ก็จำเป็นต้องยกดินแดนให้

ถึงกระนั้น ฝรั่งเศสก็ไม่พอใจ ได้ส่งเรือรบ ๒ ลำ เข้ามาในปากแม่น้ำเจ้าพระยา เมื่อวันที่ ๑๓ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๓๖ โดยใช้เรือสินค้าเป็นเรื่อนำร่องเข้ามา ปืนป้อมของไทยได้ยิงป้องกัน ถูกเรือสินค้าชำรุด เรือรบฝรั่งเศสยิงเรือมกุฎราชกุมารของเราเสียหาย แล้วแล่นเลยเข้ากรุงเทพฯ

ม.ปาวี ได้ยื่นคำขาดให้ไทยยอมรับว่าดินแดนฝั่งซ้ายแม่น้ำโขงเป็นของฝรั่งเศสทั้งสิ้น และบังคับให้ไทยจ่ายเงินให้แก่ฝรั่งเศสอีก ๒ จำนวน คือ จำนวนหนึ่งเป็นเงินฝรั่งเศส ๒ ล้านฟรังก์ อีกจำนวนหนึ่งเป็นเงินไทย ๓ ล้านบาท

นอกจากนั้นยังบังคับให้ไทยถอนทหารออกจากชายแดนทั้งหมดด้วย ในขณะที่เดียวกัน ฝรั่งเศสก็ได้ยึดเมืองจันทบุรีไว้เป็นประกัน และรับรองว่าจะคืนเมืองจันทบุรีให้เมื่อไทยได้ปฏิบัติอย่างครบถ้วนตามคำขาดของฝรั่งเศส เหตุการณ์ครั้งนี้ ได้มีสัญญาระหว่างไทยกับฝรั่งเศส ลงวันที่ ๓ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๓๖ (ร.ศ. ๑๑๒)

ครั้งที่ ๔ พ.ศ. ๒๔๔๖ ปีเถาะ ไทยเราเสียดินแดนตรงข้ามนครหลวงพระบาง และตรงข้ามปากเซแก่ฝรั่งเศส เป็นเนื้อที่ประมาณ ๖๒,๐๐๐ ตารางกิโลเมตร เป็นการแลกเปลี่ยนเอาเมืองจันทบุรี ซึ่งฝรั่งเศสยึดไว้เป็นประกัน ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๓๖ แม้ไทยจะได้ปฏิบัติครบถ้วนตามสัญญาแล้ว ฝรั่งเศสก็ยังไม่ยอมออกไป จึงได้มีสัญญาแลกเปลี่ยนขึ้น ๒ ฉบับ

ครั้งที่ ๕ พ.ศ. ๒๔๔๙ ปีมะเมีย ไทยเราเสียจังหวัดพระตะบอง เสียมราชู และศรีโสภณ แก่ฝรั่งเศส เป็นเนื้อที่ประมาณ ๕๑,๐๐๐ ตารางกิโลเมตร

เนื่องจากฝรั่งเศสเคลื่อนออกจากจันทบุรีไปยึดเมืองตราด ซึ่งก็ไม่ผิดอะไรกับอยู่ที่จันทบุรี

เพราะเกาะทั้งหลายภายใต้แหลมสิงลงไปจนถึงเกาะกูด คงอยู่ในความยึดครองของฝรั่งเศสด้วย เพื่อให้ฝรั่งเศสไปจากเมืองตราด ไทยจึงเสียพระตะบอง เสียมราฐ และศรีโสภณ โดยสัญญาลงวันที่ ๒๓ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๔๔

การสร้างเมืองอุดรธานีและวัดมัชฌิมาวาส

เนื่องจากเหตุการณ์ ร.ศ. ๑๑๒ ตามความในสัญญาข้อ ๓ ห้ามไม่ให้ไทยมีกองกำลังทหารตั้งอยู่ภายในรัศมี ๒๕ กม. จากฝั่งแม่น้ำโขง ซึ่งในสมัยนั้น ไทยมีกองทหารตั้งอยู่ที่เมืองหนองคาย จึงจำเป็นที่จะต้องย้ายกองทหารออกจากเมืองหนองคาย ภายในเวลา ๑ เดือน และบรรดาป้อมค่ายคูก็จะต้องรื้อถอนเสียให้สิ้นเชิง

เมื่อมีสัตยาบันกันแล้ว พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหมื่นประจักษ์ศิลปาคม ข้าหลวงใหญ่สำเร็จราชการหัวเมืองลาวพวน ซึ่งตั้งกองรักษาการณ์อยู่เมืองหนองคาย จึงได้ย้ายกองบัญชาการออกจากเมืองหนองคาย การขนย้ายนั้นคนเฒ่าคนแก่เล่าว่า ต้องใช้เกวียนประมาณ ๒๐๐ เล่ม เป็นพาหนะ

ได้ออกเดินทางรอนแรมมาโดยลำดับ จนถึงลำน้ำซวย (ซวย หมายถึงปลาชนิดหนึ่ง ปัจจุบันเรียกน้ำสวย) เสด็จในกรมได้ให้ตรวจดูพื้นที่ เพื่อจะได้ตั้งกองบัญชาการ แต่เมื่อตรวจดูโดยถี่ถ้วนแล้ว เห็นว่ามีพื้นที่ไม่สม่ำเสมอ สูงๆ ต่ำๆ ไม่เหมาะที่จะสร้างเป็นเมืองใหญ่ในโอกาสข้างหน้า และตั้งอยู่ห่างจากฝั่งแม่น้ำโขงประมาณ ๒๐ กม. เท่านั้น

พระองค์ได้อพยพรอนแรมมาทางทิศใต้โดยลำดับ ห่างจากน้ำซวยประมาณ ๓๐ กม. จนถึงบ้านเตือหมากแข้ง จึงได้พักกองเกวียนอยู่ใกล้ต้น

โพธิ์ใหญ่ (ข้างวัดมัชฌิมาวาส ในบริเวณสาธารณสุขจังหวัดในปัจจุบัน) จึงได้ให้ออกไปสำรวจดูห้วย หนอง คลอง บึง ในบริเวณใกล้เคียง

เห็นว่ามีความเหมาะสม เสด็จในกรมจึงตกลงพระทัยให้ตั้งกองบัญชาการสร้างบ้านแปลงเมืองลง ณ ที่ที่ดังกล่าวนี้ พร้อมกันนั้น ได้ให้สร้างวัดมัชฌิมาวาสขึ้นเป็นวัดคู่เมืองอุตร ณ บริเวณโนนหมากแข้ง ซึ่งใกล้วังประทับอีกด้วย เพื่อเป็นศูนย์รวมจิตใจของชาวเมืองทั้งหลาย

วัดมัชฌิมาวาส มีพัฒนาการเรื่อยมาเป็นลำดับตั้งแต่บัดนั้น โดยมีท่านเจ้าอาวาสปกครองรูปแรกคือ พระครูธรรมวินยานุยุตต์ นามเดิม เพื่อยประชาชนนิยมเรียกท่านว่า หลัคำเพื่อย บ้าง สังฆราชเพื่อย บ้าง

เจ้าอาวาสรูปที่ ๒ คือ พระครูธรรมวินยานุยุตต์ (หนู) เจ้าคณะจังหวัดอุตรธานี

เจ้าอาวาสรูปที่ ๓ คือ พระเทพวิสุทธาจารย์ ท่านชอบอุทานว่า “ดีเนาะ” และ “สำคัญเนาะ” จนประชาชนนิยมเรียกท่านว่า หลวงปู่ดีเนาะ ซึ่งแม้แต่ราชทินนามก็ยังมีคำว่า “สาธุอุทานธรรมวาที”

เจ้าอาวาสรูปที่ ๔ คือ พระราชพุทธิมุนี

เจ้าอาวาสรูปที่ ๕ คือ พระธรรมปริยัติโมลี

เจ้าอาวาสรูปปัจจุบัน คือ พระเดชพระคุณพระเทพรัตนมุนี เป็นเจ้าอาวาสและเป็นเจ้าคณะจังหวัดอุตรธานี

กรรม... ขโมยไข่ต้ม

ย้อนกล่าวไปถึงเรื่องของหลวงพ่อนั้น เมื่อมาอยู่ที่วัดมัชฌิมาวาสนั้น ได้ลักเอาไข่ห่านของอาจารย์มาต้มกินสองใบ เมื่อกินเสร็จก็ปวดท้องบิด ไม่หาย

จึงกลับบ้าน ก็ยังไม่หาย จึงตายด้วยปวดท้องบิด หลวงพ่อบอกว่า อาจจะเป็นกรรมที่เอาไข่สองฟองปาหัวพ่อนั้นแหละ จึงตายเพราะไข่สองฟอง

แม้ในชาติปัจจุบัน หลวงพ่อก็ฉันไขไม่ได้ แม้แต่ไก่ก็ยังฉันไม่ได้เลย คิดว่าเป็นกรรมเพราะเอาไข่ปาหัวพ่อนั้นแหละ

บิดาศรีทราหลวงปู่เสาร์

โยมพ่อของท่านเมื่อได้พบกับหลวงปู่เสาร์ กนตสีโล เมื่อครั้งท่านมาปักกลดอยู่ที่วัดร้างบ้านบง ใกล้เมืองอุตร โยมพ่อเลยชวนพวกข้าเหล่าด้วยกันไปฟังเทศน์หลวงปู่ เพราะได้ทราบข่าวว่าพระกรรมฐานที่มาปักกลดที่วัดร้างเทศน์ดีมากๆ เลยพากันไปฟังเทศน์หลวงปู่เสาร์

เมื่อฟังเทศน์จบเกิดความเลื่อมใสในพระธรรมเทศนาของท่าน จึงพากันเลิกเหล่าถือศีลภาวนาตั้งแต่วันนั้นเป็นต้นมา โดยโยมพ่อของท่านเป็นคนถือเคร่งกว่าพวกเพื่อนๆ ในจำนวน ๔ คนที่ได้ด้วยกัน

แม้แต่จะไปไร่ไปนา ท่านก็ภาวนาจนเกิดนิมิตขึ้น มีจิตใจเป็นบุญเป็นกุศล นำมาสอนลูกเมียที่บ้านให้ได้ปฏิบัติตาม

บารมีหลวงปู่เสาร์

ที่หลวงพ่อได้มาบวชในชาตินี้ ก็ด้วยบุญบารมีหลวงปู่เสาร์นั่นเอง เพราะโยมพ่อเลื่อมใสในหลวงปู่เสาร์เป็นอย่างมาก และมีความเลื่อมใสในพระกรรมฐานสายพระธรรมยุต

แม้แต่ทุกวันนี้ หลวงพ่อก็ยังรำลึกนึกถึงพระคุณของหลวงปู่เสาร์อยู่ตลอดมา เราได้บวชก็เพราะบุญคุณหลวงปู่เสาร์ ถ้าไม่มีหลวงปู่เสาร์มาโปรดโยมพ่อเราคงไม่ได้บวชเป็นพระธรรมยุตอย่างทุกวันนี้

หลวงปู่เสาร์ กนฺตสีโล

พ่อไม่ยอมให้ทำนา

ก่อนจะมาบวช จบการศึกษาชั้นประถม ๔ จากโรงเรียนประชาบาลประจำหมู่บ้าน ซึ่งเป็นการศึกษาชั้นสูงสุดในสมัยนั้น หลวงพ่อไม่ยอมจะเรียนต่อ แม้ที่บ้านจะสนับสนุนให้ได้ศึกษาต่อ ถ้าอยากจะเรียนที่ไหนก็จะสนับสนุนเต็มที่

แต่เพราะหลวงพ่อเป็นคนเรียนหนังสือไม่เก่ง ความจำไม่ดีเลยในชาตินี้เลยไม่ยอมเรียนต่อ โยมพ่อจึงเรียกมาถามว่า

“ลูก.. คิดว่าจะใช้ชีวิตทำนาอย่างพ่อนี้หรือ”

จึงบอกพ่อว่า “ก็คงทำนาอย่างพ่อนี้แหละ เพราะไม่มีวิชาความรู้อะไรเลย”

โยมพ่อจึงกล่าวว่า “ลูกยังอยากทำนาอยู่อีกหรือลูก พ่อทำมาตั้งแต่ลูกยังไม่เกิดเลย จนถึงทุกวันนี้แล้ว ก็ยังไม่ได้เป็นเศรษฐีเพราะทำนาเลย พ่อให้เลือกสองทาง คือ หนึ่งเรียนต่อ สองบวช ลูกจะเลือกอย่างไร”

หลวงพ่อรู้ว่าตัวเองหัวไม่ดีจะเรียนต่อคงไม่ไหว เลยตัดสินใจบวช ทั้งๆ ที่ไม่ยอมบวชเลย

ดีใจที่ได้บวช

เมื่อบวชแล้วได้ศึกษาเล่าเรียนธรรมะ เกิดความเลื่อมใสในหัวข้ออรรถ หัวข้อธรรมที่ได้เล่าเรียนมาเป็นอย่างมาก ถึงบางครั้งหลวงพ่อได้ออกอุทานในใจว่า

“โอ.. เราเกือบไม่ได้บวชนะ เมื่อก่อนเราเป็นคนนิสัยไม่ดี ถ้าไม่ได้บวชจะเป็นคนเกเรขนาดไหนหนอ”

เมื่อบวชแล้วก็เลิกนิสัยเป็นคนเกรงทุกอย่าง ด้วยเหตุว่าการบวชนี้เป็นประโยชน์แก่ชีวิตของหลวงพ่อบ่อยมาก

คนกลางผี

หลวงพ่อบอกว่า เมื่อชาติก่อน ท่านเกิดเป็นลูกชายคนที่ ๒ โดยคนแรกเป็นผู้หญิง ท่านเป็นคนที่ ๒ ชื่อพวง วุฒิสเน แต่ในชาติปัจจุบัน ท่านเกิดเป็นคนที่ ๑๐ ท่านบอกว่าท่านเป็นคนกลางผี

คือ พี่ชายก่อนหน้าท่านคือคนที่ ๙ ชื่อชมพู ก็ตายตั้งแต่ท่านยังจำความไม่ได้ น้องคนสุดท้ายชื่อขันตี ก็ต้องมาตายอีก ท่านจึงบอกว่าท่านเป็นคนกลางผี

เพื่อนผู้ใหญ่บ้าน

พอเกิดมาแล้วเรื่องราวต่างๆ ที่จำได้ เมื่อพูดได้ก็พูดเรื่องราวเก่าๆ ในอดีตชาตินั้นแหละ อย่างเช่น เมื่อเห็นลุงผู้ใหญ่ลีเดินมา ก็ถามว่า

“โอ้.. บักลี มึงมาหรือ”

จึงถูกผู้ใหญ่ลีต่อว่าว่า “บักน้อยๆ นี่พูดสามท้าวแท้ มึงรู้จักกูหรือ”

ท่านจึงบอกว่า “ทำไมกูจะไม่รู้จักมึง กูรู้จักแม้กระทั่งปีเกิดมึงเลยนะ”

ผู้ใหญ่ลีถามว่า “กูเกิดปีอะไร”

จึงบอกว่า “มึงเกิดปีระกา”

ผู้ใหญ่ลีถึงกับงงงัน !!

พี่ชายคนเดิม

เมื่อถามหลวงพ่อบอกว่า “หลวงพ่อบอกเหตุการณ์ในชาตินั้นได้ทั้งหมดมั๊ยครับ”

หลวงพ่อบอกว่า “ก็จำได้ทุกอย่างตามประสาเด็กนั่นแหละ พี่ชายของหลวงพ่อ ชื่อเชษฐ ในชาติก่อนเป็นน้องของท่าน”

ในชาตินี้ถูกพี่เชษฐรังแกก็ร้องไห้แต่พี่ชายว่า “แต่ก่อนกูตั้งผมมีง้อร้องให้อยู่โคนาบักนานั้น กูขว้างรังแกมาล่อมีง มีงจึงหยุดร้องไห้” พี่ชายถึงกับง้างกับคำพูดของหลวงพ่อ และยอมรับว่าใช่

อีกเรื่องหนึ่ง รongเท้าหนังควายที่โยมพ่อทำให้ใส่ ซึ่งภาษาอีสานเรียกว่า “เกิบ” หลวงพ่อเอาซุกไว้ข้างเสาในห้องนอนในชาติก่อน ชาตินี้จำได้คิดว่ายังอยู่หรือเปล่า จึงไปหาดู ก็พบซุกอยู่ข้างเสาที่เดิมไม่หายไปไหนเลย

ข้าวของยังอยู่ที่เดิม

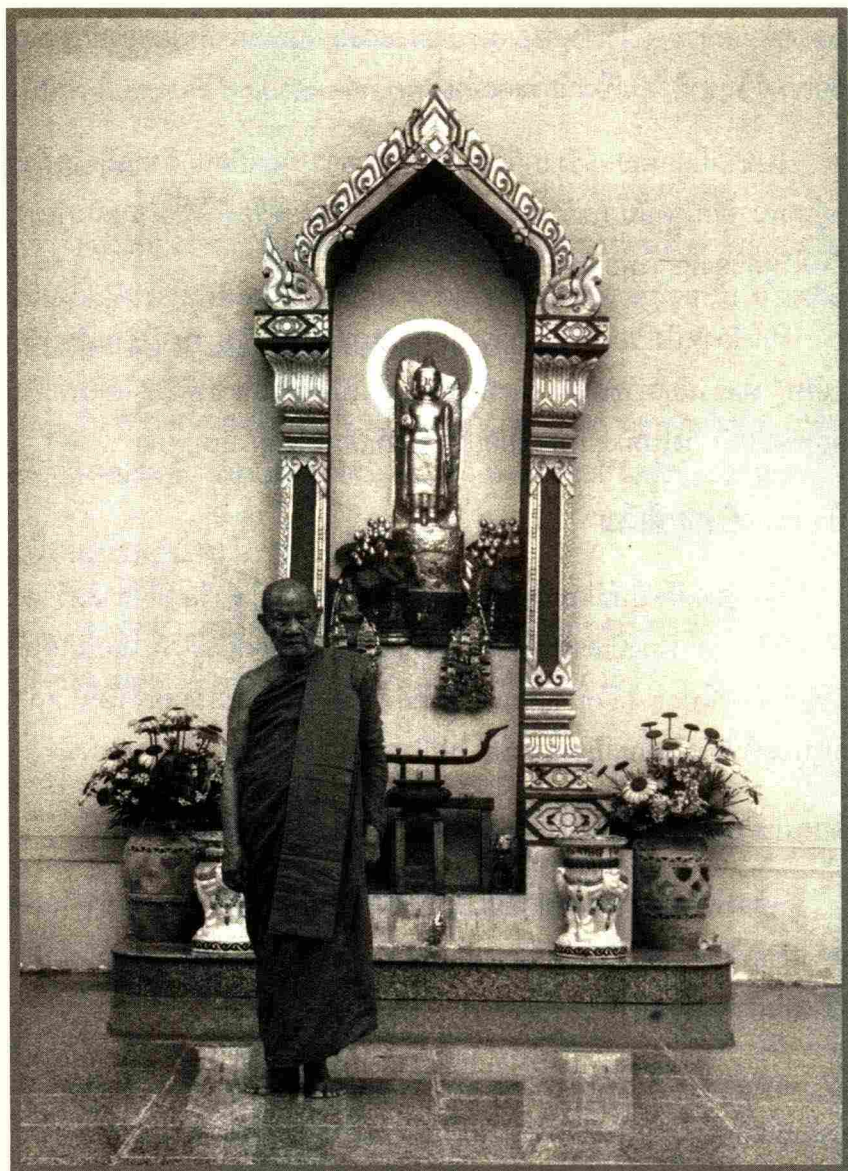
อีกเรื่องหนึ่ง ปีนเมื่อสมัยที่โยมพ่อยังไม่พบหลวงปู่เสาร์เคยใช้ล่าสัตว์ แต่เมื่อได้ฟังธรรมหลวงปู่เสาร์แล้ว เลิกถือปืนและฆ่าสัตว์ทุกประเภท เมื่อไม่ได้ใช้มันแล้วก็เอาไปแขวนไว้ข้างเสา และถือศีลห้าตลอดชีวิต หลวงพ่อจำได้ไปคลำดูพบอยู่ที่เดิม ปีนขึ้นสนิมหมดเลย ไม่มีใครใช้

ความหวังของพ่อ

หลวงพ่อกิดมาในชาติก่อนนั้นในช่วงที่โยมพ่อได้พบหลวงปู่เสาร์พอดี หลวงพ่อเป็นคนเรียนเก่ง เป็นความหวังของโยมพ่อมาก หวังว่าลูกจะได้เป็นเจ้าเป็นนายแน่นอน

แต่พออายุได้ ๑๕ ปี ลูกคนนี้ก็ตาย โยมพ่อเสียใจและสิ้นหวังเป็นอย่างมาก เมื่อเอาหนังสือที่หลวงพ่อใช้เรียนในอดีตมาดูที่ไร ก็สะท้อนใจทุกครั้ง

ในชาติปัจจุบัน เมื่อหลวงพ่อบวชเป็นพระแล้ว โยมพ่อได้ถามหลวงพ่อบว่า หนังสือในลังท่านจะเก็บไว้ศึกษาหรือไม่ ถ้าอันไหนไม่เป็นสาระ โยมพ่อบจะ

หลวงพ่ोज้ำคุณอุตร ยืนหน้าพระพุทธรูปศิลาแลง ด้านหลังพระอุโบสถวัดโพธิสมภรณ์

ได้อาไปเผาทั้ง ถ้ามีสารก็จะได้เก็บไว้ศึกษา

เมื่อหลวงพ่อกับหลวงปู่ไปดูหนังหนังสือเก่าซึ่งเคยใช้เรียน มีทั้งหนังสืออักษรธรรม หนังสือเรียนต่างๆ เมื่อตอนอายุ ๑๒ ปี หลวงพ่ออ่านหนังสือธรรมได้แล้ว

เขียนธรรมใส่ปากเผา

ในชาติก่อนนั้นตอนที่ตายไป โยมแม่เล่าให้ฟังว่า อาจารย์ที่วัดท่าตุมได้เขียนหนังสือธรรมใส่ปากให้ตอนก่อนจะเผา เป็นเรื่องแปลกเป็นอย่างมาก

อาจารย์ท่านนั้น ต่อมาท่านได้เป็นเจ้าคณะตำบลหมุ่มน ชื่อพระครูพิพิธคณาภิบาล (หลวงปู่คุณ) และเป็นพระอุปัชฌาย์ เมื่อท่านได้มรณภาพลง หลวงพ่อได้ไปงานศพท่าน วันนั้นหลวงปู่ดีเนาะ เจ้าคณะจังหวัดอุดรธานีขณะนั้นได้ไปร่วมงานศพด้วย เมื่อเปิดโลงออกมา หลวงปู่ดีเนาะถามหลวงพ่อบอกว่า “เขียนอักษรธรรมเป็นหรือเปล่า”

กราบเรียนท่านว่า “เป็น”

ท่านถามว่า “เป็นได้ยังไง”

จึงกราบเรียนท่านว่า “ผมได้มาบวชเป็นเณรอยู่กับหลวงปู่ และได้เรียนอักษรธรรมกะหลวงปู่ที่วัดมณีมาวาสครับ”

หลวงปู่จำได้ จึงยื่นใบลานขนาดเท่านามบัตรปัจจุบันนี้ส่งให้ แล้วบอกว่า

“เฮ้อ.. เขียนอักษรธรรมจะบอกให้”

แล้วท่านก็บอกคาถา หลวงพ่อก็เขียนตามที่ท่านบอก แล้วเอาไปใส่ปาก หลวงปู่คุณนั้นแหละ ซึ่งเป็นเรื่องแปลกมาก เมื่อชาติก่อนท่านเอาใส่ปากหลวงพ่อกับมาในชาตินี้ หลวงพ่อได้เอาใส่ปากท่าน โดยไม่ได้เจตนา โดยไม่ได้ตั้งใจเลย

เป็นเรื่องที่น่าอัศจรรย์มาก ไม่รู้จะอธิบายอย่างไร แต่มันเกิดขึ้นแล้ว และเกิดขึ้นกะหลว่งพ่อกเอง

ความฝันของแม่

หนึ่งปี.. เกิดใหม่

เมื่อหลว่งพ่อกตายในชาตินั้น เป็นเหตุให้โยมพ่อกของท่านเศร้าใจเสียใจเป็นอย่างมาก หมดหวังในลูกชายมาก ท่านตายเมื่ออายุ ๑๕ ปี ตายเมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๕ เกิดใหม่เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๖ ระยะเวลา ๑ ปี

วันที่หลว่งพ่อกมาเกิดนั้น ทุกคนในบ้านฝันกันทุกคน มีพี่ ๑ คน และนอกนั้นเป็นน้องของท่านหมด เมื่อตื่นขึ้นมาก็มาเล่าความฝันให้กันฟัง

ฝันว่าพี่มาดูข่าวของที่บ้าน ถามว่า อันนั้นไปไหน อันนี้ไปไหน เอาตั้งในคร้วมานั่งคั่นหนังสือในลัง

ฝันว่าได้แหวน

โยมแม่ของท่านก็ฝันเหมือนกัน แต่ฝันต่างจากคนอื่นๆ คือฝันว่าเจ้านายขี่ม้าเทศมาสองคนบอกว่า “ยายเอ๊ย.. มารับเอาลูกเด้อ เอาลูกมาส่งแล้ว”

สักครู่ก็เห็นหลว่งพ่อกนั่งเกวียนเข้าไปถึง โยมแม่เห็นเสื้อผืนหนึ่งจึงทักว่า

“อ้าว.. เสื้อผืนนี้อยู่ป่าช้า เจ้าตายไปแล้วนะ เจ้าจะได้เอาเสื้อผืนนี้แหละ กั้นฝนเวลาไปตามทาง เอาเสื้อผืนนี้กั้นฝนมาหรือ”

โยมแม่ท่านว่าอย่างนั้น ครั้นพอมาถึงแล้วจึงบอกโยมแม่ว่า
“เจ้านายท่านฝากแหวนมาให้โยมแม่วงหนึ่ง”

ในขณะนั้น ชาวบ้านเห็นท่านกลับมา ก็แตกตื่นพากันมาดู แล้วมาแย่งแหวนทองนั้นไปใส่ แต่ก็ใส่ไม่ได้สักคน แล้วยื่นให้แม่ใส่ ก็ใส่ได้พอดีเลย นี่คือความฝันของโยมแม่ท่านในวันก่อนที่หลวงพ่อกจะเกิด หลวงพ่อบอกว่า

“ท่านซีเกวียนมาเกิด เลยไม่ได้เป็นเจ้าของนายกะเขา ถ้าได้ขี่ม้าเทศมาเกิด คงจะได้เป็นเจ้าของนายเหมือนคนอื่นเขาไปแล้ว”

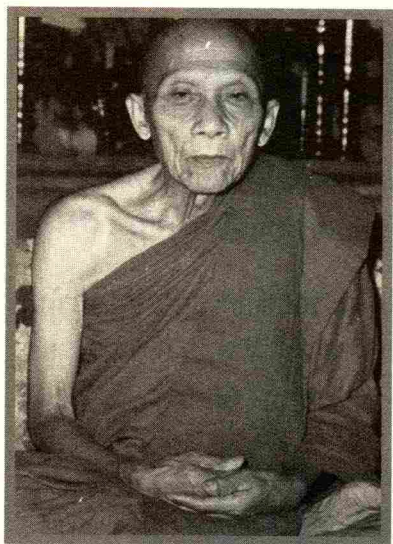
พูดจบแล้วหัวเราะ ท่านบอกว่า “ถ้าไม่ได้มาบวช ก็คงอยู่กะไรกะนาโนนแหละ”

แบบอย่างบูรพาจารย์

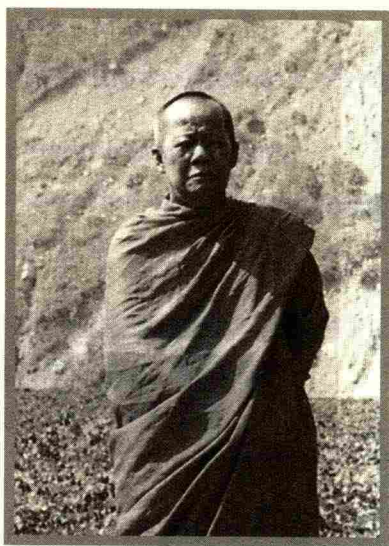
วัตรปฏิบัติหลวงปู่พระธรรมเจดีย์ (จุม พันธุ์โล)

ข้อคิดในการดำเนินชีวิตที่ท่านได้ถือปฏิบัติตน ตั้งแต่เมื่อครั้งได้บวชเป็นสามเณรอยู่รับใช้หลวงปู่พระธรรมเจดีย์ จนถึงวาระสุดท้ายของหลวงปู่ หลวงพ่อบอกว่า

“อยู่กับหลวงปู่พระธรรมเจดีย์ ท่านสอนให้ภาวนานี้แหละ อยู่กับพระครูประสาทคณานุกิจ ท่านไม่สอนอะไรเลย แต่ท่านเป็นคนใจดี หลวงพ่อกก็เคารพท่าน นับถือท่าน เพราะท่านเป็นคนใจดี”

หลวงปู่อ่อน ญาณสิริ

หลวงพ่อน้อย วัดบูรพาวัน

“ส่วนสิ่งที่ได้ยึดถือตามแบบอย่างของหลวงปู่พระธรรมเจดีย์อย่างหนึ่ง คือ หลวงปู่พระธรรมเจดีย์ถือวันธรรมสวนะมาก ถ้าพระเณรในวัดไม่ลงโบสถ์ ท่านจะให้ไปตามลงโบสถ์ทุกรูป” เรื่องนี้หลวงพ่อก็ปฏิบัติมาจนถึงทุกวันนี้ เว้นเสียแต่อาพาธ แต่ทุกวันนี้ หลวงพ่อไม่ได้ลงโบสถ์ในวันธรรมสวนะ เนื่องจากนั่งพับเพียบไม่ได้ นั่งคุกเข่าก็ไม่ได้ คุกเข่าได้ก็เพียงแต่ตอนกราบพระได้ ๓ หน้าเท่านั้น จึงไม่ได้ลงทำวัตรอีก

เคารพหลวงปู่อ่อน ญาณสิริ

หลวงพ่อบอกเล่าเรื่องเกี่ยวกับหลวงปู่พระครูวิศิษฎ์ธรรมคุณ (หลวงพ่อน้อย วัดบูรพาวัน อ.บ้านดุง จ.อุดรธานี) ว่า สมัยนั้นหลวงพ่อน้อยอยู่วัดบ้านหนองบัวบานกับหลวงปู่อ่อน ครั้งเมื่อหลวงพ่อไประงับอธิกรณ์ที่วัดบ้านหนองบัวบาน หลวงพ่อน้อยเป็นเจ้าของวัดบ้านหนองบัวบานได้ไปจุดงค์เมืองเหนือ

หลวงพ่อบอกเมื่อครั้งยังเป็นพระครูอุตรคณานุศาสน์ เจ้าคณะอำเภอเมือง-อำเภอบ้านผือ (ธรรมยุต) เดินทางไประงับอธิกรณ์นั้น ถึงกับเป็นโรคหัวใจกำเริบถึงขนาดยืนพูดไม่ได้ หลวงปู่อ่อน ญาณสิริ วัดนิโครธาราม จึงชงยาหอมบำรุงหัวใจมาถวาย และให้กำลังใจหลวงพ่อยู่ตลอด

จึงเป็นที่ซาบซึ้งใจของหลวงพ่อบอกมาโดยตลอด และหลวงพ่อก็กะลปพนับถือหลวงปู่อ่อน ญาณสิริ ตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา ครั้นต่อมาเมื่อหลวงพ่อน้อยย้ายมาอยู่วัดทิพยรัฐนิมิต (วัดบ้านจิก) หลวงพ่อเห็นว่าพระครูสมุห์วิชิต มีความเฉลียวฉลาด จึงชวนมาอยู่วัดโพธิสมภรณ์ด้วย ตั้งให้เป็นเลขานุการเจ้าคณะอำเภอเมือง-อำเภอบ้านผือ (ธรรมยุต)

หลวงปู่พระธรรมเจดีย์ จึงตั้งให้เป็นพระครูสมุห์ ฐานานุกรมของหลวงปู่พระธรรมเจดีย์ (จุม พนธุโล) เจ้าอาวาสวัดโพธิสมภรณ์

ประสบการณ์งานปกครอง

ปัญหาการทำงาน

เกี่ยวกับเรื่องงานการปกครองนั้น เนื่องจากว่าต้องทำงานกับเจ้าคณะตำบล ซึ่งเป็นพระผู้เฒ่า มีอายุมาก ทำงานเรื่องเอกสารไม่เป็น ไม่เข้าใจงาน และไม่สนใจงาน มีแต่คนอยากได้ตำแหน่งแต่ไม่เป็นงาน งานการปกครองของคณะสงฆ์จึงไม่สมบูรณ์เท่าที่ควร งานล่าช้าส่งงานไม่ทัน ทำให้โดนพระผู้ใหญ่ผู้บังคับบัญชาตำหนิบ่อย

สมัยก่อนต้องทำงานร่วมกันทั้งสองฝ่าย เจ้าคณะจังหวัดเป็นฝ่ายมหานิกาย ท่านก็ดึงมาโดยตลอด งานที่เจ้าคณะตำบลส่งมาไม่ถูกต้อง จึงต้องสำรวจ ต้องจัดทำกันใหม่อยู่เรื่อย

งานที่ภูมิใจ

งานการคณะสงฆ์อย่างหนึ่งที่หลวงพ่อดีได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบมาตั้งแต่สมัยเป็นเจ้าคณะอำเภอใหม่ๆ นั่นคือ ต้องดูแลเรื่องสอบนักธรรมในอำเภอเมืองทั้งหมด ซึ่งต้องมาสอบที่สนามสอบวัดโพธิสมภรณ์ทั้งหมด ทั้งมหานิกายและธรรมยุต ซึ่งสมัยนั้น ทั้งกุฎจับ บ้านฝื่อ น้ำโสม หนองวัวซอ ต้องมาสอบที่วัดโพธิสมภรณ์รวมกัน

ต้องดูแลรับผิดชอบทั้งเรื่องกิน เรื่องนอนทั้งหมด เป็นงานที่หลวงพ่อดีภาคภูมิใจเป็นอย่างมากที่ได้ทำงานสนองงานคณะสงฆ์ในส่วนนี้

เมืองอุตรในอดีต

อุตรในอดีต

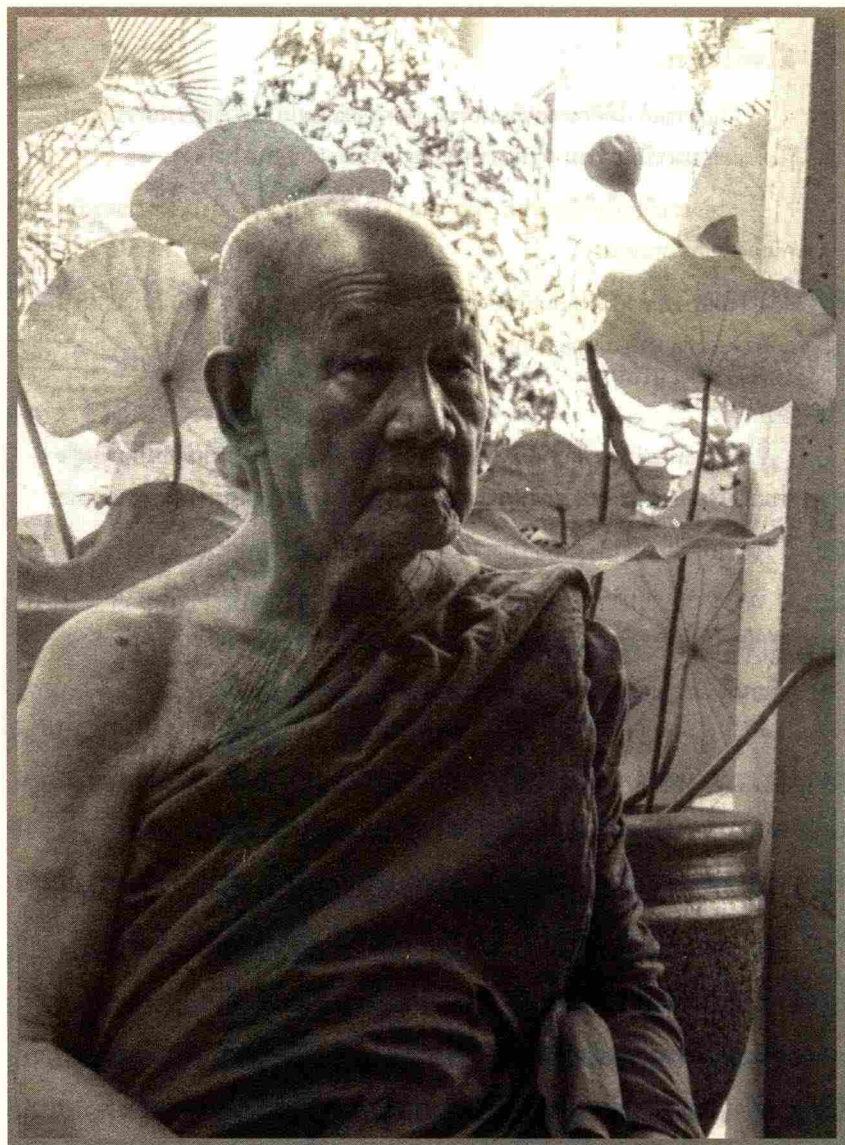
หลวงพ่อกำลังคิดถึงสำหรับคนรุ่นใหม่ชาวเมืองอุตรว่า

“สมัยก่อนตอนที่หลวงพ่อเป็นสามเณรมาอยู่วัดโพธิสมภรณ์ใหม่ๆ เมืองอุตรยังไม่เจริญเลย เมื่อสมัยที่ท่านมาเรียนหนังสือในชาติก่อน หนทางก็ยังไม่ค่อยมีเลย ถึงจะมีก็เป็นถนนดินธรรมดาไม่ได้โรยหิน แต่เมื่อท่านเกิดมาในชาตินี้จึงมีถนน ทางราชการเอาพวกอนาถาที่ไม่มีเงินเสียค่ารถชูปการปีละ ๓ บาท มาทำถนน เรียกว่า “งานสิบวัน”

เอาพวกนี้มาทำงานสิบวัน ขุดดินทำถนน ปีหน้าถ้าไม่มีเงินเสียค่ารถชูปการอีก ก็ต้องมาทำงานสิบวันอีกเหมือนเดิม ปี พ.ศ. ๒๔๘๒ เริ่มโรยหินแล้ว หลวงพ่อเป็นสามเณรมาอยู่วัดโพธิสมภรณ์ถนนเริ่มโรยหินแล้ว หลวงพ่อจ้างสามล้อจากบ้านมาส่งที่วัดโพธิสมภรณ์สองคัน คันหนึ่งนั่งกะโยมพ่อ ค่าจ้าง ๓ บาท คันหนึ่งใส่ของ ค่าจ้าง ๒ บาท คันที่คนนั่งหนักหน่อย ๓ บาท คันใส่ของมันเบา ๒ บาท

ช่วงนั้นเกิดสงครามพิพาทอินโดจีนพอดี ถนนหนทางในเขตเทศบาลปัจจุบันยังเป็นทางปูด้วยหินอยู่ ตื่นเข้ามาเจ้าของร้านค้าต้องเอาน้ำมารดถนนช่วงที่ทำถนนนั้น ก็ได้พวกคนญวนอพยพมาลากล้อบดถนนในตลาด

ความเจริญจากสมัยนั้นถึงสมัยนี้แตกต่างกันเป็นอย่างมาก เมื่อญี่ปุ่นเข้า

มาไทย ไทยยอมเซ็นร่วมรบด้วย เป็นมิตรประเทศกัน ญี่ปุ่นนี่ถือเรื่องมิตรประเทศจริงๆ ดูเหมือนจะไปสาบานที่จะสตัยชื้อต่อกันที่วัดพระแก้ว ทหารญี่ปุ่นมาตั้งกองอยู่รอบเมือง เขาจะบอกกันไม่ให้เกี่ยวข้องรังแกพวกผู้หญิงเลย

ไม่เหมือนฝรั่งมาอยู่ ฝรั่งมาอยู่นี่ละเลยเรื่องผู้หญิง นี่คือความแตกต่างระหว่างญี่ปุ่นกับฝรั่ง ทราบว่าญี่ปุ่นเข้าเมืองจีนละเทะมาก เพราะไม่ได้ทำสัญญาเป็นมิตรประเทศกัน สำหรับไทยเขาถือเป็นอย่างมากเรื่องมิตรประเทศที่ได้สาบานกันไว้

ธรรมะหลวงพ่อ

ธรรมอันหาได้ยาก

หลวงพ่อมักจะเทศน์ในงานศพให้แก่ญาติและลูกหลานของผู้ตายฟังบ่อยๆ ว่า การทำบุญอุทิศส่วนกุศลถึงพ่อแม่และบุพการีที่ล่วงลับไปแล้ว เป็นการบูชาคุณแก่ผู้ล่วงลับไปแล้ว การรู้จักบุญคุณนี้ท่านเรียกว่าเป็นการกระทำที่หาได้ยาก

ธรรมอันหาได้ยากนี้มีอยู่ ๒ แห่ง คือ กตัญญู คือผู้ทำคุณไว้ก่อน กตเวทิตี คือผู้รู้จักบุญคุณที่ท่านทำไว้ก่อนแล้วตอบแทน ธรรม ๒ อย่างนี้เป็นธรรมอันหาได้ยาก บัดนี้ธรรมอันหาได้ยากนั้น พวกเราก็ได้น้อมมากระทำแล้ว และเป็นสมบัติของเราแล้ว

ธรรมดาการเอาสิ่งที่มีคุณค่ามาประดับตัวเองนี้ ก็เป็นการทำที่มีคุณค่าอย่างแก้วแหวนเงินทองของหายากนี้แหละ ถ้าหามาได้แล้วมาประดับตัวเอง

เป็นของที่มีคุณค่า

อีกประการหนึ่งท่านกล่าวว่า นิमितตั้ง สาธูรูปานัง กะตัญญูกะตะเวทิตา การเป็นผู้รู้จักกตัญญูกตเวทิตานี้เป็นเครื่องหมายของคนดี บัดนี้ธรรมอันทำคนให้เป็นคนดีนี้ พวกเราที่มาในงานนี้ก็ได้น้อมเข้ามาใส่ตัวแล้ว ก็เป็นคนดีกันทั้งนั้น เป็นคนดีแล้ว พยายามรักษาคุณความดีของเราไว้

ตั้งธรรมภาษิตว่า รักเขยยะ อตตะโน สาธุง ละวะณัง โลณะตัง ยะธา พิง รักษาคุณความดีของเราไว้ ดังเกลือรักษาความเค็ม เราจะรักษาคุณความดีของเราไว้อย่างไร เราเป็นคนดีแล้ว เราต้องมีธรรมะในพระพุทธศาสนาเป็นข้อปฏิบัติที่นั่นแหละจึงจะรักษาคุณความดีของเราไว้ได้ ธรรมะนั้นเพียงสองข้อ ก็รักษาคุณความดีของเราไว้อยู่

หิริโอตตปัปะ

ธรรมสองข้อนั้น คือ หิริธรรม และ โอตตปัปะธรรม หิริ คือ ความละอาย แก่ใจ ละอายต่อบาป ทุจริต โอตตปัปะ ความเกรงกลัวต่อบาป ทุจริตทั้งหมด ถ้าเรามีธรรมสองอย่างนี้ประจำใจ เราจะเป็นคนมีภูมิ และสามารถรักษาคุณความดี รักษาภูมิของเราไว้ได้

ภูมิ ๓

ภูมิของคนเรามีอยู่ ๓ อย่าง คือ ภูมิความรู้ ภูมิปัญญา ภูมิธรรม ถ้าเรามีภูมิความรู้ภูมิปัญญา คนเขาก็เอาคนที่มีความรู้ ภูมิปัญญานี้แหละไปทำงานได้ เพราะคนที่มีภูมิความรู้ ภูมิปัญญานี้จะสามารถตัดสินใจอะไรได้ถูกต้อง ทำให้กิจการงานที่ทำอยู่ไม่เสียหาย เขาจึงเอาคนที่มีความรู้ ภูมิปัญญาไปทำงานให้ คนที่มีภูมิธรรมเขาเรียกว่าคนมีคุณธรรม

ภูมิลาน

สำหรับภูมิลาน เช่นเราเห็นคนแต่งตัวดี เดินถือกระเป๋าไปบ้านนั้นบ้านนี้ คนก็จะคิดว่า คนนั้นแต่งตัวภูมิลานนะ อย่างนี้อาจจะไม่ใช่มูลานที่แท้จริง อาจจะไปหลอกลงตมตุนคนก็ได้ คนมีภูมิลานที่แท้จริง คือคนที่สร้างฐานะ มีบ้านเรือนไว้อยู่พักพิงอาศัย เลี้ยงลูกเลี้ยงเมียได้ นี่แหละเรียกว่าภูมิลาน ภูมิลานนี้คือ คนที่มีธรรมะประจำจิตใจ เช่นเราฆานศพนี่ เรามาด้วยความสามัคคี

สามัคคีธรรม

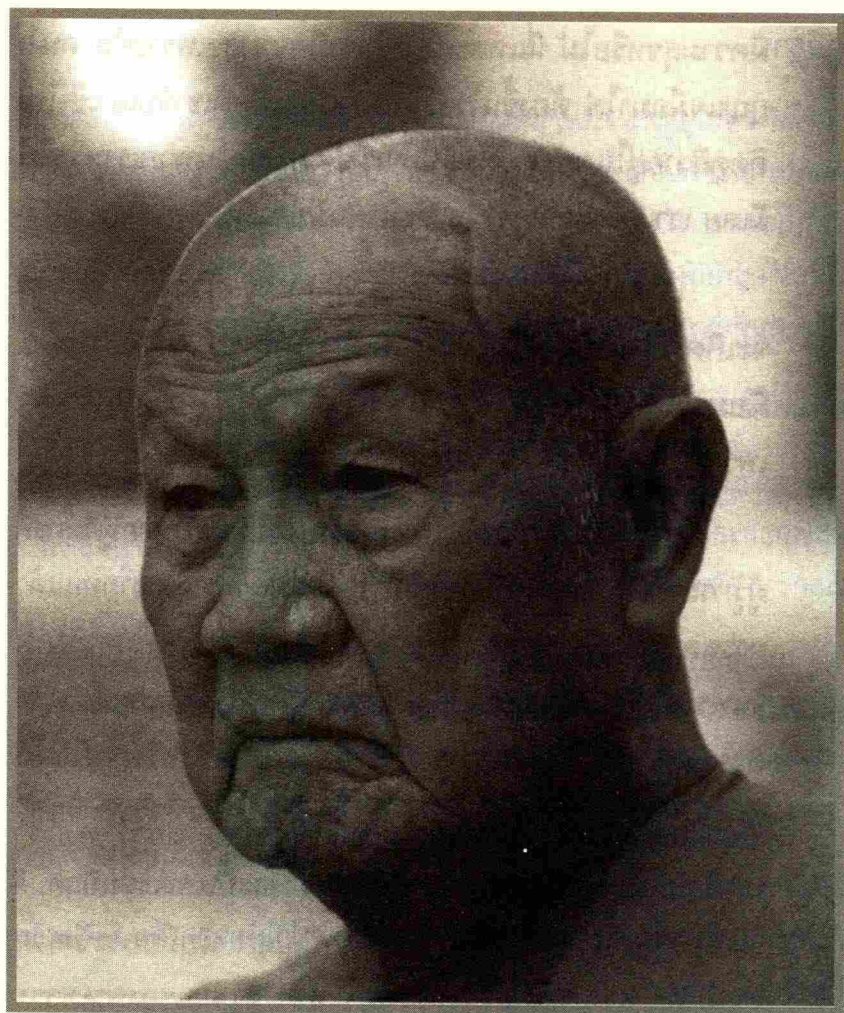
ความสามัคคีท่านแบ่งเป็น ๒ คือ สามัคคีรส กับ สามัคคีธรรม ถ้าเราทำอะไรออกอรสในทางที่ดีเรียกว่า สามัคคีธรรม กลุ่มคนที่ทำอะไรออกไปให้ผลดีเรียกว่าสามัคคีธรรม เราไม่ต้องถามหรือว่าคนเหล่านี้มีศีลธรรมหรือไม่

เหมือนเรารับประทานอาหารบนโต๊ะที่อร่อยนี้แหละ เราไม่จำเป็นต้องไปดูในครัวเขาว่าเขาเอาอะไรใส่มาถึงอร่อย คนมีคุณธรรมก็เหมือนกัน ทำอะไรออกอรสในทางที่ดี

เหมือนกับพวกเราที่มาร่วมทำบุญทำกุศลนี้ ไม่ต้องถามหรือว่า พวกเรามีศีลธรรมหรือไม่ เป็นคนมีศีลธรรมกันทุกคน เพราะฉะนั้น เมื่อเราเป็นคนดีกันทุกคนแล้ว จงพยายามรักษาคุณความดีของเราไว้ให้ตลอด คือ มีหิริธรรม โอตตปประธรรม

ศาสนาในอัฟกานิสถาน

ศาสนาอื่นเขาไม่สอน หิริธรรม โอตตปประธรรม เขาสอนกันผิดๆ ถูกๆ สอนกันให้ไปตกรนกร อย่างที่เขาสอนกันว่า ผู้ที่เป็นผู้นำประเทศ ผู้นำของชุมชน เป็นผู้นำของศาสนาด้วย ถ้าผู้นำของศาสนาต้องการอย่างไร นั้นแหละ

เป็นความประสงค์ของพระเจ้า ทำไปเถอะไม่บาป ไม่ตกนรก

ยกตัวอย่าง เช่น อัฟกานิสถานในอดีตมีพุทธศาสนาเจริญรุ่งเรืองมาก เพราะผู้ปกครองเมืองเป็นชาวพุทธ ต่อมาชาวต่างศาสนามาปกครอง เบียดเบียนพุทธศาสนาจนพระอยู่ไม่ได้ ยิ่งเหลือแต่พระพุทธรูปใหญ่ที่สลักไว้บนหน้าผาอันศักดิ์สิทธิ์ เป็นที่เคารพของชาวพุทธทั่วโลก

ครั้นสมัยต่อมา จน ๑,๐๐๐ ปี ๒,๐๐๐ ปีมาแล้ว เขาไม่ยอมให้มีลักษณะของพุทธในประเทศของเขา ก็สั่งให้คนไปทำลายเสีย ถ้าคนที่ไม่ทำลายถามเขาว่า ผมจะไม่บาปหรือครับ ผมจะไม่ตกนรกหรือครับ

ตอบว่า ผมเป็นผู้นำชาติ เป็นผู้นำศาสนา ถ้าผู้นำต้องการอย่างไร นั่นแหละเป็นความประสงค์ของพระเจ้า ฉะนั้นจงไปทำ นายไม่ต้องกลัวหรอก ตายไปแล้วเราจะให้ไปอยู่กะพระเจ้า นายไม่ต้องกลัว ไปทำลายพระพุทธรูปเสีย เขาก็เลยไปทำลายพระพุทธรูป

ทำลายอเมริกา

ครั้นต่อมาไม่ชอบอเมริกา ก็หาอุบายไปทำลายทรัพย์สินสมบัติของชาวอเมริกา เอาคนที่ไม่เรียนในอเมริกานั้นแหละมาวางแผนให้ และขับเครื่องบินไปชนตึกใหญ่ ที่เรียกว่า เวิลด์เทรดเซ็นเตอร์ ให้เกิดความเสียหายย่อยยับไป

ประธานาธิบดี เสียใจมากจนน้ำตาไหล นี่แหละสิ่งที่ไม่เคยได้ยินเลยว่า ประธานาธิบดีคนใดน้ำตาไหล มาถึงท่านบุชนี้ น้ำตาไหลเลย สิ่งที่ไม่เคยได้ยินก็ได้ยิน สิ่งที่ไม่เคยได้ฟังก็ได้ฟัง สิ่งที่ไม่เคยเห็นก็ได้เห็น เมื่ออเมริกาเขาเสียใจอย่างนี้

อเมริกาจึงยกกองทัพไปแก้แค้น อเมริกานี้ถ้าแก้แค้นไม่สาสมเขาไม่ยอมเขายกกองทัพไปตีอัฟกานิสถานนี้เสียหายมากเลย ระบบการครองชีพก็ผิดเคือง

พระราชารักษ์ร่ายากจน ผွ่งชนเดินไปตามถนนบ่นว่าไม่มีงานไม่มีเงินเพราะภัยสงคราม นี่แหละ ผลของการไม่สอนกันให้มีhiri โอตตปปะ จึงได้เป็นอย่างนี้

การบำเพ็ญเพียรของพระพุทธเจ้า

พระพุทธเจ้าของเราเนี่ย บำเพ็ญบารมีมา ๔ อสงไขย แสนกัป บารมีแก่กล้า สมบูรณ์แบบ จึงได้ตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ตายแล้วเกิดอีกนับชาติไม่ถ้วน ในโลกมนุษย์นี้ทุกกระเปียดฟุต ไม่ว่าจะที่ไหนๆ เคยตายใส่หมด เป็นสัตว์ เป็นมนุษย์เคยตายใส่หมด

พระพุทธเจ้าของพวกเราจะออกอภิเนษกรรมณี พญามารมาตรัสถามว่า ท่านจะออกบวชทำไม ตอบว่า เราต้องการโพธิญาณ ไม่ปรารถนาสมบัติของพระเจ้าจักรพรรดิ เราจะออกบวช แล้วไปบำเพ็ญบารมีอยู่ตั้ง ๖ ปี

จนกระทั่งตรัสรู้แล้ว มารก็ยังปองร้ายอยู่อย่างนั้นแหละ พอพระองค์ตรัสรู้แล้วก็เลยผิดหวัง นอนขมอยู่นาน ลูกสาวเลยถามว่า พ่อ.. ทำไมหน้าตาไม่สบายมาหลายวันแล้ว พ่อคิดอะไรอยู่ ก็เลยบอกลูกว่า พ่ออยากจะได้สิทธิ์ตะกุมารมาเป็นคู่ครองของเจ้า

พวกลูกสาวเลยบอกว่า ถ้าอย่างนั้น พวกฉันจะไปล่อเอามาเป็นคู่ครองให้ได้ ก็เลยส่งลูกสาวคนที่ ๑ ไป นางไปล่อ ไปเกลี้ยกล่อมพระพุทธเจ้าไม่ได้ผล คนที่ ๒ ก็ไปและไม่ได้ผลเช่นกัน ส่งคนที่ ๓ หลอกล่อด้วยวิธีการต่างๆ มากมายก็ยังไม่ได้ผล

สุดท้ายพญามารโกรธ จึงยกพลเสนาमारไป พระพุทธเจ้ากำลังเทศน์โปรดพวกเทวดาอยู่ เทวดาเลยแตกตื่นหนีไปหมด มารแผลงศรยิงใส่พระพุทธเจ้า ลูกศรกลายเป็นดอกบัวหมด จึงคิดว่าจะฆ่าคนต้องตั้งข้อหาก่อน เลยกเล่าว่า ตูพระพุทธเจ้าว่า บัลลังก์ที่ท่านนั่งอยู่นั้นเป็นของเรา ท่านลักมาตั้งแต่วเมื่อไร

เพิ่งตามมาเห็นในวันนี้

พระแม่ธรณีเป็นพยาน

พระพุทธองค์ตรัสว่า เราไม่ได้ลักขโมยของใครมา บัลลังก์นี้เกิดแต่บุญของเราต่างหาก ท่านอย่ามากล่าวตู่เลย พญามารกล่าวว่า ท่านอย่าปฏิเสธเลย เรามีพยานนะ แล้วจึงถามเสนาามาร พวกเสนาามารก็ตอบว่า ใช่ เตือดร้อนถึงพระแม่ธรณีต้องมาเป็นพยานให้พระพุทธเจ้า

แม่พระธรณีแสดงตนเป็นพยานให้พระพุทธเจ้าว่า หม่อมฉันขอเป็นพยานให้พระพุทธองค์ เมื่อพระองค์สร้างสมคุณงามความดีมา ๔ อสงไขย แสนกัป ตายแล้วเกิดอีกนับชาติไม่ถ้วน ทำบารมีเมื่อไร กรวดน้ำไว้ตลอด หม่อมฉันเอามวยผมรับไว้ ถ้าเทียบแล้ว น้ำในมหาสมุทรจะน้อยกว่า

คุณนะ.. หม่อมฉันจะริตให้ดู นางก็ริตมวยผม น้ำไหลมาจากทิศต่างๆ มากมาย สัตว์ร้ายในน้ำต่างๆ ก็มาด้วย ผลที่สุดมารก็พ่ายไป

งามในเบื้องต้น ท่ามกลาง และที่สุด

นี่แหละ พระพุทธเจ้าของพวกเรา บำเพ็ญบารมีมาแล้ว ตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้ว มีเวลาประกาศพระศาสนา บัญญัติพระธรรมวินัย เพียงแค่ ๔๕ พรรษา แต่เมื่อยังไม่ได้บัญญัติ ประกาศพระสัทธรรมให้สมบูรณ์แบบบริสุทธ์บริบูรณ์ในเบื้องต้น ท่ามกลาง และที่สุด

มารมานิมนต์ให้ปรินิพพาน พระองค์ก็ไม่รับ เพราะยังไม่ได้บัญญัติพระธรรมวินัยให้สมบูรณ์แบบ ยังไม่งามในเบื้องต้น ท่ามกลางและที่สุด พระองค์ก็ไม่รับอาราธนาของพญามาร ครั้นประกาศ บัญญัติพระธรรมวินัยสมบูรณ์แบบแล้ว ทรงประกาศห้ามเลยว่า

พระพุทธรัศมี พระประธานในพระอุโบสถวัดโพธิสมภรณ์ พระศักดิ์สิทธิ์อายุกว่า ๗๐๐ ปี

ห้ามบัญญัติสิ่งที่ไม่บัญญัติ ห้ามเพิกถอนสิ่งที่บัญญัติแล้ว ผลที่สุดพระ
 ธรรมวินัยของพระพุทธเจ้าของพวกเราที่ยังคงยืนยงมั่นคงอยู่ ๘๔,๐๐๐ พระ
 ธรรมชั้นร์ เมื่อพระองค์จะเสด็จดับขันธปรินิพพาน มีพระสงฆ์ทูลถามพระองค์
 ว่า จะตั้งองค์ใดเป็นศาสดาแทน พระพุทธองค์ตรัสว่า ไม่ตั้งองค์ไหนแทน พระ
 ธรรมวินัยที่ทรงบัญญัติไว้สมบูรณ์แบบแล้วนี้แหละ จะเป็นศาสดาแทนเรา
 ธรรมวินัยคือศาสดา

งามในเบื้องต้น ท่ามกลาง และที่สุด จะเป็นศาสดาของเธอทั้งหลาย ตั้ง
 ๒,๕๐๐ กว่าปีมาแล้ว พระธรรมวินัยของพระองค์ก็ยังคงอยู่ ถ้าศาสดาไม่ฉลาด
 แล้ว ก็จะต้องก่อขึ้นขึ้นเป็นศาสดาแทน องค์อื่นหรือศาสดาแทนนี้ จะทรง
 บัญญัติพระธรรมวินัยใหม่ได้ จะล้มเลิกบัญญัติเก่าได้ คิดดูสิ ศาสนาล่วงมาแล้ว
 ๒,๕๐๐ กว่าปี ศาสดาใหม่คงจะมากมาย

จะมีใครบ้างกล้ารับรองว่า ศาสดาใหม่จะเป็นพระอรหันต์หรือไม่ ไม่มีใคร
 รับรองได้ว่าศาสดาใหม่เป็นพระอรหันต์ เพราะฉะนั้น สัจธรรมอันแท้จริงอันเก่า
 นี้คงจะเลอะเลือนไป จะเกิดสัทธรรมปฏิรูป ถูกปลอมแปลงไป

สอนกันไปผิดๆ ถูกๆ เช่น สอนว่า ผู้นำของประเทศเป็นผู้นำศาสนาด้วย
 ถ้าผู้นำต้องการอย่างไร นั่นแหละเป็นความประสงค์ของพระเจ้า สอนกันให้ไป
 ทำบาป ส่วนมากก็พูดกันว่า ศาสนาทุกศาสนาสอนคนให้เป็นคนดี จริงของเขา
 อยู่ สอนให้ไปวางระเบิดใส่ทหาร มันก็ไป นี่แหละคนดีของเขา ให้มันไปยิงถล่ม
 พระพุทธรูปที่อัฟกานิสถาน มันก็ไป

นั่นแหละคนดีของเขา บอกให้มันไปถล่มตึกใหญ่ เวิลด์เทรดเซ็นเตอร์ มัน
 ก็ไป นั่นแหละคนดีของเขา รับรองว่าเป็นคนดีของเขาจริงๆ เป็นคนดีคนละ
 แบบกับของพวกเรา

สอนพิเรนทร์

ศาสดาใหม่ของพวกคริสตังคนหนึ่งสอนพิเรนทร์ ทั้งพระทั้งโยมชายหญิง เข้าไปสวดในโบสถ์พร้อมกัน บางที่ก็ห่มใหญ่ บางที่ก็ห่มเพียงนิดหน่อย มีการส่ายซัดรัดถ่างร่างกาย นอนคว่ำนอนหงาย

ผลที่สุดก็เลยบอกว่า ถ้าผู้หญิงคนใดมีลูกกับพระองค์นี้ ในโบสถ์ในพิธีสวดนี้ เมื่อคลอดบุตรมา จะเป็นบุตรที่พระเจ้าประทาน ผลที่สุดผู้หญิงก็ไปมีเพศสัมพันธ์กับพระ นี่แหละศาสดาใหม่ มันมีความเสียหายอย่างนี้

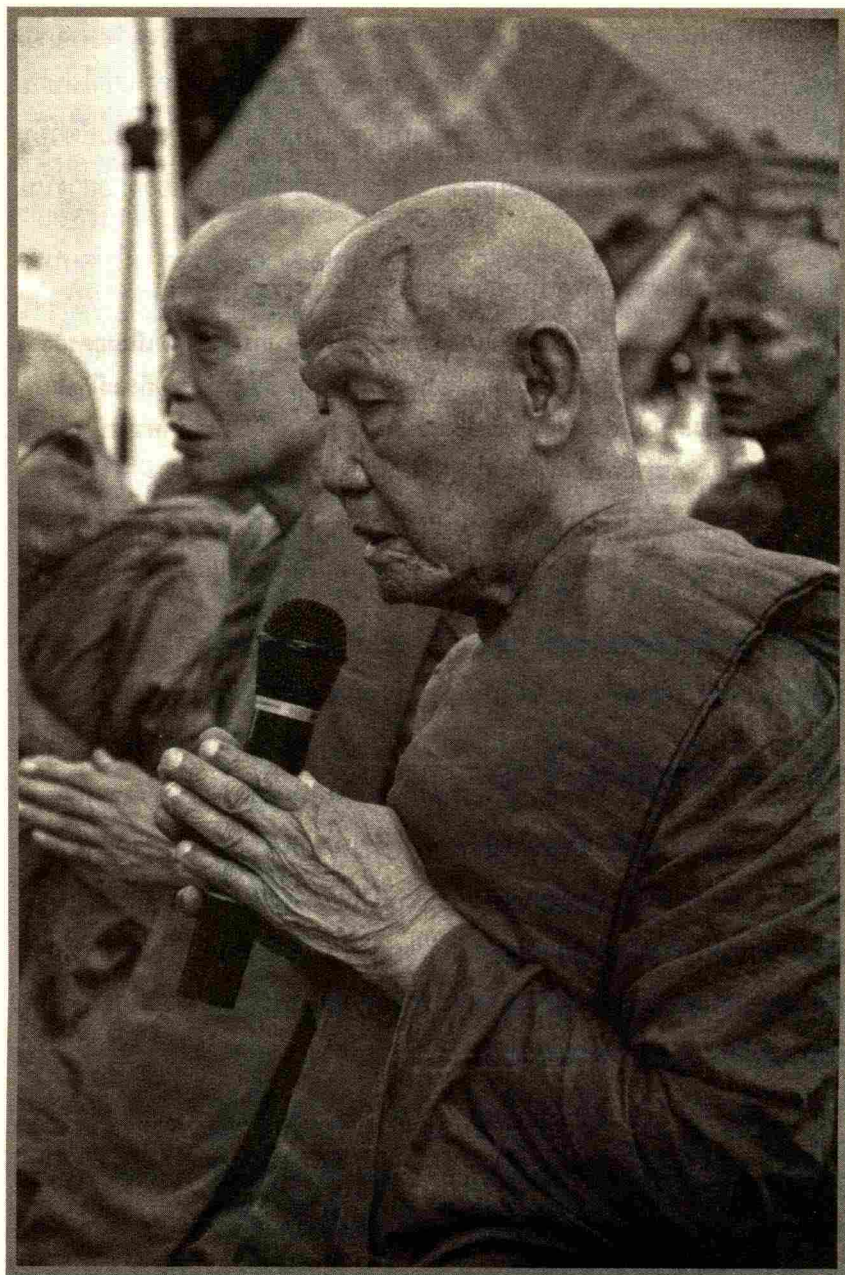
เพราะฉะนั้น พระพุทธเจ้าของเราทั้งหลาย จึงไม่ตั้งองค์ไหนเป็นศาสดาแทน พระพุทธเจ้าของพวกเรา ทรงฉลาดเฉียบแหลม ทรงรู้อดีต อนาคต ศาสดาอื่นให้ตั้งศาสดาอื่นแทน มันมีผลเสียหายอย่างนี้แหละ สอนกันผิดๆ ถูกๆ

อย่างนางพยาบาลบางคนบอกว่า หนูไปนับถือศาสนาคริสต์กับเขา ถามว่า ทำไมไปนับถือศาสนาคริสต์กับเขา เรานับถือศาสนาพุทธดีๆ อยู่ เขาตอบว่า ศาสนาคริสต์เขาก็ดีนะหลวงตา เขาบอกอย่างนั้น ถามว่า ดียังไง เขาตอบว่า ศาสนาคริสต์มีการไถ่บาปได้ เขาว่าอย่างนั้น

คนมีกรรมเป็นของตน

หลวงพ่อกัณฑ์แล้วจึงตอบว่า นั่นแหละเขาสอนให้ไปตกรก กम्मสส โภมิท กम्मทายาโท กम्मโยนิ กम्मพนฺธุ กम्मปฏิสฺรโณ ยํ กम्मํ กริสฺสามิ กลยาณํ วา ปาปกํ วา ตสฺส ทายาโท ภวิสฺสามิ เราจักทำกรรมอันใดไว้ มีกรรมเป็นแดนเกิด มีกรรมเป็นเผ่าพันธุ์ มีกรรมเป็นที่พึ่งอาศัย มีกรรมเป็นผู้ติดตาม เราทำกรรมอันใดไว้ เป็นบุญหรือเป็นบาป เราจะเป็นผู้รับผลของกรรมนั้น อันนี้แหละครอบไปหมด จะเป็นฝรั่ง หรือจะนับถือศาสนาอะไรก็ตาม คำนี้ครอบคลุมไปหมด

เป็นมนุสสเปโต ไม่กลายเป็นมนุสสดีริจฉาน

ที่สุดของศีล

ที่สุดของศีลอยู่ที่ **วิริติ** คือ การตั้งใจดเว้น การตัดสินใจดเว้นจากบาปกรรม ๕ ประการ ที่สุดของการภาวนาอยู่ที่ **อัปนาสมาธิ** หลวงพ่อชอบสอนให้ญาติโยมมีศีล ๕ ประจำตัวประจำใจ มักจะบอกว่า ให้มีศีล ๕ นะ การมางานศพก็มาเพื่อทำดี มาเอาบุญ การทำศพพ่อแม่ก็เป็นการทำบุญทำความดี ต้องการความดี ต้องการบุญ ต้องการกุศล ทำไมเราอยากได้บุญได้กุศล

เพราะท่านกล่าวว่า “เราควรศึกษาเรื่องบุญ เพราะว่าบุญนี้เป็นฝักฝ้ายแห่งความสุข” แสดงว่าคนมีบุญจะมีความสุข คนมีบุญมากก็จะมีสุขมาก คนมีบุญน้อยก็จะมีสุขน้อย ไม่มีบุญเลยก็ไม่มีความสุข เรื่องความสุขนี้ เมื่อว่าโดยย่อเกิดจากจรिया ๓ อย่าง คือ **ทาน ศีล ภาวนา** ทานคือการให้ การบริจาค ศีลคือการรักษากายกับวาจาให้เรียบร้อยดีงาม ภาวนาคือการสั่งสมกิริยาที่ดีงามให้เกิดมีในสันดาน

ศีลภาวนา

นี่แหละถ้าเรามีทาน มีศีล มีภาวนา ก็จะเกิดมีอานิสงส์มาก เมื่อครั้งพุทธกาล พระนางมัลลิกาเทวี พระมเหสีของพระเจ้าปเสนทิโกศล ทูลถามพระพุทธองค์ว่า “คนเกิดมาในโลกนี้ บางคนมั่งมีศรีสุข แต่เป็นคนไม่สวยไม่งาม บางคนทั้งสวยทั้งงามทั้งมั่งมีศรีสุข บางคนสวยงามแต่ยากจน บางคนทั้งยากจนทั้งซี้ริ้วซี้เหร่ เพราะเหตุผลอะไร”

พระพุทธองค์ตรัสตอบว่า “คนมั่งมีศรีสุขแต่เป็นคนไม่สวยไม่งามนั้น เขารู้จักให้ทาน เป็นคนไม่ตระหนี่และให้ทานเองด้วย แต่เป็นคนมักชู้โกรธชาตินี้เขาจึงมั่งมี แต่ไม่สวยไม่งามเพราะเป็นคนชู้โกรธ”

“สำหรับคนทั้งสวยทั้งงามทั้งมั่งมีศรีสุขนั้น เขาเป็นคนรู้จักให้ทานไม่ตระหนี่ และเป็นคนใจดีไม่ขี้โกรธ มาเกิดในชาตินี้ จึงทั้งสวยทั้งงามและมั่งมีศรีสุข”

“สำหรับคนสวยงามแต่ยากจนนั้น เขาไม่รู้จักให้ทาน เป็นคนตระหนี่ถี่เหนียว แต่เขาเป็นคนใจดีไม่ขี้โกรธ เกิดมาชาตินี้จึงมีรูปร่างหน้าตาสวยงามแต่ยากจน เพราะเขาไม่ให้ทาน”

“คนที่ทั้งยากจนทั้งขี้ริ้วขี้เหร่นั้น เขาไม่เคยให้ทาน ทั้งเป็นคนมักโกรธ มีโทสะจริต เกิดมาชาตินี้จึงทั้งยากจน ทั้งขี้ริ้วขี้เหร่”

นี่แหละบุญกุศลเกิดจากศีล ศีลนี้มีอานิสงส์มาก ถ้าเป็นคนมีศีลแล้วก็เป็นมนุษย์สมบูรณ์แบบ คนเราทุกคนที่เห็นหน้ากันเป็นคนมีศีลทุกคน แต่โดยมากมีศีลธรรมดา ถือศีลแบบไม่มีความตั้งใจ ท่านว่าการกระทำแบบไม่มีความตั้งใจทำอะไรก็ไม่สมบูรณ์แบบ เหมือนกับการรับยามาจากหมอ ไม่มีความตั้งใจ ถือไปถือมาไม่รู้ว่าจะวางไว้ที่ไหน เมื่อเวลาผ่านไป คิดจะเอามากินก็หาไม่เจอ

อานิสงส์ของศีล

นี่แหละการกระทำที่ไม่มีความตั้งใจก็เป็นเช่นนี้ เป็นการกระทำที่ไม่สมบูรณ์แบบ การถือนิสัยแบบไม่มีความตั้งใจก็เช่นเดียวกัน ไม่มีอานิสงส์ ถึงมีก็น้อย ถ้าตั้งใจรักษาศีลให้สมบูรณ์แบบ ให้เป็นวิริยศีล คือตัดสินใจตัวเองงดเว้นจากบาปธรรม ๕ ประการ และปฏิบัติให้เป็นไปตามสัจจะที่ได้ตั้งไว้

เช่นเราตั้งใจจะรักษาศีลสักชั่วโมงหนึ่ง วันหนึ่ง เดือนหนึ่ง ปีหนึ่ง แล้วตั้งใจงดเว้นตามที่ได้ตั้งสัจจะไว้ นั่นแหละเรียกว่าศีลสมบูรณ์แบบ

อานิสงส์ของศีลอย่างนี้ มีค่ามากกว่าสมบัติของพระเจ้าแผ่นดิน ๑๖ พระนครรวมกัน สมบัติของพระเจ้าแผ่นดินนี้ ถ้าไม่รักษาศีลรักษารธรรมแล้ว

จะเอาสมบัติไปซื้อสมบัติในสวรรค์ไม่ได้แม้แต่ชิ้นเดียว ไม่มีทางที่จะเป็นไปได้

แต่อานิสงส์ของศีลนี้ ท่านกล่าวว่า “ขตติเย พรหมเณ เวสเส สุทเท จนุทาล ปุกกุเส” จะเป็นกษัตริย์ก็ดี เป็นพราหมณ์ก็ดี เศรษฐีก็ดี เป็นคนปานกลาง เป็นคนชั้นต่ำเก็บขยะกินก็ดี ถ้าคนเหล่านี้มีศรัทธารักษาศีลกันด้วยศรัทธาแล้ว ตายไปก็จะไปเกิดบนสวรรค์ ได้ทิพยสมบัติเช่นเดียวกับพระราชา มหากษัตริย์ พราหมณ์ และคนปานกลาง

พระท่านเทศน์ว่า สีเลน สุกติ ยนติ จะมีความสุขก็เพราะศีล สีเลน โภคสมปทา จะมีโรคะก็เพราะศีล ถือศีลแล้วนั่งอยู่ อยากจะเหาะก็เหาะไม่ได้ ก็ว่าพระท่านเทศน์ไม่ถูกไม่น่าเชื่อถือ จะเหาะก็ไม่ได้ สีเลน โภคสมปทา ถือศีลแล้วจะมีโรคะ ไปเล่นเสียงไซค์ก็ได้ ก็ว่าพระท่านเทศน์ไม่ถูกอีก ไม่น่าเชื่อถือ

มีเสรีภาพเพราะมีศีล

ถ้าเราใช้ปัญญาพิจารณาให้ดีแล้วก็จะรู้ว่า เรามีเสรีภาพอย่างสมบูรณ์ เสรีภาพในประเทศไทยมีมากมาย แต่เมื่อว่าโดยย่อ เสรีภาพในการเดินทาง เสรีภาพในการศึกษาเล่าเรียน เสรีภาพในการทำมาหาเลี้ยงชีพ เสรีภาพในการนับถือสูงสุดหมายถึงศาสนา เรามีเสรีภาพทุกอย่างอย่างสมบูรณ์เพราะเรามีศีล แม้แต่ถือศีลธรรมดาแบบไม่ได้ตั้งใจ ก็ยังมีเสรีภาพเพียงเท่านี้

ถ้าเราถือศีลอย่างตั้งใจทำให้สมบูรณ์แบบแล้วจะมีค่ามาก มีอานิสงส์มากมายยิ่งกว่าสมบัติของพระเจ้าแผ่นดินอีกมาก ลองคิดดูให้ดีๆ เรามีความสุขอยู่ในบัดนี้ มันต่างจากคนไม่มีศีล คนไม่มีศีลไปปล้นไปฆ่าเขา เขาไม่มีสิทธิ์จะเดินตามถนนอย่างกับพวกเราเลย หมดเสรีภาพเลย

เสรีภาพที่จะนับถือศาสนาสูงสุด เสรีภาพที่จะมาบวชอย่างพระเถรวาทไปก็ไม่ได้ จะมาบำเพ็ญความดี รักษาดีอย่างสบายใจอย่างพวกเราก็มิได้ เขาจะ

หวาดระแวงภัย ระแวงกฎหมาย ถ้ากฎหมายไล่ทันแล้ว จะอยู่อริยาบถไหนก็ไม่สบาย เขาเอาบุญแจ่มมือมาใส่ จะไปไหนมาไหนก็ไม่สะดวกสบายอย่างพวกเรา

ลองคิดดูสิว่า เราเป็นผู้มีศีล จะนั่งอยู่หรือยืนอยู่ก็ไม่มีใครเอาบุญแจ่มมือมาใส่เลย มีความสุขหรือไม่ นี่แหละเรียกว่าเรามีความสุขเพราะศีล คนไม่มีศีล เมื่อเจ้าหน้าที่เอาบุญแจ่มมือมาใส่ ต้องขึ้นโรงขึ้นศาล เมื่อแพ๊คดี เขาจับเอาเข้าไปใส่ในกล่องสี่เหลี่ยม คิดดูสิว่า อยู่ในกล่องสี่เหลี่ยมจะมีเสรีภาพอย่างพวกเราหรือไม่ เสรีภาพทุกอย่างจะไม่มีเลย เราเชื่ออย่างนี้ อานิสงส์ของศีลมีอย่างนี้

เราทุกคนต้องการบุญกุศล ทุกคนก็รู้แล้วว่าบุญเกิดจากทาน ศีล ภาวนา กุศลจะเกิดกับเราอย่างไร เรามาทำบุญงานศพตามต้นติประเพณีแบบอย่างที่ยึดติดติดนิยมกระทำมา การทำอย่างนี้จะเป็นการทำที่ไม่ไร้ผล เป็นการกระทำแบบไม่ม่งมาย เพราะฉะนั้น ธรรมภาชิตตอนหนึ่งท่านกล่าวว่า

กรณียมตถกุสเลน ยนต์ สนต์ อภิสเมจจ ผู้ฉลาดในประโยชน์ พึงทำกิจที่ผู้รู้กระทำมาก่อนแล้ว การทำกิจที่ผู้รู้กระทำมาก่อนแล้วนี่แหละเป็นกุศล เป็นการฉลาด ไม่ทำด้วยความม่งมาย เรามีศรัทธาในศีลในธรรม มีศรัทธาในพระพุทธเจ้า ในพระธรรม ในพระสงฆ์ เรามีศรัทธาที่สมบูรณ์แบบนี้ ศรัทธาต้องประกอบพร้อมด้วยปัญญา **กรรมสัทธา** เชื่อกรรม **วิปากสัทธา** เชื่อวิบาก คือผลของกรรม **ตถาคตโพธิสัทธา** เชื่อในพระตถาคตเจ้าว่ามีจริง ศรัทธาที่แท้จริงจะต้องสัมปยุตด้วยปัญญา

พวกเราอย่าไปถึงมงคลตื่นข่าว จะเป็นคนไม่ฉลาด คนฉลาดนี้จะเชื่ออะไร จะปฏิบัติอะไร จะต้องให้เป็นที่ไปด้วยปัญญา นับถือพระรัตนตรัย พระพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์ ระลึกถึงคุณของพระพุทธเจ้า คุณของพระธรรม คุณของพระอริยสงฆ์ ไหว้พระสวดมนต์ สวดระลึกถึงคุณพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์

พระคาถา ๑๐๘

นี่แหละพุทธคุณ ธรรมคุณ สังฆคุณ พุทธคุณตั้งแต่ อิติปิ โส ไปจนจบ
ภควาติ พุทธคุณ ๕๖ พระคาถา

ฉับปัญญาสะ พุทธระคาถา พุทธระคณา สุคัมภีรา เอเตสमानุภาเวนะ
โสติถิ เม โหตุ สัพพะทา พุทธคุณประกอบด้วยพระคาถา ๕๖ พระคาถา แสดง
พระพุทธานุภาพอย่างลึกซึ้ง ด้วยอานุภาพแห่งพระพุทธานุภาพนี้ ขอความสวัสดีจึงมี
แก่ข้าพเจ้าตลอดกาลทุกเมื่อ

อัญฐัตติงสะ รัมมะคาถา รัมมะคณา สุคัมภีรา เอเตสमानุภาเวนะ
โสติถิ เม โหตุ สัพพะทา พระธรรมคุณ ๓๘ พระคาถา แสดงพระธรรมคุณ
อย่างลึกซึ้ง ด้วยอานุภาพแห่งพระธรรมคุณนี้ ขอความสวัสดีจึงมีแก่ข้าพเจ้า
ตลอดกาลทุกเมื่อ

จะตุททะสะ สังฆะคาถา สังฆะคณา สุคัมภีรา เอเตสमानุภาเวนะ
โสติถิ เม โหตุ สัพพะทา พระสังฆคุณ ๑๔ พระคาถา แสดงพระสังฆคุณอย่าง
ลึกซึ้ง ด้วยอานุภาพแห่งพระสังฆคุณนี้ ขอความสวัสดีจึงมีแก่ข้าพเจ้าตลอด
กาลทุกเมื่อ

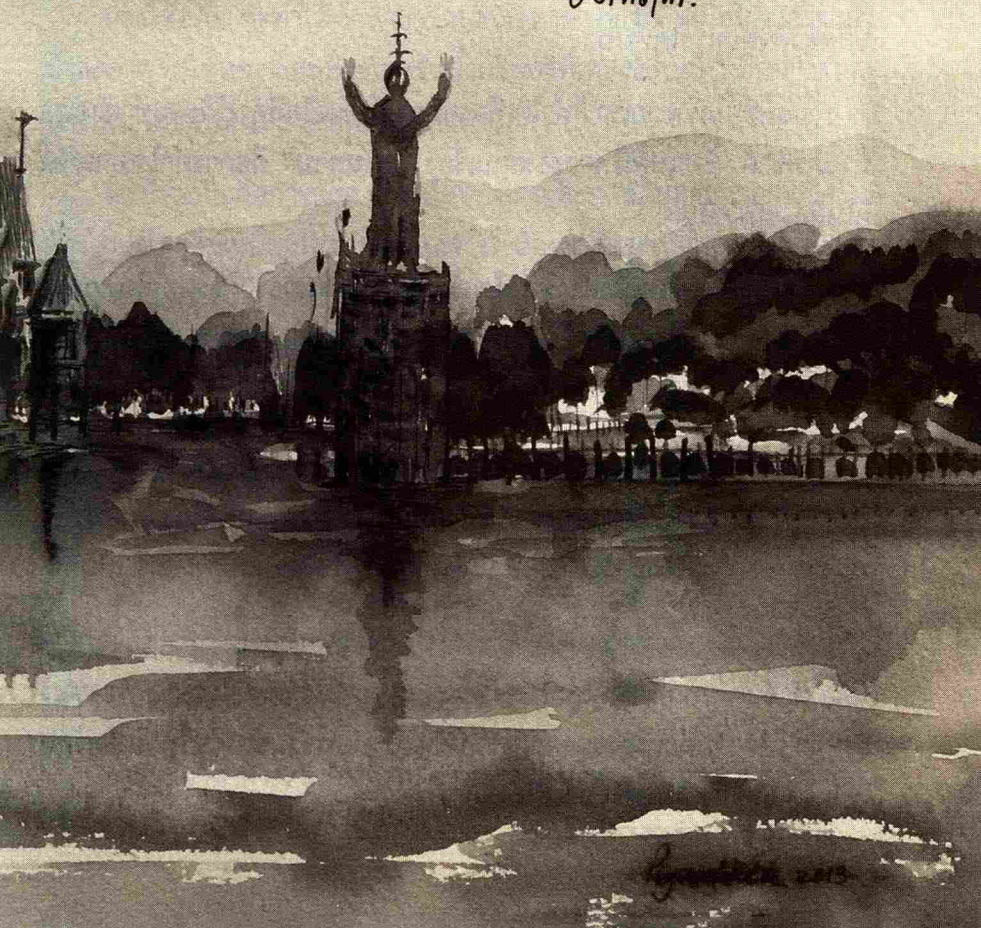
ฉับปัญญาสะ พุทธระคณา อัญฐัตติงสะ รัมมะคณา จะตุททะสะ สังฆะ
คณา อัญฐัตติงสะเต อิเม ทิเน ทิเน สระระเตปิ โสติถิ โหนติ นิรันตระรันติ
ด้วยพุทธานุภาพ ๕๖ พระคาถา ธรรมคุณ ๓๘ พระคาถา สังฆคุณ ๑๔ พระคาถา
รวมเป็น ๑๐๘ พระคาถา ขอความสวัสดีจึงมีแก่ข้าพเจ้าผู้เอาใจใส่ในพระคาถา
๑๐๘ พระคาถา ตลอดนิรันดร์ เทอญฯ

ภาคผนวก :

- อภัยทาน
- มาร่วมใจกันปลุกรากแก้วศาสนาทายาท

ป๋วยเต็ญต.

อภัยทาน

ปโยคภพ.

ทุกชีวิตล้วนมีภัย. ภัยของชีวิตอาจเกิดขึ้นได้ทุกเสี้ยววินาที. ภัยที่เกิดจากภายนอก ไม่ร้ายแรงเท่ากับภัยภายใน.

ภัยที่ผู้อื่นสร้างขึ้น กระทบเราน้อยกว่าภัยที่เราสร้างขึ้นเอง บางคนทำผิดแล้ว กลับมานั่งเสียใจในภายหลังก็บ่อย. ภัยทั้งหลาย ล้วนเป็นยาพิษ ที่ปลิดชีวิตจิตใจเราได้ทั้งสิ้น.

มนุษย์อื่นทำลายเรา ก็ทำได้เพียงขณะหนึ่ง แต่จิตที่ตั้งไว้ผิดจะทำลายเราข้ามภพชาติ. ด้วยเหตุนี้ ท่านจึงสอนเรื่อง “อภัยทาน” คือการยกโทษ แสดงอโหสิกรรมต่อกัน.

ไทยเรามีประเพณีอย่างหนึ่งคือ เมื่อจุดธูปขอขมาศพ ก็จะขออโหสิกรรมต่อกัน คืออย่าได้มีเวรต่อกันในภพหน้า ให้ทุกอย่างจบลงที่ภพชาตินี้ แม้ศัตรูคู่อาฆาตก็ต้องอโหสิกรรมต่อกัน.

บางครั้ง พิธีสำคัญในชีวิต เรามักจะไปขอพรผู้ใหญ่ และกล่าวว่ากรรมใดที่เราได้ล่วงเกิน ขอให้ท่านยกโทษให้ คือให้สิ่งที่เราทำเป็นอโหสิกรรม ทำให้ใจเราว่างเพียงพอเพื่อรองรับความดี ที่กำลังจะเกิดขึ้นใหม่ เช่น พิธีบวช เป็นต้น.

การแสดงอภัยทาน เป็นการชำระใจ แม้จะดูพุดง่าย แต่ก็ทำได้ยาก หากไม่ฝึกทำงานเป็นปกติ. เพื่อให้เข้าใจง่ายและอยากทำให้ได้ ขอให้เรามาพิจารณาเหตุผล ถึงความต่อเนื่องของผลกรรมที่มีผลข้ามภพข้ามชาติว่า ให้ผลเผ็ดร้อนเพียงใด และยังเป็นผลที่เราหนีไม่ได้อีกด้วย.

เราต้องถามตนเองก่อนว่า เราต้องการยุติการผลัดผลอนของกรรมกับคนๆ นั้นเพียงภพนี้ หรือต้องการจะพบเขา จะเจอเขาอีกต่อไป. เราต้องการจะยุติปัญหาเหล่านี้เพียงภพชาตินี้ หรือต้องการลากยาวไปถึงภพชาติข้างหน้า เรามีสิทธิเสรีในตัวเรา.

บางคน รักมาก หลงมาก เพราะเขาดีมาก ก็ปรารถนาให้พบกันทุกภพทุกชาติ. บางคนก็อธิษฐานไม่ขอร่วมเดินทาง แต่ก็ไม่ยกโทษ ในที่สุดผลของการไม่ยกโทษ คือไม่ยอมให้อภัย ก็เหมือนการผูกสิ่งที่เราไม่ชอบไว้ที่เอวตนเองตลอดเวลา.

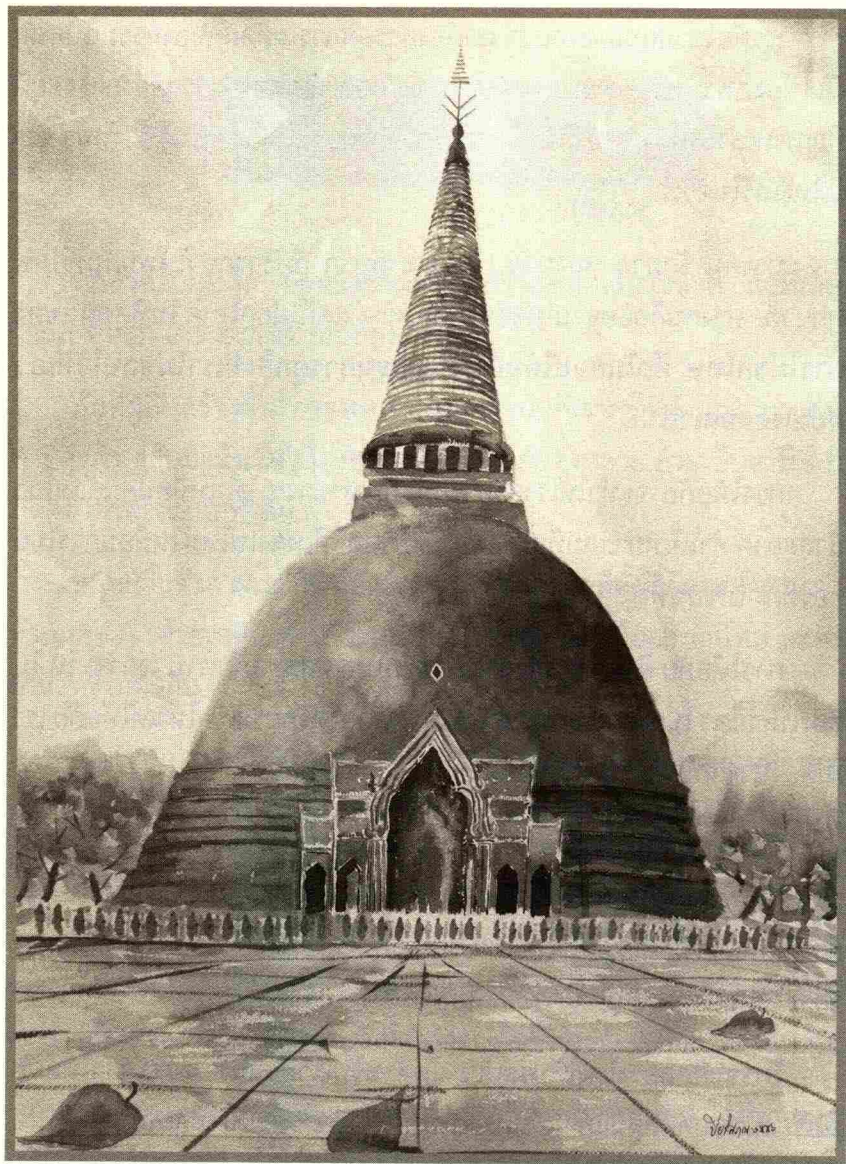
การให้อภัย จะทำให้เราสามารถยุติปัญหาต่างๆ ได้ เหมือนคนล้างแก้วน้ำสะอาด ทำให้เหมาะสมที่จะรองรับน้ำบริสุทธิ์ที่ไหลลงไปใหม่ เหมือนการโยนของที่เราไม่ชอบทิ้งเสีย โดยไม่ต้องเสียดาย.

การให้อภัย คือการแสดงกำลังใจที่ยิ่งใหญ่ที่สุด. อภัยทาน เวลาจะให้เป็นไม่ต้องไปขอใคร ไม่เหมือนใครมาขอเงินเรา เราต้องควักกระเป๋าให้ แต่ให้อภัยเราไม่ต้องหาจากไหน และไม่รู้สึกรู้ว่าเป็นการสูญเสีย.

ขอให้เราภูมิใจ เมื่อมีใครมาขอโทษ เมื่อมีใครให้อภัยเรา หรือเมื่อสำนึกได้ว่า เราได้ทำอะไรผิดพลาดไป ก็ขอโทษกัน. การขอโทษ หรือการให้อภัย มิใช่การเสียหาย หรือเสียรู้ มิใช่การได้เปรียบเสียเปรียบแต่อย่างใด หากแต่เป็นการชำระใจให้สะอาด เหมือนภาชนะสกปรก ก็ชำระล้างให้สะอาด.

ใครจะคิดอย่างไรมิใช่ประเด็น แต่สำหรับเราผู้แสดงออกว่า เราให้อภัยในเรื่องนี้ต่อบุคคลผู้นี้แล้ว นั้นเป็นสิ่งสำคัญ เพราะสิ่งนั้นจะถูกบรรจุลงไปในเครื่องคอมพิวเตอร์คือจิตของเราทันที.

การผูกอาฆาต ความพยาบาท ความอิจฉา โกรธ เกลียด ความคิดแก้แค้น

ทิฐิมานะ เป็นต้น เป็นเสมือนเชื้อไวรัส อภัยทาน คือเครื่องมือแอนตี้ไวรัส ส่วนจิตของเรา เหมือนคอมพิวเตอร์.

ในชีวิตที่เหลืออยู่นี้ อาจจะดูเหมือนยาว แต่มีใครบอกได้ว่าเราจะอยู่ได้ตลอดภัยถึงวันไหน. เราต้องการความทรงจำที่เลวร้าย หรือต้องการความทรงจำที่ดีในชีวิต.

เราต้องการนั่งนอนอย่างมีความสุข มีชีวิตอยู่ด้วยความอิมเอิบ หรือต้องการมีชีวิตอยู่ด้วยการถนอมหายใจ ด้วยความทุกข์และกังวลใจ. สิ่งเหล่านี้กำหนดได้ที่ตัวเราเอง กำหนดวิธีคิดให้ถูกต้อง.

ความคิดเป็นสิ่งที่ทรงพลังมาก. สุขหรือทุกข์ของมนุษย์อยู่ที่วิธีคิด. คิดเป็นก็พ้นทุกข์ คิดไม่เป็น แม้แต่เรื่องมิใช่เรื่อง ก็อาจเกิดเรื่องได้.

ขอให้เรามาคิดดูว่า ในชีวิตของเราคนหนึ่ง อย่างเก่งก็อยู่ได้ ๘๐ ปี เกินนี้ไปถือเป็นกำไรชีวิต. ทำไมเราจะเสียเวลามาคุ่นคิดเรื่องไร้สาระ ทำไมเราจะต้องเสียเวลามาทำเรื่องที่ทำให้เกิดทุกข์.

การยอมกันเสียบ้าง ก็เป็นความสุขได้ไม่ยาก. บางครั้ง การยอมแพ้อาจเป็นชัยชนะยิ่งใหญ่ข้ามภพชาติ. การยกโทษ อาจดูเหมือนเรายอม เราไม่ตั้งใจ ไม่เอาเรื่อง แล้วเขาจะได้กำไร ส่วนเราเสียเปรียบ ความจริงไม่ใช่ เรากำลังบำเพ็ญบารมีขั้นสูง คือ “อภัยทาน” อันเป็น “ทานบารมี” ที่สูงส่ง.

ขอให้สังเกตความเปลี่ยนแปลงทางกายภาพ เวลาเราโกรธ เกลียด พยาบาทใคร สีหน้าของเราจะเปลี่ยนไป เลือดในร่างกายจะผิดระบบ เช่นเวลาโกรธจัด. จิตที่ถูกครอบงำโดยอารมณ์ร้าย ก็มีลักษณะเช่นเดียวกัน คือหนักใจ ทำอะไรก็กังวลเป็นทุกข์ แต่พอยกโทษให้ ก็จรรู้สึกทันทีว่า ยิ้มได้ มีความเบาสบายใจ.

เราอาจคิดว่า การให้อภัยบ่อยๆ แก่คนบางคน เขาอาจจะไม่ปรับตัว ยิ่งก่อเหตุอยู่เสมอๆ งานก็ไม่สำเร็จ ยิ่งเหลวไหลอยู่เหมือนเดิม นั่นอาจเป็นเหตุผลในการทำงาน แต่สำหรับเหตุผลของใจนั้น เมื่อให้อภัย ใจเราก็เบา เพราะหมดห่วง หมดทุกข์ หมดสนิมที่จะมากัดใจให้ผุกร่อน.

วิธีคิด มีความสำคัญมากสำหรับชีวิตของคน. เรามักได้ยินเสมอๆ ว่า แพ้หรือชนะ อยู่ที่กำลังใจ แท้จริงแล้ว คำว่า “กำลังใจ” ก็คือวิธีคิดนั่นเอง. พลังที่ยิ่งใหญ่ของมนุษย์คือ การที่ใจมีกำลัง.

มนุษย์เราจึงต้องสร้างกำลังใจให้แก่กันและกัน. กำลังใจเป็นสิ่งที่ให้ไม่รู้จักหมด. ยิ่งเราให้คนอื่นได้มากเท่าไร กำลังใจก็จะยิ่งเกิดขึ้นแก่เรามากเท่านั้น เหมือนวิชาความรู้ ยิ่งให้ยิ่งพอกพูน ยิ่งหวงไว้เฉพาะตัว ก็ยิ่งหดหาย.

การให้อภัย อาจพูดง่าย แต่ทำยาก แม้จะเป็นเรื่องยาก เพราะใจไม่ยอมยกทำ แต่ก็สามารถทำได้เมื่อเราฝืนใจทำ และจะเป็นความสุขใจในภายหลังเมื่อครวญคำนึง.

มีผู้ใหญ่ท่านหนึ่งเล่าให้ข้าพเจ้าฟัง เป็นเรื่องที่มีอุทาหรณ์และคติน่าคิดมาก เกี่ยวกับเรื่องของคนที่ไม่ยอมให้อภัยใคร และเป็นคนผูกโกรธ ผูกเกลียด ผูกอาฆาต พยาบาท มองเห็นคนอื่นเป็นศัตรูคู่ต่อสู้ตลอดเวลา กระทั่งวันหนึ่งตายไปพร้อมกับจิตใจที่ขุ่นมัวและผูกอาฆาต.

ท่านเล่าว่า เขาอธิษฐานไปเกิดเป็นลูกของศัตรู เพื่อจะได้ทำร้ายจิตใจอย่างใกล้ชิด แนบเนียนที่สุด จะได้เผาผลาญคนนั้นให้ถึงที่สุด ให้ทุกข์ที่สุด ให้สาละวนอยู่กับเรื่องทุกข์ตลอดเวลา เขาเป็นลูกเกเร ผลาญทรัพย์ ทำลายวงศ์สกุล นำความทุกข์เดือดร้อนเข้าบ้านทุกวัน.

พระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า ตรัสเป็นหลักใจว่า คนที่ตายขณะจิต

เศร้าหมอง ย่อมไปสู่อบาย แม้คนพวกนี้ จะไม่เชื่อเรื่องอบาย เรื่องนรกที่เป็นภพภูมิ แต่เขาก็ปฏิเสธไม่ได้ถึงนรกคือความเร่าร้อนรุนแรงที่คุกรุ่นภายในใจ ในขณะที่ยังมีชีวิตอยู่. ส่วนคนที่ตายขณะจิตผ่องใส จะไปสู่สวรรค์ คือสภาพที่ใจปลอดโปร่งโล่งเบา ก็จะมีแก่ผู้นั้น.

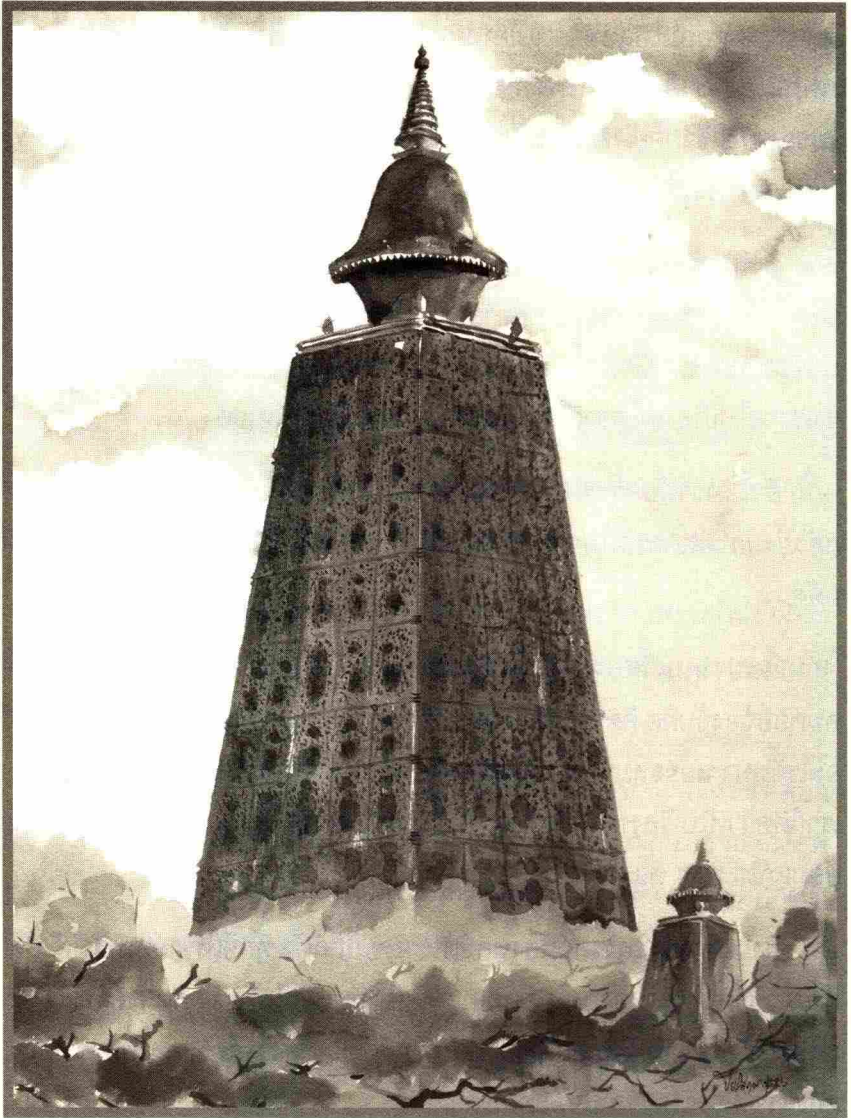
สิ่งที่น่าคิดก็คือ ข้าพเจ้าทราบจากนักปราชญ์บัณฑิตโบราณท่านพูดเอาไว้ว่า การที่เราโกรธใคร เราไม่ให้ภัยเขา หรือเราไม่ไปขอโทษกรรม ความโกรธนั้นจะเป็นกรรมหนักติดตัว คือติดใจเราไปยาวนานข้ามภพข้ามชาติ. แปลว่าไม่ว่าเราจะไปเกิดภพใดชาติใด กรรมนั้นก็จะตามไปไม่สิ้นสุด.

ยิ่งไปกว่านั้น การที่กรรมส่งผลข้ามภพข้ามชาติ นั้น เป็นสิ่งที่น่าสะพรึงกลัวยิ่งนัก เพราะเราไม่สามารถจะรู้ได้ว่า เราได้ทำอะไรกับใครไว้บ้างในครั้งอดีต.

คนบางคนเกิดมามีถูกใส่ร้ายตลอดเวลา ไม่ว่าจะหันไปทำอะไร จะมีแต่คนคอยจ้องจับผิด คิดร้าย นินทาลับหลังให้ต้องเสียใจอยู่เสมอ. บางคน คิดทำอะไรขึ้นมา พอจะสมหวังก็กลับมีอันต้องเป็นไปให้ผิดหวัง พลาดหวังอยู่บ่อยๆ เราก็มักคิดว่าเป็นเรื่องของโชควาสนาไป แต่ความจริงคือเรื่องอดีตกรรมที่เราไม่ยอมแก้ไข ทั้งๆ ที่แก้ไขได้.

ยิ่งไปกว่านั้น บางคนต้องทุกข์เพราะคนใกล้ตัว ทุกข์เพราะคนที่เรารัก ที่เป็นตัวชีวิตของเราเอง เช่น มีลูกเกเร ทำให้พ่อแม่เสียใจ มีลูกผลาญทรัพย์ มีลูกไม่อยู่ในโอวาท มีลูกอกตัญญู มีลูกทำลายชื่อเสียงวงศ์ตระกูล พ่อแม่คิดถึงลูกที่ไร ก็มีแต่เรื่องร้อนใจตลอดเวลา.

เราจะเห็นว่า บางครอบครัว ญาติพี่น้องต้องทะเลาะกันเหมือนเป็นข้าศึกศัตรูกันมาหลายภพหลายชาติ บางที่ต้องฆ่ากันเป็นทอดๆ ถามว่าสิ่งเหล่านี้คืออะไร ปัญญาธรรมชาติของมนุษย์อย่างพวกเราพอจะทำความเข้าใจได้หรือไม่

กฎหมายที่มีอยู่สามารถคลี่คลายปัญหาได้ไหม. คำตอบคือยาก ! เพราะนี่เป็นเรื่องของเศษกรรมที่ยังมีได้รับ “อโหสิ” ระหว่างเราและเขา.

ฉะนั้น ถ้าไม่ต้องการเสวยวิบากกรรมอันเลวร้ายข้ามภพข้ามชาติ ท่านต้องหัดให้อภัยแก่คนทุกคน แก่สัตว์ทุกชนิด ให้อภัยแม้ศัตรูที่คิดจะทำร้ายหมายปองชีวิตเรา. อภัยต่อทุกอย่างที่เขาทำไม่ดีกับเรา ให้ทุกอย่างเป็นอโหสิกรรมทั้งหมด เพื่อเราจะได้ไม่ต้องมีปัญหาในอนาคต.

บางครั้ง เราเห็นเรื่องจริงในชีวิตจริง หรือแม้แต่ที่ปรากฏเป็นข่าวบนหน้าหนังสือพิมพ์ หากเรามองย้อนคิดให้ดีสักนิด นิ่งคิดให้ละเอียดลึกซึ้งสักหน่อย เราก็จะเข้าใจได้ว่า การไม่ให้อภัยกันนั้น มีผลร้ายข้ามภพข้ามชาติได้ถึงเพียงนั้นเชียวนะหรือ.

บางคนเราไม่รู้จักกันมาก่อน แต่พอเห็นหน้าก็รู้สึกไม่ชอบทันทีเลย จะพูดจะคุย จะทำอะไร ดูจะเกะกะลูกตาของเราไปหมด แม้แต่ความรู้สึกที่เรามีต่อเราก็เช่นกัน นั่นเป็นเพราะอดีต เราไม่ยอมให้อภัยกัน.

สิ่งที่มนุษย์เรารักมากที่สุด คือ สามี ภรรยา ลูก แต่ทำไมบางที เมื่อแต่งงานกันแล้ว สามีสามารถฆ่าภรรยาได้ หรือภรรยาก็สามารถฆ่าสามีทิ้งได้อย่างง่ายดาย นั่นเป็นเพราะอะไร ไม่มีสิ่งใดที่จะอธิบายได้ดีเท่ากับบอกว่า นั่นคือผลกรรมที่เกิดจากการไม่ยอมให้อภัยกันในอดีตชาติ และส่งผลมาถึงภพนี้ จึงต้องมาแก้แค้นชำระโทษกัน.

การที่เราไม่ยอมให้อภัย เหมือนเราไม่ยอมล้างสิ่งสกปรกออกจากร่างกายเรา แม้เราจะไปที่ไหน สวมใส่เสื้อผ้าชิ้นใด งามเพียงไร ร่างกายของเราก็ยังคงสกปรก และตามไปทุกหนทุกแห่ง ความงามของเรือนร่างที่ประดับด้วยเครื่องเพชร ด้วยเสื้อผ้า ก็ไม่อาจทำให้ร่างกายสะอาดได้. การให้อภัย เปรียบเหมือนการอาบน้ำชำระร่างกาย.

ข้อนี้ เปรียบเสมือนเมื่อเราไม่ให้ภัยใคร ใจเราย่อมตั้งอยู่กับคนนั้น และตัวเขาก็จะถูกผูกไว้กับความรู้สึกของเรา เหมือนความสกปรกของร่างกายที่ตามเราไปตลอดเวลา เพราะไม่ยอมชำระล้างให้สะอาด.

ท่านทั้งหลายอาจลืมนึกไปว่า ลูกหลานที่เกิดมาแล้วผลาญทรัพย์ ทำลายชื่อเสียง ทำให้พ่อแม่ต้องเดือดร้อนนอนทุกข์นั้น แท้จริงก็คือศัตรูในชาติที่แล้ว ที่เรามีได้อโหสิกรรมให้เขา เราไม่ได้ยกโทษให้เขา คือเราไม่ได้แก้ปมที่เคยผูกไว้ให้หลุดออกไป กรรมระหว่างเรากับเขาจึงติดตามกันมาผลัดผลถึงวันนี้.

บางที คนที่เขาโกรธเรา หากเราโกรธตอบ ก็จะเป็นการตอบรับกระแสกัน เหมือนเราโทรศัพท์ถึงกัน ถ้าอีกฝ่ายไม่เปิดโทรศัพท์รับ ฝ่ายที่โทรถึงก็หมดสิทธิ์จะคุยกับเราเพราะกระแสไม่ถึงกัน.

การตอบรับซึ่งกันและกัน ถ้าเป็นความดี เป็นความรัก ความอบอุ่นก็ดีไป แต่ถ้าเป็นความเกลียด ความโกรธ สิ่งที่จะตามมาคือ การรับรู้และเก็บอารมณ์ ทั้งโกรธและเกลียดนั้นไว้ด้วยกันทั้ง ๒ ฝ่าย.

เมื่อรู้แล้วก็ควรสละอารมณ์นั้นด้วยตัวเราเองก่อน เพื่อป้องกันจิตเรามีให้เป็นทุกข์เพราะคนนั้นเป็นเหตุ เราอาจคิดเสมือนหนึ่งเขาไม่ได้มีอยู่ในโลกนี้เลยก็ได้. การให้ภัยเขา คือคิดถึงเขาในฐานะเพื่อนร่วมเกิดแก่เจ็บตาย ไม่สมควรจะไปยึดเป็นรักเป็นชัง.

ก็เมื่อแม่แต่รัก ท่านยังสอนให้เราละทิ้ง เพื่อมิให้ยึดติด แล้วทำไมเราจะยังมองเห็นโกรธ เป็นสิ่งที่จะต้องยึดมั่นอยู่ได้.

การที่เราเห็นสิ่งผิดปกติในชีวิตเราบางครั้ง เช่น มีแต่เรื่องให้เกิดทุกข์ มีแต่คนทำให้ใจขุ่นมัว มีลูกไม่ดี มีหลานไม่สมประสงค์ ทำให้เราต้องเก็บมาคิดเสมอ. ขอให้เรารู้ว่า นี่คือเศษเสี้ยวแห่งผลกรรมที่ติดอยู่ในความคิดตั้งแต่อดีต

ชาติ ซึ่งบัดนี้แผ่ผล งามงามออกมาอยู่ใกล้ตัวเรามากที่สุด.

วิธีแก้คือ ต้องอภัยให้แก่ทุกสิ่งทุกอย่างตั้งแต่วินาทีนี้ทันที เพื่อภพชาติต่อไปเราจะได้ไม่ต้องรับรู้ความทุกข์ของใครต่อใครอีก. *พึงทราบว่า คนที่ทำให้เราทุกข์ใจที่สุด คือคนที่เรารักที่สุด คือผู้อยู่ใกล้เรามากที่สุด.*

บางครั้ง ศัตรูยอมอธิษฐานจิตแห่งความพยายาม ให้มาเกิดเป็นลูกของเรา เป็นหลานของเรา เป็นญาติของเรา เป็นผู้ได้บังคับบัญชาเราก็มี เพื่อเขาจะได้ทำลายน้ำใจ ชื่อเสียง วงศ์สกุลของเราให้ถึงที่สุด นั่นเป็นเพราะเราไม่ได้ อโหสิกรรมต่อเขา หรือไม่ได้แสดงอภัยทานต่อเขาจากชาติที่แล้วนั่นเอง.

ฉะนั้น ทุกครั้งที่เราเห็นเหตุการณ์แปลกประหลาดเกิดขึ้นกับชีวิตใครหรือ แม้แต่เกิดกับเราเอง และเราเองไม่สามารถจะวิเคราะห์ได้ด้วยปัญญาธรรมตา ขอให้ลองมองผ่านกฎเกณฑ์แห่งกรรมดูบ้าง ก็จะช่วยให้จิตใจของเราโปร่งเบา ขึ้นมาได้.

การคิดถึงกฎแห่งกรรม หาใช่การคิดแบบทอดธุระ หรือโยนบาป โดยไม่คิดจะแก้ปัญหาไม่. การคิดเรื่องกฎแห่งกรรม เป็นหลักการสำคัญข้อหนึ่งในการแก้ปัญหาทางใจตามหลักพระพุทธศาสนา. หลักกรรม เป็นกฎเกณฑ์ที่ให้ผลได้แบบยลทั้งในปัจจุบันและอนาคต.

ปัญหาบางอย่างที่แก้ไม่ตก ที่สลัดไม่ออก ที่ไม่มีทางจะหลบหนีได้ เป็นสิ่งที่เราต้องแบกรับด้วยชีวิต เราต้องพิจารณาความจริงย้อนหลัง และยอมรับเหตุการณ์นั้นให้ได้.

สิ่งหนึ่งที่ควรคิดคือ เรื่องผลกรรมที่เกิดขึ้นจากกรรมในอดีต ที่เราไม่ได้ทำให้เป็น “อโหสิกรรม” คือไม่ยอมให้อภัยในภพชาติที่แล้ว และวันนี้สิ่งที่เกิดกับเรา จึงเป็นสิ่งที่สมควร สมเหตุสมผล.

วิธีแก้คือ เราต้องยอมรับความจริงของสิ่งที่เกิดกับตัวเรานั้นให้ได้ หากคิดได้เช่นนี้ ก็จะทำให้จิตใจเราเยือกเย็นและอ่อนโยนลงได้.

ความทุกข์ส่วนใหญ่ มักเกิดจากการไม่ยอมรับความจริงที่เปลี่ยนแปลงไม่ได้. ความทุกข์ของมนุษย์ส่วนมาก มักเกิดจากต้องการเปลี่ยนแปลง แต่เปลี่ยนไปไม่ได้ หรือไม่ต้องการเปลี่ยนแปลง แต่กลับเปลี่ยนไปเป็นอย่างอื่น.

ถามว่าการให้อภัยในความผิดพลาดของคนๆ หนึ่ง เป็นสิ่งที่ทำยากหรือง่าย คำตอบคือ ทำง่าย หากเราฝึกหัดทำเป็นประจำ.

ขอให้เราฝึกเสมอๆ ว่า ไม่ว่าจะเกิดปัญหาอะไรกับเรา ขอให้เราฝึกให้อภัยทุกวัน ทำเหมือนที่เราแผ่เมตตาให้แก่สรรพสัตว์ ขอให้เราทำทุกครั้ง ทำทุกวินาที ทำเหมือนกรวดน้ำหลังทำบุญ เพื่ออุทิศส่วนกุศลให้สรรพสัตว์น้อยใหญ่.

เมื่อเราสร้าง “อภัยทาน” ให้เป็นลักษณะนิสัยตลอดเวลาได้แล้ว เราจะรู้สึกว่าการให้อภัยแก่ใครนั้น เป็นเรื่องง่ายตาย เป็นเรื่องธรรมดาๆ คือทำได้โดยไม่ต้องฝืนใจทำ.

ขอให้เราทราบไว้ว่า เมื่อเราหัดสร้าง “อภัยทาน” เป็นปกติแล้ว เศษกรรมต่างๆ แทนที่จะติดตามเราไปข้ามภพข้ามชาติ ก็จะถูกสลัดออก คือตามไปไม่ได้ เพราะมิได้เป็นกรรมอีกต่อไป หากแต่เป็นแต่เพียงกิรยาที่แสดงออก เพราะเราให้อภัยเสียแล้ว.

เมื่อเราให้อภัยเสียแล้ว ใครๆ ที่ผู้ถูกอาฆาตพยาบาทเราไว้ แรงพยาบาทของเขา ก็จะหมดโอกาสติดตามเรา เพราะกรรมนั้นหมดแรงส่ง เนื่องจากเราได้ “อโหสิ” เสียแล้ว.

จึงขอเชิญชวนท่านทั้งหลาย มาฝึกปฏิบัติ “อภัยทาน” และ “อโหสิกรรม” ตั้งแต่นี้กันเถิด เพื่อยุติสนิมในใจ คือความอาฆาต พยาบาท เพื่อยุติแรงส่ง

ของกรรม ที่ตามไปผลัดผลอันเผ็ดร้อน ช้ำมภพช้ำมชาติ.

พึงหลับตาให้ใจสงบครู่หนึ่งก่อน แล้วตั้งใจกล่าวคำแผ่เมตตาเบาๆ ดังนี้

สัพเพ สัตตา

สัตว์ทั้งหลายทั้งปวง

อเวรา โหนตุ

จงเป็นสุขๆเถิด อย่าได้มีเวรต่อกันและกันเลย

อัปยาปชมา โหนตุ

จงเป็นสุขๆเถิด อย่าได้พยาบาทเบียดเบียนซึ่งกันและกันเลย

อนีมา โหนตุ

จงเป็นสุขๆเถิด อย่าได้มีความทุกข์กายทุกข์ใจเลย

สุขี อัตตานัง ปรีรัณตุ

จงเป็นผู้มีสุข รักษาตนให้พ้นจากทุกข์ภัยทั้งสิ้น เทอญฯ

มาร่วมใจกันปลุกรากแก้วศาสนทายาท

ป๋วยไศว์ภค.

พระพุทธศาสนาคืออารยธรรมสำคัญของโลก. พระพุทธศาสนาเกิดขึ้นเพื่อความสงบสุขร่มเย็นของมนุษย์และเทวดา ตลอดถึงสรรพสัตว์. พระพุทธศาสนา คือศาสนาแห่งสันติภาพและสันติสุขที่สอนให้คนมองเข้ามาภายในตัวเอง กำจัดกิเลสภายในใจ มิใช่กำจัดกิเลสใครคนอื่น.

เมื่อคนไทยยอมรับนับถือศึกษาปฏิบัติพระพุทธศาสนาแล้ว พระพุทธศาสนาก็ได้กลายเป็นรากแก้วอันมั่นคงของสังคมไทย. เราไม่อาจปฏิเสธได้ว่า อารยธรรม ขนบธรรมเนียม วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิตและหลักคิดของพวกเราชาวไทยนั้น ส่วนใหญ่ล้วนก่อกำเนิดเกิดมาจากหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนาเป็นสำคัญ.

เริ่มตั้งแต่สถาบันพระมหากษัตริย์จากอดีตถึงปัจจุบัน ทุกพระองค์ ทรงเป็นพุทธมามกะ ทรงเป็นพุทธศาสนิกชนที่ดี ทรงเคร่งครัดในการศึกษาและปฏิบัติ กระทั่งได้รับพระนามว่า **ธรรมิกมหาราช**บ้าง **พระเจ้าทรงธรรม**บ้าง.

ยิ่งไปกว่านั้น แต่ละพระองค์ยังได้ทรงทำนุบำรุงปกป้องคุ้มครองพระพุทธศาสนา ทั้งด้วยอุบายอันแยบคาย และด้วยความเสียสละเด็ดเดี่ยวเป็นอย่างยิ่ง เพื่อให้พระพุทธศาสนาตกมาเป็นมรดกสำคัญของลูกไทย หลานไทยในวันนี้.

ด้วยเหตุนี้ เราจึงได้เห็นว้ วัตักับวังเป็นของคู่กัน ขณะสร้างวัง ก็ทรงสร้างวัดควบคู่กันไป. แม้ในแต่ละหมู่บ้าน เมื่อมีบ้านก็ต้องมีวัดควบคู่กันไป. ต่อมา

พระราชญาณกวี (ปิยโสภณ) ศิษย์หลวงพ่ोज้ำคุณอุดร ผู้ตั้งใจทำงานปลุกเร้าแก้วศาสนทายาท

วัดได้กลายเป็นแหล่งสรรพวิชา เป็นมหาวิทยาลัยที่ให้การศึกษาวिชาความรู้แก่
 เยาวชนคนไทยทุกถ้วนหน้า.

แปลว่า ใครต้องการเรียนรู้ จำต้องหันหน้าเข้าวัด เพราะความรู้ที่อยู่ที่วัด.
 พระสงฆ์ได้เป็นบุคคลที่เป็นทั้งพระ เป็นทั้งครู หรือที่เรียกว่า “พระครู” กลายเป็น
 เป็นผู้รู้วิชาการหลากหลายแขนง ทั้งทางธรรมและทางโลก แม้ศิลปะสำคัญของ
 ชาติก็เริ่มต้นศึกษาเล่าเรียนกันที่วัด.

ด้วยคุณูปการที่สถาบันสงฆ์ได้มีต่อการศึกษา และอุทิศตัวต่อสังคมไทยมา
 อย่างยาวนานนี้ พระสงฆ์จึงถือเป็นบุคคลสำคัญ เป็นสถาบันพิเศษของสังคม
 ไทย และคนไทยก็ให้การยกย่องเชิดชูสถาบันสงฆ์เป็นพิเศษ. เมื่อพระสงฆ์เป็น
 บุคคลพิเศษในสังคม สังคมจึงไม่กล้าคิดอ่านทำการแทนเว้นแต่ได้รับการร้องขอ
 กระทั่งบางครั้ง คนในสังคมรู้สึกว่ พระสงฆ์ถูกทิ้งให้โดดเดี่ยว.

ความพิเศษตรงนี้ ทำให้บางท่านเข้าใจผิดคิดไปว่า ท่านที่บวชมาแล้วต้อง
 อยู่เฉยๆ ยุ่งเกี่ยวกับทางโลกไม่ได้ เรียนรู้วิชาการทางโลกไม่ได้ ต้องปฏิบัติตัว
 เพื่อพระนิพพานอย่างเดียวเท่านั้น แปลว่า พยายามจะตัดพระสงฆ์ออกจาก
 สังคมไปโดยปริยาย ลืมนึกถึงพระพุทธจริยาว่า ทรงอยู่กับโลก ทรงสอนโลก
 ค้ำครองโลกให้ร่มเย็นเป็นสุข มิใช่ทรงบรรลธรรมเพื่อจะทิ้งโลก.

แปลว่า การหมดกิเลสของพระพุทธเจ้า มิได้เป็นไปเพื่อทิ้งโลก การสลัด
 กิเลสของพระพุทธเจ้า มิได้หมายถึงการสลัดโลก แต่หมายถึงพระองค์จะ
 สามารถช่วยโลกได้โดยไม่ติดข้องอยู่กับโลก การบำบัดทุกข์ บำรุงสุขของสัตว์
 ในโลกนี้ จึงเป็นงานของพระพุทธองค์และสถาบันสงฆ์โดยแท้.

พระมหากษัตริย์ไทยแต่โบราณ ทรงเข้าใจประเด็นนี้ดีว่า ในแต่ละสังคม
 จะต้องมีองค์กรพิเศษสำหรับเยียวยาจิตใจของคนเมื่อเกิดทุกข์. สำหรับ
 ประเทศไทย สถาบันสงฆ์ถือว่าเป็นสถาบันสำคัญต่อสังคมไทยมาแต่อดีต.

เพื่อเพิ่มคุณภาพและความมั่นคงต่อสถาบันสงฆ์ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๕ จึงทรงมีพระราชดำริให้จัดตั้งมหาวิทยาลัยสงฆ์ขึ้นมา ๒ แห่งคือ มหามกุฏราชวิทยาลัย วัดบวรนิเวศวิหาร และมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วัดมหาธาตุ เพื่อสอนวิชาชั้นสูงแก่กุลบุตรที่เข้ามาบวชเรียน.

พระองค์ทรงทราบว่า การที่พระพุทธศาสนาและสถาบันสงฆ์ทำหน้าที่การศึกษา จะทำให้พระพุทธศาสนาและสถาบันสงฆ์มีความหมายยิ่งขึ้น ไม่ถูกทอดทิ้งโดดเดี่ยว จะมีฐานรองรับทางสังคมที่มั่นคง ดังจะเห็นได้จากการที่พระองค์ทรงให้การอุปถัมภ์ ผู้สอบได้เปรียญ ๙ ประโยค ขณะเป็นสามเณร เสมือนหนึ่งทรงเป็นพ่อบุญธรรม ของสามเณรน้อยรูปนั้น แปลว่า ทรงกระทำให้เป็นตัวอย่างแก่พวกเราชาวพุทธแล้ว ในการสร้างศาสนทายาทสืบอายุพระพุทธศาสนา เพื่อมิให้สถาบันสงฆ์ถูกทิ้งให้โดดเดี่ยว เพื่อให้กำลังใจผู้ทำหน้าที่เป็นศาสนทายาท.

เมื่อรัฐปฏิรูปการศึกษาแล้ว การศึกษาสงฆ์ก็ควรได้รับการปฏิรูปด้วย เพราะถ้าไม่สอดคล้องกัน ปัญหาศาสนทายาทจะตามมาทันที ข้าพเจ้าอยากกล่าวย้ำตรงนี้ว่า ในความเป็นจริงแล้ว ยังมีกุลบุตรลูกหลานอีกเป็นจำนวนมาก ซึ่งเป็นบุคคลผู้เสียโอกาสทางสังคม โดยเฉพาะโอกาสทางการศึกษา เพราะรัฐจัดการศึกษา จัดงบประมาณไม่สามารถจะเกื้อกูลทั่วถึงครอบคลุมคนในชนบท แม้การศึกษาพื้นฐานเอง ก็ยังถูกจำกัดที่ฐานะและการเงินอยู่มาก ทำให้คนมีโอกาसยิ่งได้โอกาส และคนด้อยโอกาสมิได้โอกาส.

เมื่อเป็นเช่นนี้ คนเหล่านี้ ก็ได้เข้ามาอาศัยพระพุทธศาสนา อาศัยสถาบันสงฆ์ อาศัยชายคาโบสถ์วิหารลานพระเจดีย์ แม้จะเก่าคร่ำคร่านี้เองเป็นที่พึ่งเยวชนเหล่านั้นได้มาอาศัยชั่วคราว แลชายฉกรรจ์ของพระสงฆ์ เป็นที่โอบอุ้มห่มห่อให้พออุ่นใจ เพื่อศึกษาเล่าเรียนสร้างชีวิต.

การเข้ามาอาศัยจึงมิใช่กาฝาก หากแต่เป็นการเข้ามาฝึกรบมบ่มเพาะปลูกฝังจิตนิสัยใจคอกิจกรรมารยาทของตนให้เป็นคนดีของสังคม. ความคิดที่ว่าใครมาอาศัยวัด คือกาฝากของสังคม จึงเป็นความเข้าใจผิด ที่มีคนพยายามจะพูดให้พระพุทธศาสนาและสถาบันสงฆ์หมดความหมาย และถูกโคตเดี้ยว.

ขอกล่าว้าว่า การศึกษาที่รัฐพยายามจัดการมาตลอดนั้น ได้ทำให้ผู้มีโอกาสยั้งได้โอกาส ผู้ด้อยโอกาสยั้งหมดโอกาส. ผลพวงตรงนี้เอง ได้ทำให้เยาวชนกลุ่มหนึ่งได้โอกาสอย่างมาก ในการเริ่มต้นชีวิตบนแผ่นดินเดียวกัน ขณะที่โอกาสของเยาวชนคนส่วนใหญ่ของประเทศดูเหมือนจะมีดมน นอกเสียจากจะเก่งจริงๆ หรือเข้ามาสู่ “โครงการช้างเผือก” ของสถานศึกษาบางแห่งเท่านั้น.

ความไม่ทัดเทียมทางการศึกษา ทำให้คนคิดแตกต่างกัน. ทำให้มีภาพของผู้ปกครอง และผู้ถูกปกครองมากขึ้น มิใช่ภาพของการเห็นอกเห็นใจเอื้อเฟื้อเกื้อกูลอย่างที่ควรจะเป็น หากเป็นเช่นนี้มากขึ้น แทนที่ผู้บริหารจะทำหน้าที่บริการ ดำเนินให้การศึกษารบมบ่มเพาะให้คนในสถาบันมีคุณภาพ กลับกลายเป็นผู้มาปกครองวางกฎเกณฑ์ลงโทษเพียงอย่างเดียว. หากเราไม่ดำเนินนโยบายการศึกษาเผยแพร่ นำการปกครองก่อสร้างเสียแล้ว ปัญหาเหล่านี้ก็จะยิ่งพอกพูนขึ้นมาไม่มีที่สิ้นสุด และจะเป็นมะเร็งร้ายต่อสถาบันสงฆ์โดยตรง.

เมื่อทราบปัญหาเช่นนี้แล้ว หากพระพุทธศาสนา และสถาบันสงฆ์ ไม่สามารถเป็นที่พึ่งของคนด้อยโอกาสกลุ่มนี้ได้ พระพุทธศาสนาและสถาบันสงฆ์ก็จะหมดคุณค่าไปโดยปริยาย จะไม่มีความหมายต่อคนส่วนใหญ่ของประเทศ จะไม่เอื้ออำนวยประโยชน์สุขแก่อะไรๆ ต่อผู้ด้อยโอกาส ทั้งๆ ที่พุทธปณิธานคือการเปลื้องทุกข์ของมวลมนุษยโลกให้หมดไป. โครงการ “ศาสนทายาทช้างเผือก” จึงควรช่วยกันดำเนินการให้เกิดขึ้นทั่วสังฆมณฑล โดยไม่ต้องรอมบประมาณใดๆ หากแต่ใช้ความศรัทธาเสียสละ เป็นงบประมาณ

สามเณร พุพ

ยิ่งไปกว่านั้น ยังมีคนบางกลุ่มกล่าวตำหนิว่า เพราะพระณเรเรียนทางโลกนี้เอง จึงทำให้ศาสนาเสื่อม การเรียนทางโลก ทำให้พระณเรทิ้งธรรม บ้างก็กล่าวหากันชัดๆ ว่า เพราะมหาวิทยาลัยสงฆ์ ๒ แห่ง ไม่ได้ผลิตคนให้เป็นพระ หากแต่ผลิตคนให้เป็นคนแข่งกับชาวบ้าน อาศัยข้าวปลาอาหารจากชาวบ้านมาสร้างตัว จึงทำให้ศาสนาเสื่อม.

ข้าพเจ้าขอตอบว่า มหาวิทยาลัยสงฆ์ทั้ง ๒ แห่ง เกิดขึ้นตามแนวพระราชดำริของพระเจ้าแผ่นดิน มิใช่ของใครอื่น พระองค์คือนักปราชญ์ของชนชาติไทย พระองค์คือผู้รักษาประเทศชาติ พระพุทธศาสนาเอาไว้.

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระปิยมหาราช รัชกาลที่ ๕ ทรงต้องการเห็นสถาบันสงฆ์มีความเข้มแข็ง สร้างประโยชน์สุขแก่กุลต่อสังคมไทย จึงตั้งมหาวิทยาลัยสงฆ์ขึ้น มิใช่ปรารถนาจะเห็นความเสื่อม. การที่พระสงฆ์รู้ทั้งธรรมทั้งโลกไปพร้อมๆ กัน ย่อมดีกว่ารู้เพียงด้านเดียว. การกล่าวตำหนิ ย่อมชี้เจตนาอันน่าฉงนใจว่า ผลงานของพระองค์คือผลงานแห่งความเสื่อมของพระพุทธศาสนากระนั้นหรือ คิดออกมาได้อย่างไรกัน. อะไรที่ดีอยู่แล้วก็ควรสนับสนุนส่งเสริม หากจะมีข้อบกพร่องอยู่บ้างก็ต้องช่วยกันปรับปรุง มิใช่มองเห็นเป็นเรื่องเสียหายไปทั้งหมด.

ขอให้ท่านมองพระพุทธศาสนาทั้งในแง่โลกิยะและโลกุตระบ้าง. ขอให้มองพระพุทธศาสนาที่สามารถเกื้อกูลปวงชนก็ได้ อุ่มชูคนให้เป็นอริยบุคคลก็ได้ อย่ามองพระพุทธศาสนาเพียงแง่เดียว นั่นอาจเป็นความสุดโต่งที่พระพุทธองค์ปฏิเสธมาแล้ว ในคราวที่ทรงแสดงธรรมกัณฑ์แรก.

พระพุทธศาสนาต้องอยู่ได้ในสังคมไทยทุกสัดส่วน ช่วยเหลือทั้งคนมีโอกาศ และคนด้อยโอกาศ. พระพุทธศาสนา และสถาบันสงฆ์ ต้องทำหน้าที่ตรงนี้ให้ได้ จึงจะสามารถยืนอยู่ในสังคมนี้ได้ มิฉะนั้น ก็จะต้องทรนหายไป

เหมือนอย่างที่เคยเกิดขึ้นแล้วในหลายประเทศ.

เราต้องไม่หลงประเด็น เห็นคล้ายตามกับคนบางพวกที่แก้งไม่เข้าใจถึงเจตนาอันบริสุทธิ์ของพระองค์ท่าน เพราะเขาอาจมีเป้าหมายเป็นอย่างอื่น หากใครเดินตาม ก็ชื่อว่าขาดวิจาร์ณญาณ แม้จะอวดอ้างญาณพิเศษใดๆ ก็ตาม.

ข้าพเจ้าขอกล่าวว่า เวลาที่สถาบันสงฆ์ของเรามีพร้อมทุกอย่าง เรามีพระสงฆ์เต็มประเทศ มีวัดทุกหมู่บ้าน แม้จะมีวัดร้างกว่าห้าพันวัดอยู่บ้างก็ตาม แต่เราก็กยังมีสถาบันสงฆ์ที่มั่นคง มีมหาวิทยาลัยสงฆ์ที่เกื้อกูลต่อสังคมไทย มีวิทยาเขตอยู่ทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ. เรามีประชากรชาวพุทธถึง ๙๕% เรามีองค์พระมหากษัตริย์ทรงเป็นพุทธมามกะ.

หรือว่าเรามีทุกอย่างอุดมสมบูรณ์มากเกินไป กระทั่งมองเห็นเป็นของธรรมดาไป เหมือนคนอิมแล้วไม่หิว ก็ไม่รู้สึกว่าอาหารที่ตั้งอยู่ข้างหน้ามีความหมาย ซึ่งต่างจากคนหิวกระหาย ที่จ้องเขม็งมองเห็นคุณค่าของอาหารนั้น.

เมื่อเรามีทุกอย่างเช่นนี้แล้ว ก็ขอให้เรามาช่วยกันดำเนินการให้พระพุทศศาสนา และสถาบันสงฆ์เป็นประโยชน์ต่อการสร้างประเทศชาติบ้านเมือง สร้างเยาวชน ให้เป็นรากแก้วของแผ่นดิน เป็นรากแก้วของพระพุทธศาสนา เป็นศาสนทายาทที่มั่นคง ให้เหมือนกับที่บรรพบุรุษของเราได้กระทำให้มา.

อย่าคิดว่าต้องทำให้พระณรรูปเป็นพระอริยบุคคลอย่างเดียวเท่านั้น พระพุทศศาสนาจึงจะเจริญรุ่งเรือง ถ้าทำได้ทั้งหมดก็ดี แล้วส่วนที่ยังเป็นอริยะไม่ได้ซึ่งเป็นคนกลุ่มใหญ่ เราจะโยนเขาทิ้งอย่างนั้นหรือ. พระพุทศศาสนาและสถาบันสงฆ์ ต้องอยู่ได้ทั้งกับโลกิยะและโลกุตระ ต้องอุ้มชูคนอ่อนแอให้ลุกขึ้นยืน ต้องอยู่เคียงข้างผู้ด้อยโอกาสและเสียเปรียบให้ได้. เราต้องเร่งสร้างคนของเราให้เรียนรู้รากฐานที่มั่นคง ก่อนจะก้าวไปถึงเป้าหมายที่สูงสุด แปลว่า ก่อนที่เราจะก้าวถึงยอดดอย เราก็ต้องเริ่มขึ้นจากเชิงดอยก่อน.

การกล่าวโทษดำเนินกันจะมีประโยชน์อะไรที่นำขึ้นขมบ้าง เอื่อเพื่อเกื้อกูลกันต่างหากคือทางสร้างสรรค์ มองกันด้วยความรู้สึกเห็นอกเห็นใจต่างหาก คือทางร่มเย็น. คนที่มีกำลังมีใช้คนที่ทำให้คนอื่นแพ้ คนที่มีกำลังแท้ คือผู้พุงคนแพ้ให้ลุกขึ้นต่อสู้.

ณ วันนี้ พระพุทธศาสนาและสถาบันสงฆ์ ถือได้ว่า มีความมั่นคงเป็นปึกแผ่น เป็นหนึ่งในสถาบันหลักเคียงคู่สังคมไทย แต่ก็มีคนบางพวกพยายามจะทำให้พวกเราเสียหาย.

พวกเราพึงเข้าใจว่า เวลาที่ ท่อหายใจของลูกหลานเยาวชนผู้ด้อยโอกาส คือสถาบันสงฆ์ คือพระพุทธศาสนา ซึ่งเขาเหล่านั้นได้นำพาชีวิตที่ขาดแคลนเข้ามาพึ่งพาอาศัยจำนวนมากอย่างต่อเนื่อง.

พระพุทธศาสนาและสถาบันสงฆ์ ต้องทำหน้าที่ให้คนที่มีความทุกข์ใจสามารถหันหน้ามาพึ่งพิงได้ คนขาดแคลนก็พึ่งพาอาศัยได้ แปลว่าคนทุกระดับชั้นสามารถใช้บริการพระพุทธศาสนา และสถาบันสงฆ์ได้โดยเท่าเทียมกัน มิใช่กีดกันไว้เฉพาะผู้หวังพระนิพพาน เป็นพระอริยบุคคลเท่านั้น.

เวลานี้ พวกเราต้องการเพิ่มทั้งปริมาณและคุณภาพของศาสนทายาท ผู้รับผิดชอบในฝ่ายภิกษุบริษัท. ขอให้พวกเราอย่าเพิ่งผลักใส่ไล่ส่งเด็กตัวน้อยๆ ตาตาๆ ในชนบท ที่วันนี้ชีวิตยังมีดมน ยังว่าเหวออ้างว้าง เดียวดาย ยังหิวกระหายอย่าปล่อยให้พวกเขาต้องเผชิญโชคชะตาตามลำพังกันอยู่เลย. ให้โอกาสเขาเหล่านั้น ได้เข้ามาหลบร้อนภายใต้ร่มเงาพระพุทธศาสนา และสถาบันสงฆ์ หลบแดดร้อนที่แผดเผาชีวิตภายใต้ร่มเงาแห่งผ้ากาสาวพัสตร์อันร่มเย็นบ้างเถิด.

ข้าพเจ้าเชื่อว่า พระพุทธศาสนาและสถาบันสงฆ์ มีหน้าที่หลักคือโอบอุ้มคนอ่อนแอให้เข้มแข็ง และยืนอยู่ได้ในสังคม.

สามเณร ณ

การที่ศาสนาสร้างคนให้เป็นอริยะนั้นเป็นสิ่งดี แต่การให้เขาหาอริยธรรมเพียงอย่างเดียว โดยไม่ให้ได้เรียนรู้หลักศีลธรรม หลักมนุษยธรรม หลักสามัคคีธรรม หลักความดีพื้นฐานอันเป็นรากแก้วของชีวิตก่อนนั้น ย่อมเป็นการยาก และเป็นไปได้ยากที่จะก้าวขึ้นถึงธรรมชั้นอริยะ เป็นได้ก็เพียงจินตนาการและความเพ้อฝันเท่านั้น.

เราลืมนึกไปว่า ไม่ทันใหญ่ย่อมมาจากเมล็ดพันธุ์เล็กๆ ฉันทิโต ความเป็นพระอริยะพื้นโลกหมดกิเลส ย่อมมาจากการเป็นปุถุชนที่ดีก่อนฉันทินั้น. แม้ความเป็นพระพุทธรเจ้า ยังต้องใช้เวลาสั่งสมบ่มเพาะความดีเป็นกับกัลป์ พระพุทธรองค์ก่อนทรงผนวช ก็ทรงเรียนจบวิชา ๑๘ สาขามาแล้ว.

เป็นที่น่าอัศจรรย์คือ มีผู้สอนว่านักปฏิบัติธรรมต้องหั่งพระไตรปิฎก ไม่ต้องอ่าน ไม่ต้องศึกษาคำสอนของใครนอกจากของตน ถึงกระนั้น ก็ยังไม่รู้ว่าตนพูดผิดคิดผิด เวลาก้าวผิดจึงไม่อาจมีใครแก้ไขได้.

ขอเปรียบเทียบให้ชัดเจนยิ่งขึ้นว่า ไม่มีใครเลยที่เพาะเมล็ดพันธุ์มะม่วงเพียงเดือนเดียว ให้งอกงามมีลำต้นใหญ่โตออกดอกออกผลได้ทันตาเห็น ก็ต้องเริ่มต้นจากการอบรมบ่มเพาะปลูกฝัง รดน้ำพรวนดินเป็นอย่างดีจากเมล็ดพันธุ์เล็กๆ ก่อนทั้งนั้น.

ชีวิตของลูกหลานเราก็เช่นเดียวกัน หากพวกเราปล่อยปละละเลยไม่สนใจบำรุงเลี้ยง ไม่อบรมบ่มเพาะขัดเกลาพวกเขาแต่้วยเยาว์ในวันนี้ เขาจะรู้จัก ดี-ชั่ว บาบ-บุญ คุณ-โทษ ได้อย่างไร.

ที่สังคมไทยเป็นเช่นทุกวันนี้มิใช่เพราะเราไม่มีผู้นำทางจิตใจที่เข้มงวดเอาจริงต่อหลักศีลธรรมพื้นฐานดอกหรือ ที่เห็นก็มีแต่กล่าวถึงอุดมคติอันสูงส่ง แต่กลับลืมนึกเพาะศีลธรรมพื้นฐานของคนในชาติอย่างจริงจัง ซึ่งต่างจากวิธีการของปู่ย่าตายายในอดีตยิ่งนัก.

เราต้องช่วยกันเพาะเมล็ดพันธุ์ให้ดี จึงจะได้ไม้ต้นงามที่มั่นคงมีรากแก้ว และลำต้นที่สามารถต้านแรงลมที่โหมกระหน่ำได้. ชีวิตเยาวชนก็เช่นกัน ต่อเมื่อเขาเข้าใจชีวิตมากขึ้น มองเห็นทุกขในชีวิตรมากขึ้น เขาจะเดินเส้นทางสายอริยานั้นเอง เพราะขั้นตอนของชีวิตมีเหตุผลในตัวของมันเองเสมอ.

พึงทราบว่สิ่งที่เรามองไม่เห็น ก็ซ่อนอยู่ในสิ่งที่เรามองเห็นนั่นเอง เพียงแต่ยังไม่ถึงเวลาปรากฏ เหมือนลำต้นใหญ่โต ดอกใบกิ่งก้านของไม้ต้นหนึ่ง ก็ซ่อนอยู่ในเมล็ดพันธุ์ที่เล็กจิ๋วของมันเอง เพียงแต่ยังไม่ถึงเวลางอกขึ้นมาเท่านั้น

ความเป็นอริยะก็ซ่อนอยู่ในความเป็นปุถุชนนั่นเอง ก็ไม่ต่างอะไรกับลำต้นกิ่งก้านสาขาของดอกไม้ที่ซ่อนตัวอยู่ในเมล็ดพันธุ์ไม้ เพียงแต่ต้องรอรเวลารดน้ำพรวนดิน รอเวลาการสร้างสมบารมี.

นี่ต่างหากคือสิ่งที่พวกเราต้องปลุกรากแก้วทางความคิดกันให้ได้ ต้องสร้างศาสนทายาทที่มีคุณภาพขึ้นมา เพื่อรับใช้สถาบันสงฆ์และสังคมไทย.

เราจะบังคับให้ทุกอย่างเป็นไปอย่างที่เราต้องการ โดยไม่พิจารณาเงื่อนไขของกาลเวลา ย่อมเป็นไปไม่ได้ยาก พวกเราลืมนึกว่า บำเพ็ญบารมีเป็นแสนกัปไปแล้วหรือ. ความเป็นอริยะ ก็ย่อมมาจากกาลเวลาอันสมบูรณ์ของความเป็นปุถุชนที่สั่งสมบุญบารมี เหมือนคนจะเป็นบัณฑิต ย่อมเริ่มต้นที่อนุบาล.

พระพุทธศาสนาเป็นสิ่งมีชีวิต และชีวิตของพระพุทธศาสนาก็คือชีวิตของเยาวชน คือชีวิตของพระภิกษุหนุ่ม สามเณรน้อย เหล่ากอของสมณะที่ได้รับการอบรมเพาะปลูกฝัง จริต นิสัย ใจคอ กิริยามารยาท.

แปลว่า ภิกษุหนุ่ม สามเณรน้อยทั้งหลายที่เรียนหนังสือในมหาวิทยาลัยสงฆ์ก็ดี ที่ห้องบ้นสวดมนต์อยู่ในวัดวาอาราม ในป่าเขาก็ดี ท่านเหล่านั้นคืออนาคตของพระพุทธศาสนา คือผู้ที่จะสืบทอดคำสั่งสอนของพระพุทธองค์

เสมือนต้นไม้ใหญ่ที่ซ่อนตัวอยู่ในเมฆสีดพันธุ์เล็กๆ นั่นเอง อย่าคิดว่าไม้ต้นใหญ่เพียงต้นเดียวเท่านั้น ที่จะดำรงป่า กล่าวต้นเล็กๆ ก็มีความหมายเหมือนกัน.

พวกเราอยากเห็นอนาคตของพระพุทธศาสนาเป็นอย่างไร ก็จงดูปัจจุบันของเหล่ากอสมณะตัวน้อยๆ เหล่านี้เถิด. หากท่านเหล่านั้นได้รับการอบรมบ่มเพาะ สนับสนุนส่งเสริม ทำนุบำรุงดี มีกำลังใจ ท่านก็จะเป็นพระดี เป็นสามเณรดี มีคุณภาพ มีวิชาความรู้ทั้งทางธรรมและทางโลกควบคู่กันไป ไม่สุดโต่งด้านใดด้านหนึ่ง.

นี่คือหน้าที่ของพวกเราที่จะต้องลงมือทำในวันนี้. พระพุทธองค์ทรงฝากอนาคตของพระพุทธศาสนาไว้กับพวกเราทุกคน ทรงมอบไว้กับ “พุทธบริษัท ๔” มิใช่ฝากไว้ที่ใครเพียงฝ่ายเดียว.

ฉะนั้น พวกเราทุกคน จึงมีหุ้นส่วนแห่งความรับผิดชอบเท่าเทียมกัน เราจะปฏิเสธความรับผิดชอบนี้ไม่ได้. การคิดว่าพระพุทธศาสนาเป็นเรื่องของพระเท่านั้น อยู่ที่วัดเท่านั้น จึงเป็นเรื่องเข้าใจผิด. เราต้องทำความเข้าใจใหม่ให้ถูกต้อง.

ฉะนั้น การที่มีคนส่วนหนึ่งออกมากล่าวโจมตีเสมอว่า พระพุทธศาสนาเสื่อม สถาบันสงฆ์ขาดความน่าเชื่อถือ เพราะพระเณรเรียนทางโลก. ขอชี้แจงว่า การเรียนรู้นั้น เป็นสิ่งที่ดีสำหรับมนุษย์ทุกคน แม้คนตาบอดยังต้องการเรียนรู้ คนพิการเรายังต้องหาโอกาสให้ แต่นี้เขาวชนคนดึๆ แท้ๆ เพียงแต่ชีวิตชนบททำให้เขาตกหล่นเท่านั้น ทำไมเราจะไม่ให้โอกาสทางการศึกษาเล่าเรียนแก่เขาหรือมองไม่เห็นว่าเขาวชนเหล่านั้นเป็นสมาชิกของรัฐ.

ทำไมเราจึงไม่นำขุมทรัพย์คือพระพุทธศาสนา นี้ มาช่วยกันดำเนินการสร้างศาสนทายาทที่มีคุณภาพสืบอายุพระพุทธศาสนา เราจะมากล่าวหากัน

ทำไม การเสียสละของพวกเรา การมองพระภิกษุสามเณรเป็นเสมือนลูกหลานของท่านต่างหาก คือสิ่งที่พวกเราควรทำ ซึ่งจะเป็นประโยชน์แก่กุลมากกว่าการจะพูดว่าทำอย่างนี้เท่านั้นดีกว่าทำอย่างนั้น ทางสายนี้เท่านั้นดีกว่า ส่วนทางสายอื่นเป็นเส้นทางแห่งความเสื่อมทราม.

พระที่ตี ก็มาจากลูกชาวบ้านที่ตี สามเณรที่ตี ก็มาจากลูกของโยมที่ตี มิได้มาจากที่ไหน. วันนี้สังคมไทยต้องพึ่งพาอาศัยกัน เราจะผลักพระพุทธานุภาพให้หนีจากสังคมไม่ได้ เราจะผลักลูกหลานที่เข้ามาบวชเรียน ให้เป็นคนปฏิบัติตัวโดดเดี่ยวหลุดไปจากโลกไม่ได้ ต้องให้เขาอยู่กับโลกให้ได้ ให้เขามีเกียรติในสังคม ให้เขายืนได้อย่างสง่างาม ในฐานะเป็นช่างเผือกที่สถาบันสงฆ์เป็นผู้สรรสร้างปมพะยะ.

ขออย่าว่า แม้สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะทรงหลีกเลี่ยงบำเพ็ญเพียร ก็เพราะทรงหวังจะช่วยโลก มิใช่จะหนีโลก จะเห็นได้ว่าหลังตรัสรู้พระองค์ได้เสด็จกลับมาช่วยโลกตลอดพระชนม์ชีพ. แปลว่า พระองค์มิได้ตรัสรู้เพื่อจะทอดทิ้งประชาชนหรือสังคม หากแต่ทรงตั้งพระทัยจะหันกลับมาช่วยเหลือสรรพสัตว์บนโลกที่พระองค์ทรงอาศัย.

วันนี้ ญาติโยมทุกท่านมีโอกาสจะได้ทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา ด้วยการสร้าง ศาสนทายาท สร้างบุคลากรทางพระพุทธศาสนา เพื่อให้ท่านช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือสังคมไทยได้ เป็นโอกาสอันงามของท่านแล้ว.

ขอให้พวกเรามีปณิธานร่วมกันว่า เราจะสร้างคนให้เป็นพระดีมีความรู้ความสามารถ มีน้ำใจเสียสละเพื่อรักษาพระพุทธศาสนา ดูแลวัดวาอาราม โบสถ์ วิหาร พระเจดีย์ มิให้รกร้างว่างเปล่า. เราจะร่วมมือกันสร้างพระเถระดีๆ อย่างเป็นระบบ เพื่อสืบทอดคำสอนอันดีงามของพระองค์. เราจะสร้างพระสงฆ์ที่งดงาม เพื่อดำรงสมณศากยวงศ์ไว้ ไม่ให้สูญหายไปจากผืนแผ่นดินไทยและจากโลก.

ขอให้พวกเราเริ่มต้นด้วยการ “ร่วมใจกันปลุกรากแก้วศาสนทายาท” โปรดช่วยกันเฟื่องมองเสาะแสวงหา คัดสรร ช้างเผือกเชือกงามจากป่าเขาลำเนาไพรใกล้บ้านท่าน แล้วนำออกมาขัดเกลา อบรมบ่มเพาะปลูกฝัง ให้เขาเหล่านั้นมีสติปัญญา มีวิชาความรู้ทั้งทางธรรมและทางโลกอย่างสมดุล มิใช่รู้โลก แล้วทิ้งธรรม หรือรู้ธรรมแต่ไม่นำมาช่วยโลก.

การที่พระมหากษัตริย์ไทยผู้ทรงเป็นปราชญ์ได้ทรงสถาปนามหาวิทยาลัยสงฆ์ ทั้ง ๒ แห่งขึ้น ก็เพื่อให้สถาบันสงฆ์มีบุคลากรที่รู้ ๒ ด้าน ก็เพื่อปรับความสมดุลของคนในสังคมนั่นเอง. ความรับผิดชอบนี้ เป็นความรับผิดชอบของพวกเราพี่น้องชาวพุทธทุกคน ที่จะเจริญรอยตามเบื้องพระยุคลบาท พระมหากษัตริย์ไทยผู้ทรงเป็นนักปราชญ์.

ท่านสละทรัพย์ก้อนใหญ่เพื่อสร้างถาวรวัตถุ เช่น โบสถ์ วิหารพระเจดีย์ องค์พระพุทธรูปภูม้านั้นประเสริฐแล้ว เพราะมีความจำเป็นจะต้องสร้าง เพื่อเป็นอนุสรณ์ชีวิต เพื่อเป็นเครื่องรำลึกบูชาบูชา เพื่อเป็นพุทธบูชา แต่ขอให้เราฉุกคิดอีกสักนิดหนึ่งเถิดว่า เรายังขาดแคลนคนดูแลรักษาพระศาสนา เรายังขาดพระสงฆ์สามเณรที่งดงามมีคุณภาพ มีวิชาความรู้ ที่จะมาสืบทอดพระพุทธรักษา. เรายังขาดแคลนผู้จะมาศึกษาปฏิบัติดำรงรักษาพระพุทธรักษาในอนาคต.

สร้างศาสนวัตถุแล้ว เราจะไม่ยอมสร้างพระพุทธรักษาที่มีชีวิตบ้าง หรือ เราจะไม่คิดลงทุนสร้างศาสนาที่เป็นตัวตนของคนมีชีวิตบ้างหรือ เราจะไม่ยอมสร้างพระเณรดีๆ อย่างน้อยคนละ ๑ รูป ในชีวิตเราบ้างหรือ เพื่อคอยดูแลปิดกวาดเช็ดถูบูรณะซ่อมแซม โบสถ์ วิหาร พระเจดีย์ ที่เราได้สละทรัพย์สร้างขึ้นมา.

ขอให้เราร่วมกันสร้างภิกษุหนุ่ม สามเณรน้อย ให้ท่านโตเป็นหลวงปู่

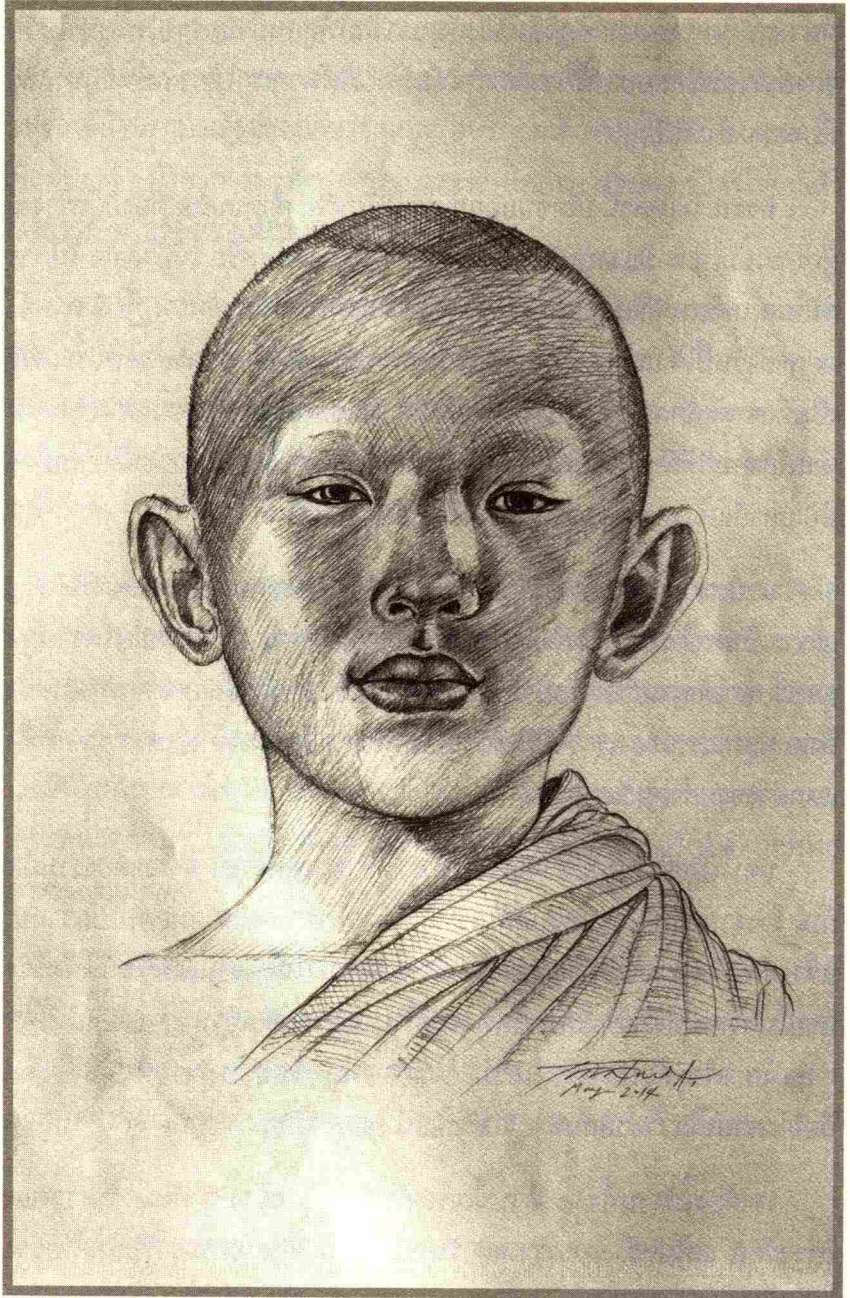
หลวงพ่อ หลวงตาทองค์ศักดิ์สิทธิ์ในสังคม เพื่อให้ลูกหลานกราบไหว้บูชาในวันข้างหน้า เหมือนอย่างที่บรรพบุรุษได้สร้างไว้ให้พวกเราได้กราบไหว้บูชาและสืบศาสนาในวันนี้.

พระเถระเหล่านี้ เกิดขึ้นลอยๆ อย่างนั้นหรือ คำตอบคือ ต้องมีผู้สร้าง มีผู้อบรมบ่มเพาะ มีแรงบันดาลใจ มีผู้อุปการะบำรุงส่งเสริม ให้กำลังใจ ให้การสนับสนุนทุ่มเทเสียสละอย่างต่อเนื่อง ทั้งในการศึกษา และการปฏิบัติ ท่านจึงอยู่มาถึงวันนี้ได้ และเราก็ภาคภูมิใจว่า แต่ละท่านคือศาสนทายาทที่ประเสริฐเป็นที่เคารพสักการบูชา กระจายความรับผิดชอบอยู่ทุกภูมิภาคของประเทศ ทำให้สังคมมีที่พึ่งคราวมีความทุกข์ ใช่แต่ตัวเราเท่านั้น แม้คราวชาติบ้านเมืองมีปัญหาที่แสวงหาปัญญาจากท่านได้เช่นกัน.

ฉะนั้น ศาสนทายาทที่มีคุณภาพ จึงเป็นองค์ประกอบของศาสนาที่สำคัญ เพราะเป็นศาสนาที่มีชีวิตจิตใจที่พวกเรารู้สึกว่ามีท่านแล้วปลอดภัย เพราะพูดคุยปรึกษาได้ ท่านสามารถนำศรัทธาสาธุชนทั้งหลายทำบุญกุศลต่างๆ แนะนำสั่งสอนลูกหลานของเราให้รู้จักดีชั่ว เป็นที่พึ่งทางใจของพวกเราคราวมีทุกข์ ซึ่งแตกต่างจากศาสนวัตถุยิ่งนัก.

บัดนี้ เป็นหน้าที่อันสำคัญยิ่งของพวกเราชาวพุทธทุกคน ที่จะต้องร่วมมือกันสร้างงานทั้ง ๒ ด้านควบคู่กันไป มิให้ด้านใดด้านหนึ่งย่อหย่อนไปกว่ากัน. สร้างวัดให้ดังงามแล้ว ต้องหันมาสร้างพระเถระให้ดังงามเต็มวัด ให้วัดร้างหายไปจากเมืองไทย. ให้ทุกวัดทุกหมู่บ้าน มีลูกหลานเข้ามาบวชเรียนให้เต็มช่วยกันหาคนมาอุปการะส่งเสริม การศึกษาเล่าเรียนของภิกษุหนุ่มสามเณรน้อย เหมือนที่เราช่วยกันทำกรฐินผ้าป่าสร้างถาวรวัตถุ.

เราต้องให้งานทั้ง ๒ ด้านนี้เจริญก้าวหน้าไปพร้อมๆ กัน การสร้างแต่ถาวรวัตถุ แต่ไม่สร้างถาวรบุคคล วันหนึ่งโบสถ์วิหารก็จะรกร้างและโรยร้างไปในที่สุด.

สามเณร มรรค

ขอให้พวกเราช่วยกัน อย่าปล่อยให้งานวัดถุเดินหน้าไปไกลลิบ แม้จะต้องใช้เงินทองมากมายมหาศาลเพียงใดก็ยอม แต่กลับปล่อยให้งานสร้างลูกหลาน อันเป็นรากแก้วสำคัญของพระพุทธศาสนาให้ล้าหลัง ทั้งๆ ที่แทบจะไม่ต้องลงทุนอะไรเลย หากเปรียบเทียบกับเงินทองที่ทุ่มเทไปกับการสร้างศาสนวัตถุ.

พี่น้องพุทธศาสนิกชนชาวไทยทั้งหลาย

ณ วันนี้ ขอให้เรารู้ว่า เป็นช่วงระยะเวลาในการรวมพลังเพื่อการปลุก รากแก้วศาสนทายาท เป็นการลงหลักปักฐานสร้างความมั่นคงแก่พระพุทธ ศาสนา เพราะศาสนทายาทที่ดี คือรากแก้วของพระพุทธศาสนา ต่อให้เรา มีโบสถ์ราคาแพงเพียงใด มีเจดีย์งามแค่ไหน แต่ถ้าไม่มีคนดูแลรักษาสืบต่อเสีย แล้ว ก็จะไม่ต่างอะไรกับปราสาทนครวัด นครธม หรือพระเจดีย์ใหญ่ในบ้าน ไกลเรือนเคียงของเรา ที่ย่างกรายเข้าไปสัมผัสได้เพียงความวิงวอนของ อดีตเท่านั้น.

เพราะฉะนั้น งานหลักของพวกเราวันนี้ คือการสร้างพระสงฆ์ดี พระสงฆ์ เก่ง ที่มีความรอบรู้ทั้งธรรมและโลกอย่างสมดุล มาสืบอายุพระพุทธศาสนา มา ดำรงรักษาไว้ดววาราม รับผิดชอบกิจการคณะสงฆ์ รักษาสถาบันสงฆ์ เมื่อพวก เรายลัมหายตายจากไป.

ข้าพเจ้าขอให้เราตระหนักว่า นี่คืองานที่ยากที่สุด ใช้เวลานานที่สุด ลงทุน ต่อเนื่องที่สุด และจะต้องไม่มีวันจบสิ้น ไม่มีวันสิ้นสุดโครงการ เพราะนี่มิใช่ โครงการ หากแต่เป็นงานซึ่งต้องใช้ชีวิตจิตใจเป็นงบประมาณ เพราะเป็นงาน ที่เราต้องลงทุนด้วยชีวิตจิตใจจริงๆ ต้องทำโดยไม่มีคำว่าท้อแท้อ่อนแอ หรือ อ่อนนอกอ่อนใจ แม้จะต้องพบกับอุปสรรคปัญหาใดๆ ก็ตาม.

ขอให้ผู้มีปณิธานอันมั่นคงว่า เป็นบุญของพวกเราที่ครั้งหนึ่งเกิดมาแล้วได้ แทนคุณพระพุทธศาสนา ได้สร้างศาสนทายาท อย่างน้อยรูปหนึ่งคือผลงาน

ที่เกิดจากน้ำพักน้ำแรงของเรา แม้จะมีใช้ลูกในไส้ แต่ขอให้เป็นลูกในใจของเรา เป็นลูกของพระพุทธเจ้า เป็นลูกที่พวกเราพอจะฝากพระพุทธศาสนาไว้กับท่านได้.

ให้ถือปณิธานที่มั่นคงว่า เราหนึ่งคน จะต้องสร้างศาสนทายาทฝากไว้สืบศาสนา ๑ รูป การทำงานปลุกเร้าแก้วศาสนทายาทนี้ ขอให้เริ่มต้นนับหนึ่งที่เรา แล้วจะมีคนเดินตามอย่างมากมายมหาศาล หากพระเถร ๔ แสนรูป เราต้องการเพียงดวงใจ ๔ แสนดวง มาพุ่มพุกอย่างจริงจัง พวกเราทำได้.

พี่น้องชาวพุทธที่รักทั้งหลาย เวลานี้ คือเวลาที่พวกเราชาวพุทธจะได้ผนึกกำลังกัน เสาะแสวงหาเมล็ดพันธุ์ต้นไม้งาม ที่ตกหล่นตามหุบเขาพงไพรไกลโพ้น แล้วนำมาเพาะชำ รดน้ำพรวนดินใส่ปุ๋ยให้เจริญงอกงาม เพื่อจะได้นำไปปลูกในที่ๆ เหมาะสม ให้ออกดอก ออกผลต่อไป.

วินาทีนี้ คือนาทีที่มีคุณค่ายิ่งใหญ่ต่อพี่น้องชาวพุทธทุกท่าน เราต้องรวมพลังกัน ต้องคิดร่วมกัน และผนึกกำลังกัน จับมือกันให้แน่น เพื่อผลักดันงานปลุกเร้าแก้วแห่งศาสนทายาทนี้ให้งอกงาม บนผืนแผ่นดินไทย เพื่อประกาศให้โลกรู้ว่า แผ่นดินนี้ คือดินแดนแห่งกาสาวิสต์ร์ เป็นดินแดนที่อุดมรมเย็นเป็นสุข

เพื่อบอกให้โลกรับรู้ว่า แผ่นดินนี้ เป็นดินแดนที่ผู้คนมีจิตใจอ่อนโยน ออบอุน ปราศจากความรุนแรง เพราะหลักคำสอนของพระพุทธศาสนา และแผ่นดินนี้ เป็นดินแดนศักดิ์สิทธิ์แห่งเดียวที่เหลืออยู่บนโลกใบนี้ ที่จะรองรับคำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ให้ดำรงอยู่เป็นประโยชน์แก่อุบัติโลกตลอดกาลนิรันดร์.

งานปลุกเร้าแก้วศาสนทายาทจึงมิใช่เป็นงานง่าย ต้องพากเพียรบากบั่น และมีระบบนโยบายที่ชัดเจนจากผู้บริหารคณะสงฆ์ จะต้องลงแรงกาย แรงใจ

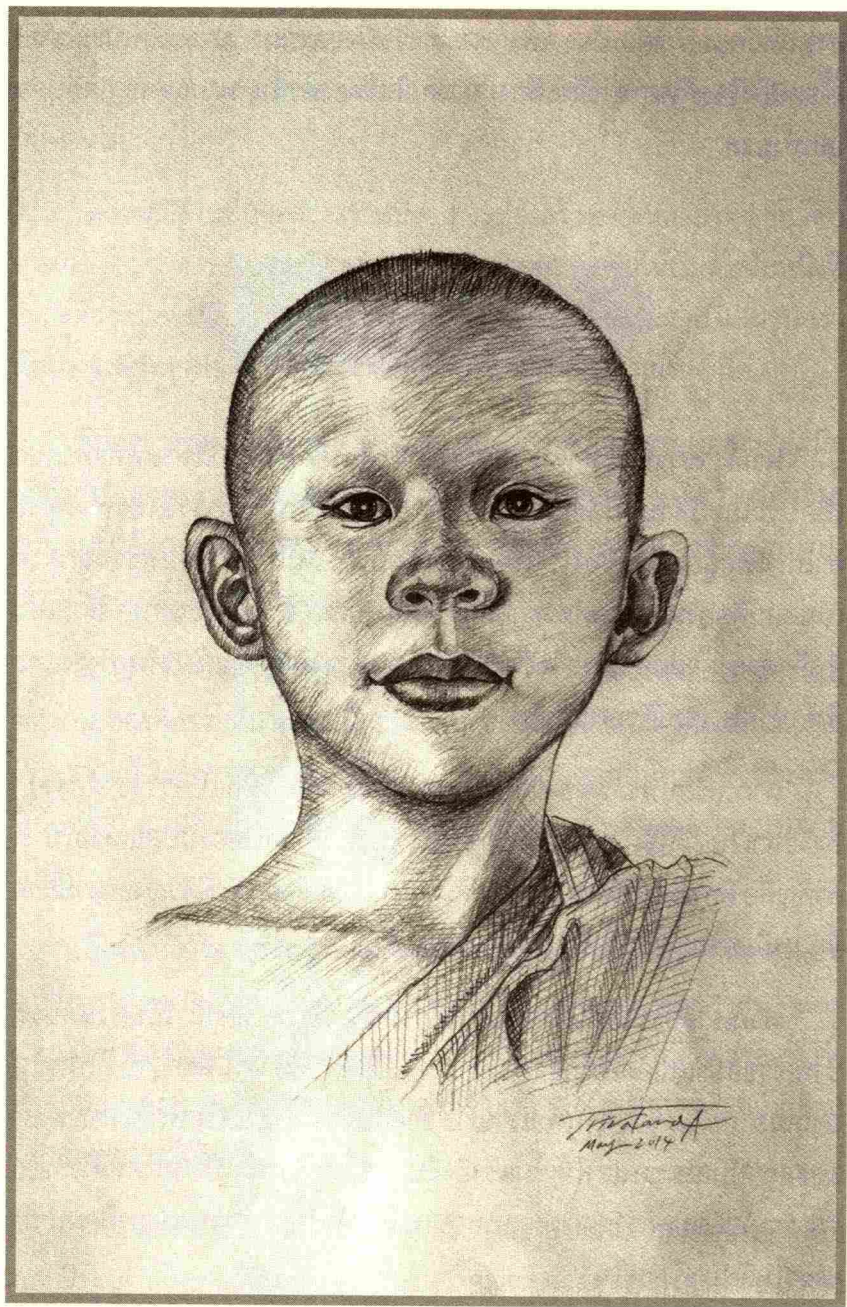
ลงทุนทรัพย์อย่างต่อเนื่อง เพราะผลสำเร็จที่จะตามมานั้น จะเป็นประโยชน์
 เกื้อกูลยิ่งใหญ่ไพศาล มิใช่เพียงผืนแผ่นดินไทยเท่านั้น หากแต่จะเกิดขึ้นต่อ
 โลกทั้งมวล.

สำนักชาวพุทธ

พวกเราชาวพุทธทุกคน มิใช่มีหน้าที่เพียงศึกษาปฏิบัติพระพุทธศาสนา
 เพื่อประโยชน์ส่วนตนเท่านั้น หากแต่เรามีหน้าที่ในการธำรงรักษาพระพุท
 ศาสนาเพื่อลูกหลานของเราในอนาคตอีกด้วย เหมือนชีวิตของเรานอกจาก
 เป็นสมบัติของพ่อแม่วงศ์ตระกูลแล้ว ก็ยังเป็นสมบัติของประเทศชาติผืนแผ่นดิน
 อีกด้วย. ด้วยเหตุนี้ เราจึงจำเป็นต้องออกมาช่วยกันส่งเสริม ทำนุบำรุงและ
 พิทักษ์รักษาสมบัติของแผ่นดิน.

หากเปรียบพระพุทธศาสนาเป็นทรัพย์สินเงินทอง ก็แปลว่า เราต้องรู้จัก
 ทั้งวิธีหาเงิน วิธีใช้เงิน และวิธีรักษาไม่ให้ทรัพย์สินเงินทองนั้นสูญหายไป ที่
 สำคัญคือ ต้องเรียนรู้วิธีทำให้ทรัพย์สินนั้นงอกเงย ต่อยอดให้เจริญงอกงามมาก
 ขึ้น เหมือนรักษาป่ามิให้จบบลงที่ต่อไม่ต้นเดียว.

พวกเราต้องช่วยกันคิดอ่านการก้าวหน้า วิธีการเหล่านี้ เป็นส่วนหนึ่งที่
 ข้าพเจ้าขอแนะนำเสนอต่อท่าน. บางท่านอาจมีวิธีคิด วิธีทำงานที่ดีกว่านี้ ก็โปรดได้
 นำเสนอ บอกเล่ากันมา เพื่อเราจะได้ช่วยกันจรจรโลงส่งเสริมพระพุทศาสนา
 และสถาบันสงฆ์ของเราให้เข้มแข็งยิ่งขึ้น. ขอให้ทราบว่าเป็นเป้าหมายของเราคือ
 “มาร่วมใจกันปลุกรากแก้วศาสนทายาท โดยนำช้างเผือกจากป่ามาฝึกฝน นำ
 เพชรในดินมาเจียรระโน”

สามเณร น้ำตัน

ขอให้สำนึกเสมอว่า พวกเราทุกคน ไม่ว่าจะเป็ฯพระสงฆ์หรืออุบาสก อุบาสิกา เราต้องพึ่งพาอาศัยกัน พวกเรามีใช้คนอื่น พระสงฆ์ก็คือลูกหลานของท่าน ท่านอาจอยู่ในฐานะเป็นพ่อแม่ ลุงป้า น้าอา อาจเป็นหลวงปู่หลวงพ่อ หลวงลุง หลวงน้า หลวงอา หรือหลวงพี่หลวงน้อง.

รวมความว่า พวกเราคือพี่น้องกัน คือญาติที่จะต้องเกื้อกูลและกอบกู้สังคมนี้นี้ด้วยกัน. เราทอดทิ้งเมินเฉยทอดธุระไม่ได้ เราจ้องจับผิดทำลายกันไม่ได้ พวกเราต้องช่วยกันรับผิดชอบ เพราะความรับผิดชอบของแต่ละท่าน คืออนาคตของพระพุทธศาสนาและสถาบันสงฆ์. เพื่อเป็นประโยชน์ในการทำงาน ข้าพเจ้าจะขอมอบความรับผิดชอบให้แต่ละท่านช่วยขบคิดและติดตามผลช่วยกัน และขออนุญาตนำเสนอแนวคิดของข้าพเจ้าดังนี้ :-

๑. ในแต่ละปี ขอให้ช่วยกันเสาะแสวงหาเด็กจากชนบทในแต่ละหมู่บ้าน มาบวชเรียน โดยเน้นคุณลักษณะของเด็กไว้คร่าวๆ ดังนี้คือ

ก. เรียนดี สามารถสอบได้คะแนนเป็นที่ ๑ ถึงที่ ๕ ของแต่ละโรงเรียน

ข. มีความประพฤติดี ไม่เกเรเหลวไหล

ค. มีความเอื้อเฟื้อ มีน้ำใจเสียสละต่อส่วนรวม ไม่เห็นแก่ตัว

ง. มีความกตัญญูกตเวทิต์ ต่อบุพการี

จ. มีความตั้งใจแน่วแน่ที่จะบวชศึกษาปฏิบัติในร่มกาสาวพัสตร์กระทั่งจบชั้นสูงสุด เพื่อเป็นศาสนทายาทสืบอายุพระพุทธศาสนา

๒. จัดทำทะเบียนประวัติ รายละเอียดของเด็กและครอบครัวไว้ทุกชั้นตอน เพื่อจัดหาพ่อแม่บุญธรรมมาเป็นเจ้าภาพอุปการะในการศึกษาเล่าเรียน โดยทำเป็นเล่มสมุดบันทึกเล็กๆ ๓ เล่ม เล่มที่ ๑ มอบให้สามเณรเก็บไว้

เล่มที่ ๒ มอบให้ญาติโยม พ่อแม่บุญธรรมเก็บไว้ เล่มที่ ๓ ทางวัดต้นสังกัดเก็บไว้ เพื่อติดตามประเมินผลความก้าวหน้าทางการศึกษาเล่าเรียน และพัฒนาการด้านความประพฤติของสามเณรรูปนั้น.

๓. จัดอบรมให้ทราบถึงความสำคัญของการบวชเพื่อสืบอายุพระพุทธศาสนา มิใช่บวชเล่นๆ พอให้ได้ปริญญาเท่านั้น และจัดพิธีบรรพชา ให้พ่อแม่บุญธรรมผู้ที่จะถวายการอุปการะมาร่วมในพิธี พร้อมกับมอบให้เป็นโยมอุปัฏฐาก เพื่อให้มีความผูกพันกันตลอดไป.

๔. จัดหาที่เรียนให้เหมาะสม โดยเฉพาะโรงเรียนพระปริยัติธรรมวิทยาเขตใกล้บ้านก่อน หากไม่มี จึงหาทางส่งไปเรียนในสถานศึกษา หรือวิทยาเขตอื่นของมหาวิทยาลัยสงฆ์ทั้ง ๒ แห่ง ที่มีอยู่ทั่วประเทศ.

๕. จัดหา “พ่อแม่บุญธรรม” มาอุปการะ จะเป็นครอบครัวหมู่คณะองค์กร คณะบุคคล หรือสถาบันการศึกษาก็ได้ เพื่อคอยให้กำลังใจดูแลเอาใจใส่ชีวิตสามเณรแต่ละรูป. ถือเป็นหน้าที่โดยตรงสำหรับพระสงฆ์ ซึ่งเป็นผู้อยู่ใกล้กับชุมชน ทั้งในเมืองและในชนบท พึงสอดส่องมองหาเด็กดี เด็กเก่งที่มีคุณลักษณะตามที่ระบุใน ข้อ ๑ นั้น แล้วนำมาบวชเรียน และพยายามหาทุนจากผู้มีจิตศรัทธา มอบให้แก่สามเณรรูปนั้น.

แม่บุญที่เกิดจากกฐินผ้าป่า ที่อาจมีเป็นครั้งคราว มากน้อยเท่าใดไม่สำคัญ ข้อสำคัญคือควรกันส่วนหนึ่งออกจากการก่อสร้างศาสนวัตถุ เพื่อเก็บสะสมไว้เป็นทุนสร้างศาสนบุคคล.

ข้อนี้ จะเป็นวัตถุประสงค์สำคัญ ที่ท่านจะสามารถอธิบายต่อศรัทธาสาธุชนที่จะร่วมทำบุญได้ว่า เวลาที่ท่านอุปการะพระภิกษุสามเณรเรียนหนังสืออยู่กรุ๊ป เชื่อมั่นว่าญาติโยมส่วนใหญ่จะชื่นชม และยินดีให้การสนับสนุนท่าน ขึ้นอยู่กับพระสงฆ์จะสร้างทัศนคติให้ญาติโยมเดินไปในทิศทางใด.

ข้าพเจ้าขออธิบายให้ท่านผู้อ่านทราบว่า ระยะเวลาเรียนและค่าใช้จ่ายของสามเณรแต่ละรูป ในการศึกษาตลอดปีนั้น เพียงรูปละ ๕,๐๐๐ บาท ก็เพียงพอ หากสามเณรเรียนตั้งแต่ ม.๑-ม.๖ รวมเวลา ๖ ปี ก็จะใช้จ่ายเพียง ๓๐,๐๐๐ บาท เท่านั้น.

สำหรับปริญญาตรี ค่าใช้จ่ายอาจจะเพิ่มขึ้นเป็นปีละ ๑๐,๐๐๐ บาท ระยะเวลาเรียน ๔ ปี ก็จะเป็นเงิน ๔๐,๐๐๐ บาท ต่อรูป หากมีความสามารถเรียนต่อระดับปริญญาโทได้ ก็ค่อยหาทางสนับสนุนในโอกาสต่อไป. แม้การเรียนจบระดับปริญญาตรี ๙ ประโยค ก็ใช้เวลาและงบประมาณไม่ต่างกัน. แม้หลักสูตรผู้เชี่ยวชาญพระไตรปิฎก อรรถกถา ฎีกา ก็ควรจัดตั้งขึ้นและหาช่างเผือกมาศึกษา.

หากสถาบันสงฆ์สามารถคัดเลือกช่างเผือกจากป่า เพื่อมาเป็นศาสนทายาทได้อย่างต่อเนื่องเพียงภาคละ ๕๐๐ รูป ๒๐ ปีติดต่อกัน เราก็จะได้พระเณรที่มีความรู้ดี ได้รับการอบรมดีมารับใช้พระพุทธศาสนา ๔๐,๐๐๐ รูป และในจำนวนนี้ อาจมีเพียง ๕,๐๐๐ รูปอยู่รับใช้ดูแลเป็นศาสนทายาทฝ่ายพุทธบริษัท ก็นับว่าเป็นบุญอันประเสริฐของพระพุทธศาสนาแล้ว.

การลงทุนทางการศึกษา ถือเป็นหัวใจที่สำคัญในการสร้างศาสนทายาทและการหาช่างเผือกเข้ามาสู่วงการสงฆ์ จึงถือเป็นงานสำคัญที่สถาบันสงฆ์พึงกำหนดนโยบายให้ชัดเจน เป็นหน้าที่หลักของวัดวาอารามต่างๆ ที่มีพระกำลังจะได้ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน อาจช่วยกันตั้งกองทุน หรือมูลนิธิ “ศาสนทายาทช่างเผือก” ประจำจังหวัดนั้นๆ ขึ้นมารองรับงานสำคัญนี้ ก็จะเป็นงานบุกเบิกสร้างสรรค์ที่ดี จะทำให้สถาบันสงฆ์มีชีวิตชีวาขึ้นอีกมาก.

ข้าพเจ้า ขอสรุปปณิธานงานปลุกกรากแก้วศาสนทายาท เพื่อทำความเข้าใจกับทุกฝ่าย โดยเฉพาะท่านผู้จะถวายเป็นงานปลุกกรากแก้วศาสนทายาทว่า

สามเณร เปรม

หากท่านมีกำลังทรัพย์เพียงพอ มีความสุขที่จะได้ทำงานนี้ร่วมกันขอให้ตั้งจิตเป็นกุศลตั้งแต่ต้นว่า ชีวิตหนึ่งก่อนจะลาโลกนี้ไป เราได้รับประโยชน์ยิ่งใหญ่จากแผ่นดินผืนนี้มากแล้ว เราได้รู้จักความดี มีความสุข จากคำสอนของพระพุทธองค์มามากแล้ว บัดนี้เราขอแทนคุณแผ่นดิน แทนคุณศาสนา แทนคุณกษัตริย์ และแทนค่าน้ำนม จะตั้งใจสร้างศาสนทายาทที่มีคุณภาพ ให้มีความเจริญงอกงาม เพื่อทำหน้าที่สืบอายุพระพุทธศาสนาแทนเรา อย่างน้อย ๑ รูป หรือ ๒ รูป หรือตามกำลังศรัทธา.

ท่านสามารถติดต่อขอรับรายละเอียดจากท่านเจ้าอาวาส หรือผู้บริหารวิทยาเขต ของมหาวิทยาลัยทั้ง ๒ แห่ง หรือโรงเรียนพระปริยัติธรรม หรือที่วัดใกล้บ้านท่าน ในจังหวัดของท่าน หรือแม้แต่ในเขตชุมชนที่ท่านอยู่อาศัย ใกล้ที่ไหนไปที่นั่นก่อน.

การทำเช่นนี้ ก็เพื่อให้ทุกคนมีส่วนรับผิดชอบต่อพระณรลูกหลานของท่านเอง โดยไม่ต้องกระຈุกเงินทองกองทุนหรือความรับผิดชอบไว้ในส่วนกลางหรือกับใครเพียงคนเดียว กลุ่มเดียว หากแต่กระจายความรับผิดชอบไปทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ.

มรดกดีที่อาจไร้ทายาท

ป๋วยศักดิ์

พระพุทธศาสนา เป็นมรดกของคนมีบุญ พระพุทธศาสนา เป็นเมล็ดพันธุ์ ที่งอกในพื้นที่ซึ่งมีบุญ เมื่อใดคนหมดบุญ ก็จะมองไม่เป็นคุณค่าพระพุทธศาสนา คนได้รับมรดกก็จะมองไม่เห็นคุณค่ามรดกที่ตนครอบครอง มองคุณค่าเป็น ราคากันไปหมด จึงเกิดความประมาทแผ่ซ่านทุกอณูในสังคม จึงไม่มีใครเตรียมพร้อมที่จะรักษามรดกล้ำค่าของตนไว้ให้มั่นคง นี่จึงไม่ต้องพูดถึงว่า พวกเราจะหาทางต่อยอดให้มรดกนี้เจริญงอกงามไปบุลยได้อย่างไร

มรดกที่ไร้ทายาท เกิดจากความประมาท เกียจคร้าน และหลงระเหิงของ ลูกหลาน กระทั่งกลายเป็นทายาทที่ไร้มรดก ข้อนี้ เกิดจากความโง่เขลาเอาแต่ สะดวกสบายของลูกหลาน เอาแต่คอยเสวยบุญเก่าของพ่อแม่ปู่ย่าตายาย เมื่อหมดบุญเก่าก็หมดปัญญาจะหาใหม่

พระพุทธศาสนา ถือเป็นมรดกที่ยิ่งใหญ่จากสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นมรดกอันล้ำค่าที่บรรพบุรุษไทยได้ฟุ่ฟู่มั้รักษามายาวนานนับพันๆ ปี เป็นมรดกที่ยิ่งใหญ่กว่ามรดกใดๆ ที่ชนชาติไทยมีอยู่ แต่วันนี้ มรดกนี้กำลังถูกมองว่าไร้ค่า

พระพุทธศาสนา ได้สร้างชาติบ้านเมือง สร้างบุคลิกลักษณะนิสัยของคนในชาติ ได้สร้างศิลปวัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิตของคนในแผ่นดินนี้ ให้มีความอ่อนโยน กตัญญู มีศีลธรรมประจําใจ ละอายชั่ว กลัวบาป มีนรก มีสวรรค์อยู่ในจิตสำนึกตลอดเวลา แต่วันนี้ กำลังถูกเมินเฉยไม่ให้ความสนใจใยดี

พระพุทธศาสนา เป็นมรดกที่ยิ่งใหญ่ ซึ่งพระมหากษัตริย์ไทยทุกพระองค์ ได้ยอมรับนับถือ และยกย่องเชิดชูบูชาสถาปนาไว้ในฐานะศาสนาประจำสถาบันพระมหากษัตริย์ และต่อมาได้กลายเป็นศาสนาประจำชาติไทย แต่วันนี้ กำลังถูกลดฐานะให้เทียบเท่ากับศาสนาอื่นๆ อย่างน่าใจหาย

มรดกที่ยิ่งใหญ่นี้ เป็นมรดกที่สืบเนื่องมาจากชมพูทวีป อันเป็นแดนพุทธภูมิ ซึ่งได้แผ่ขยายเจริญงอกงามไปในปากีสถาน อาฟกานิสถาน จีน ลังกา พม่า ลาว ไทย เวียดนาม เขมร อินโดนีเซีย เป็นต้น ในบรรดาประเทศเหล่านี้ แผ่นดินไทยรับมรดกได้มั่นคงกว่าชาติใดๆ

มรดกอันยิ่งใหญ่นี้ เดินทางไปถึงที่ใด ก็นำความสงบสุขร่มเย็นไปถึงที่นั่น เป็นมรดกที่สร้างชาติบ้านเมือง สร้างระบบศีลธรรมของคนในชาติขึ้นอย่างน่าชื่นชม

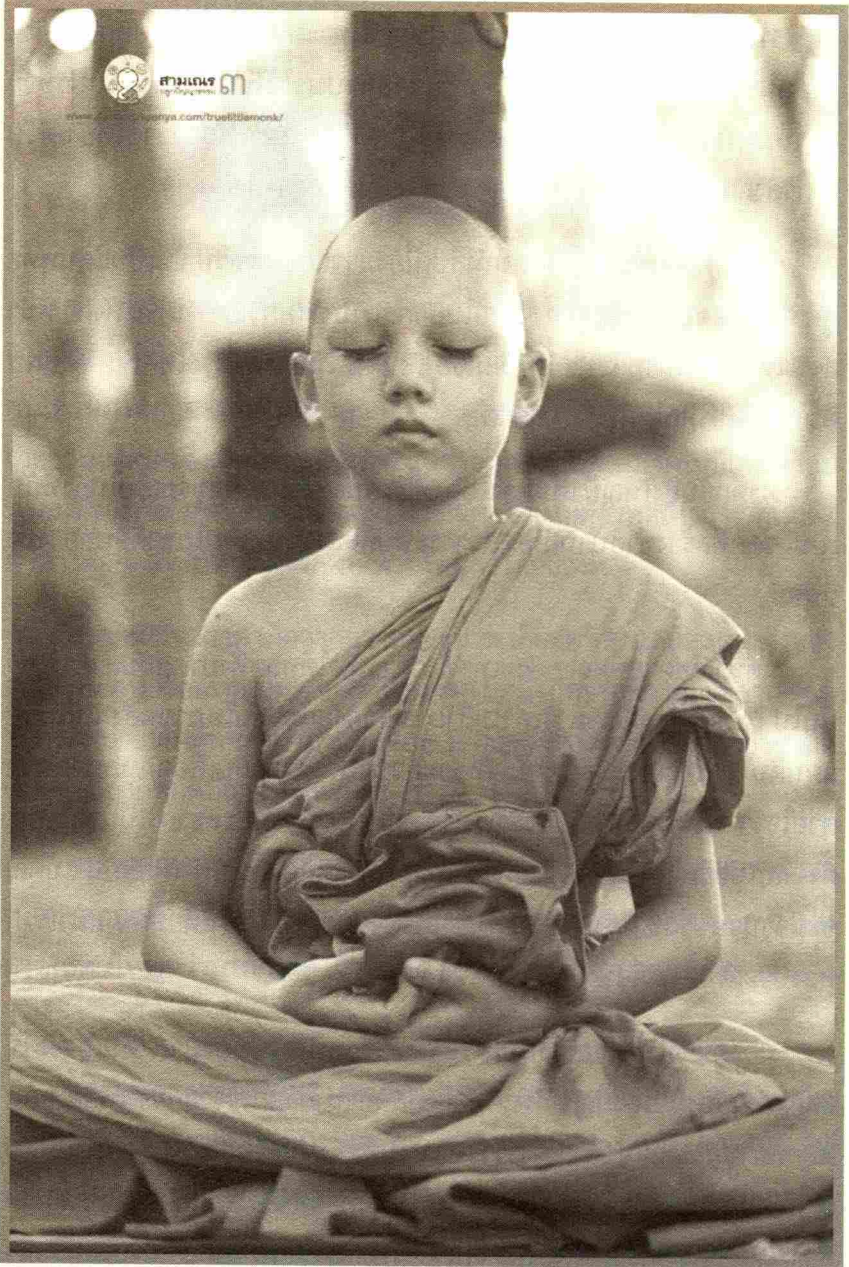
แต่น่าเสียดายที่หลายประเทศดังกล่าวนี้ ได้ทอดทิ้งมรดกอันล้ำค่าเหล่านั้นไป เพราะความโง่เขลาไม่รู้เท่าไม่ถึงการณ์ของลูกหลานในภายหลัง แม้ในผืนแผ่นดินไทยเองก็กำลังเกิดขึ้น เพราะความประมาทเลินเล่อถูกหลอกล่อให้ตายใจว่า พระพุทธศาสนาเจริญรุ่งเรืองขนาดนี้แล้ว มีประชากรเป็นชาวพุทธตั้ง ๙๕ เปอร์เซ็นต์ แล้วใครเล่าจะมาทำลายได้ ทุกศาสนาเท่าเทียมกัน แม้คุณจะมีจำนวนประชากรมาก คุณก็ต้องได้รับงบประมาณเท่าเทียมกัน แล้วเราก็หลงประเด็นตามเงื่อนไขของเขา

มองดูช่างไม่ต่างอะไรกับเศรษฐีมหาศาลที่มีเงินทองมาก ตนเองจะใช้แต่ละครึ่งต้องนับเหรียญบาท แต่พอถึงลูกหลาน เขามักใช้จ่ายอย่างเปลืองเปลินสนุกสนานสำราญใจ เพราะเขารู้ว่าใช้ไปจนถึงวันตายเงินก็ไม่หมด ลำพังใช้ของเก่าที่มีอยู่โดยไม่ต้องหาใหม่ ใช้อย่างไรก็ไม่หมดอยู่ดี จึงทำให้เกิดความประมาทอย่างใหญ่หลวงขึ้น ภายหลังปรากฏว่า มรดกเหล่านั้น ได้สูญสิ้นไปในพริบตา

အိန္ဒိယနိုင်ငံ
ဗုဒ္ဓကရုဏာအဖွဲ့

www.buddhistrelief.com/buddhistrelief.html

กลายเป็นทายาทที่ไร้มรดก เป็นทายาทอนาถาไป

หากเราชาวพุทธประมาท ยังคิดว่าไม่เป็นไร ยังไม่ต้องสังคายนาปรับปรุงอะไรหรอก หากยังคิดกันเช่นนี้อีกต่อไป พระพุทธศาสนาในประเทศไทยของเราจะไม่ต่างอะไรกับลูกเศรษฐีหลงทรัพย์ หลานเศรษฐีหลงสุข และสุดท้าย ก็จะเป็นทายาททายาทจที่ไร้แผ่นดินอยู่อาศัย

วันนี้ ถึงเวลาที่พวกเราจะต้องทำสังคายนาอย่างที่พระเจ้าอโศกมหาราชได้ทรงกระทำ ต้องปฎิเสหาพระพุทธศาสนาซึ่งทำด้วยหิน จารึกความจริงเอาไว้ ปักลงดินทุกจังหวัด บอกให้รู้ว่า ที่นี่คือผืนแผ่นดินแห่งพระพุทธศาสนา แม้เขาจะไม่จารึกไว้ในรัฐธรรมนูญก็ตาม

พวกเราต้องลุกขึ้นมาทำงานตามเป้าหมายของพระพุทธองค์ คืองานการเผยแผ่และให้การศึกษา การฝึกอบรมคนในชาติ การปฎิหลักพระพุทธศาสนา คือปฎิเสหาหินพระเจ้าอโศก คือการจารึกศีลธรรมลงในเสายืนย่นความจริงไว้ จากนั้นจึงหันมาปรับปรุงระบบการศึกษา การฝึกอบรมจิตใจของคนในชาติไปพร้อมๆ กัน

การจะเขียนไว้ในรัฐธรรมนูญว่า พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติก็สำคัญ แต่ที่สำคัญยิ่งกว่าคือ การที่พวกเราชาวพุทธผู้มีหน้าที่โดยตรง ได้ช่วยกันกำหนดยุทธศาสตร์ในการปฏิบัติพัฒนาสถาบันศาสนาของตนให้ถูกต้อง ดีงาม การเอาแต่ดำเนินแต่ไม่พัฒนาแก้ไข คือการทำลายที่ร้ายแรงชนิดหนึ่ง เป็นภัยคุกคามใหม่ที่กำลังเกิดขึ้นต่อศาสนาของเรา

พวกเราไม่ต้องน้อยใจ ไม่ต้องเสียใจ แม้รัฐจะไม่เขียนไว้ เราก็ต้องหาทางพัฒนาให้ได้ ขอให้ถือเอาเหตุนี้เป็นหลักในการปลุกจิตสำนึกของชาวพุทธ ปลุกวิญญูณรักพระศาสนาของพระสงฆ์สามเณรให้ตื่นตัวขึ้นมา ให้รู้ว่าต่อไปนี้เรานั่งอยู่เฉยๆ ไม่ได้แล้ว สโลแกนทางการศึกษาต้องเริ่มใหม่ว่า “ศีลธรรมนำ

ความรู้ คู่อุดมการณ์” แปลว่า การพัฒนาปรับทิศใหม่ เป็นเป้าหมายสำคัญในการรักษาชาติและประชาชน

ถามว่า จะพัฒนาอย่างไร

ข้าพเจ้าขอกล่าวแต่เพียงประเด็นสำคัญให้ท่านทั้งหลายทราบว่า เมื่อ ๗๐ ปีที่แล้ว สมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม ประชากรของรัฐมีประมาณ ๑๙ ล้าน ขณะที่ประชากรพระภิกษุสามเณร มีเพียง ๓ แสนเศษ

ถามว่า เจริญหรือเสื่อม

ถามว่า เพียงพอหรือขาดแคลน

ถามต่อไปอีกว่า ยังมีความสมดุลกันอยู่หรือไม่ เรายังอุ่นใจกันอยู่หรือไม่

ถ้าถามถึงความสมดุลและความพอเพียง ก็ตอบได้ว่า ยังไม่สมดุล ยังไม่พอเพียง ยังเป็นอัตราส่วนที่น่าใจหาย คำถามต่อมาคือ แล้วเราจะเพิ่มปริมาณและคุณภาพของพระภิกษุสามเณรได้อย่างไร

ข้าพเจ้ามีข้อเสนอเฉพาะในส่วนศาสนทายาทฝ่ายบรรพชิตก่อน เพราะเป็นส่วนที่ปริมาณและคุณภาพมีน้อย แต่เป็นที่เคารพศรัทธาของคน ถ้าอัตราส่วนตรงนี้เพียงพอ มีคุณภาพดีพอ ส่วนอื่นๆ ก็จะฟื้นได้ง่าย แต่ถ้าส่วนนี้ถูกบดบัง ส่วนอื่นก็จะถูกถอนรากแก้วทิ้งได้ง่าย

ขอเสนอให้ดำเนินการอย่างเป็นระบบ ถ้าทำตามระบบไม่ได้ ก็ต้องใช้ความสามารถส่วนตัว ใช้ปณิธานส่วนตัว ใช้บุญบารมีส่วนบุคคลก็ได้ อย่างที่หลวงปู่หลวงพ่ोजำนวนไม่น้อยได้กระทำอยู่ในเวลานี้ แต่น่าเสียดายที่เรา ยังไม่ได้รับการสนับสนุนทางนโยบายอย่างเต็มที่ ทั้งๆ ที่ศักยภาพองค์กรสงฆ์มีอย่างมากมายมหาศาลรอบด้าน ที่เป็นเช่นนี้ เพราะขาดเป้าหมายและวิธีการที่ชัดเจนนั่นเอง

ยุทธศาสตร์ที่ชัดเจนควรจะเป็นอย่างไร

ข้าพเจ้าเห็นว่า ถ้าเป้าหมายของเรากำหนดว่า ภายในเวลา ๑๐ ปี เราจะต้องมีปริมาณพระภิกษุสามเณร ซึ่งมีคุณภาพมาเป็นศาสนทายาทสืบอายุพระบรมพุทธานุชาสนา จำนวน ๕ ล้านคน เพื่อให้สมดุลกับประชากรของรัฐที่กำลังเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว เราจะต้องทำงานเชิงรุกทันที จะนอนนิ่งอย่างสุขสบายใจไม่ได้อีกแล้ว เห็นหรือยังว่า ศาสนาอื่น เขาบุกซื้อที่ดินและสร้างโรงเรียนของเขา ในภูมิภาคต่างๆ นับแสนๆ ไร่แล้ว นั่นคือการทำงานเชิงรุกของเขา

ถ้าเรายังนิ่งเฉย ไม่มีเป้าหมายในการพัฒนาระบบความมั่นคงของสถาบันพระพุทธานุชาสนา ในขณะที่เห็นคู่แข่งชัดเจนเช่นนี้ เราก็คือว่าขาดความกตัญญูต่อสถาบันของตน เราจะยอมยื่นเสื่อมอยู่กับที่ หรือจะคิดหาทางต่อสู้ **ความจริง** เรายังไม่เสียหายเลย เรายังได้เปรียบ เพียงแต่เราอาจรู้สึกกลัวจนขวัญกระเจิงขอให้ตั้งสติให้ติก่อน แล้วมาช่วยกันคิดหาทางแก้ไข ซึ่งข้าพเจ้าจะค่อยๆ นำเสนอแนวคิดต่อท่าน ให้เห็นทางที่พอจะเป็นไปได้

เรื่องแรก คือการสร้างศาสนทายาทรองรับมรดกทางพระพุทธานุชาสนานี้เป็นเรื่องเร่งด่วนที่จะต้องรีบสร้าง รีบวางเป้าหมายในการเพิ่มปริมาณและคุณภาพ ไม่ต้องบ่นเพื่อนั่งรอรออำนาจรัฐแต่เพียงฝ่ายเดียว แม้อำนาจรัฐจะมีความสำคัญ แต่เมื่อยังมองไม่เห็นความหวังหรือทิศทางที่ชัดเจน ชาวพุทธที่มีภูมิปัญญาเห็นภัยที่กำลังเกิดขึ้น ต้องอาสาลุกขึ้นมากอบกู้ ปกป้อง ค้ำครองไม่ให้เกิดการเสื่อมถึงขั้นสูญสิ้น พระสงฆ์ที่มีบทบาทในการปกครอง การศึกษา การเผยแผ่ ต้องรีบดำเนินการวางแผนการทำงานและจัดงบประมาณให้ตรงเป้า

ข้าพเจ้าขอเสนอข้อคิดบางประการที่อาจจะจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาสถาบันพระพุทธานุชาสนา โดยขอเน้นไปที่งานมากกว่าองค์กร นั่นคือ งานการศึกษา งานการเผยแผ่ งานปฏิบัติธรรม และงานสร้างสื่อ

အိန္ဒိယနိုင်ငံ
ရန်ကင်းမြို့နယ်

www.buddhistrelief.org

การศึกษาแผนกธรรม-บาลี ควรปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีเสน่ห์ ให้เข้ายุคสมัย ถ้าจะเพิ่มคอมพิวเตอร์ ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน หรือภาษาญี่ปุ่น เข้าไปในการเรียนพระไตรปิฎก ในสายบาลี-นักธรรม ก็ต้องทำ และเชิญผู้รู้ผู้เชี่ยวชาญเข้ามาหารือ จัดทำหลักสูตรให้ดี ภาษาบาลีถือเป็นภาษาคัมภีร์ ส่วน ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน หรือแม้แต่ภาษาญี่ปุ่น ถือเป็นภาษาสื่อสาร แม้รูปแบบ การสร้างสื่อ ก็ต้องเรียน การฝึกเทศนา ปราศรัย ปาฐกถา บรรยายธรรม ทั้ง ภาคภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน ภาษาญี่ปุ่น ก็ต้องมี วันนี้อันโลกเปิดกว้าง เราเรียนเฉพาะภาษาบาลีอย่างเดียวไม่พอ การเรียนแค่นี้ทำให้สถาบันสงฆ์ไม่มีเสน่ห์พอที่จะดึงดูดคนให้เข้ามาชื่นชมคำสอนที่ดี

นอกจากนั้น ควรเพิ่มเติมงานด้านการเผยแผ่ การสร้างพระธรรมทูต หรือ ธรรมทูต คือสร้างผู้ทำหน้าที่สื่อความดี ทั้งที่เป็นพระเถร และฆราวาสต้องมี อย่างเป็นระบบ ข้าพเจ้าเห็นว่า สถาบันสงฆ์ ควรตั้งเป็นสถาบันฝึกอบรมพระ ธรรมทูตภายในประเทศและต่างประเทศ ภาคภาษาต่างๆ กันอย่างจริงๆ อย่า จำกัदनักเผยแผ่เฉพาะพระเถร ให้ขยายออกไปเป็นประโยชน์ต่อประชาชน ต่อ นักศึกษาที่อยากเป็นนักเผยแผ่ด้วย

นอกจากนั้น วัดทุกวัด ควรมีสุนัขฝึกอบรมจิตที่ได้มาตรฐานประจำ วัด ประจำชุมชน เพราะการฝึกจิตเป็นการเผยแผ่ที่ดีที่สุด เช่น การจัด ฝึกอบรมเข้ม ๗ คิน ๘ วัน อย่างที่คุณแม่สิริ กรินชัย ทำอยู่ที่ยุวพุทธสิกสมาคม ถนนเพชรเกษม ๕๕ หรือหลักสูตรครูสมาธิ ของหลวงพ่อวิริยงค์ วัดธรรมมงคล ถนนสุขุมวิท ๑๐๑ หรืองานอบรมวิปัสสนากรรมฐาน ตามแบบอย่าง ที่ หลวงพ่อจรัล จังหวัดสิงห์บุรี ฝึกอบรม เพราะเป็นวิธีการที่ขัดสนิมใจคน และ เปลี่ยนวิถีชีวิตของคนได้จริง

เนื่องจากเวลานี้ คนมีความทุกข์มาก การเจาะตลาดให้ความสุขที่ละเอียด ฉลาดวักขีน ต้องมุ่งไปที่คนทำงาน ไปถึงสถานที่ทำงานของเขา เช่น ตึกสำนักงาน

ขนาดใหญ่ ตัวอย่างเช่น ด็ก ซี.พี. โครงการยกวัดมาไว้ที่เซเว่น ด็กชาอุยิสระ ๒ โรงเรียนตะวันนา หรือเปิดบ้านฟังธรรม ของคุณหญิงลมุลศรี โกศิน เป็นต้น ทุกข์อยู่ที่คนทำงาน คนทำงานจะมีปัญหามาก ทุกข์อยู่ที่ไหน ธรรมะต้องอยู่ที่นั่น ธรรมะต้องยื่นเคียงข้างทุกข์ การมีธรรมะคู่ใจเหมือนถือไฟฉายกลางคืน เมื่อมีทุกข์ต้องตามหาธรรมะพบทันที ธรรมะแม้จะเหมือนยาพารา ไม่ปวดก็ไม่จำเป็น แต่ทุกคนก็ควรพกยาพาราติดตัวเผื่อไว้บ้าง

แม้วัดเองก็ต้องตระหนักในเรื่องความเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่ต้องการให้วัดปรับปรุงวัด เพื่อสนองตอบความต้องการของประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสังคมที่กำลังกระหายอยากสมาธิ วัดจึงต้องจัดการปฏิบัติธรรม เน้นศีลอย่างเดียวไม่พอ เพราะคนที่ท่องศีลได้ รับศีลเป็นประจำ มักละเมิดศีล เนื่องจากไม่เข้าใจเรื่องกฎแห่งกรรม

การจะเข้าใจกฎแห่งกรรมได้ต้องอาศัยความนิ่ง ความละเอียดของจิต ซึ่งต้องฝึกสมาธิ การฝึกสมาธิเหมือนโปรแกรมเมอร์ ตั้งใจเข้าไปแก้ไขรหัสภายในโปรแกรมและใส่แอนตี้ไวรัสไว้ให้พร้อม ธรรมะเหมือนแอนตี้ไวรัส หลังจากนั้น จึงขบคิดปัญหาชีวิตด้วยสติปัญญาอันเฉียบคม แปลว่า นับแต่นี้ไป วัดหรือองค์กรชาวพุทธที่มีอยู่ทั่วประเทศ ต้องมีศูนย์ปฏิบัติธรรม และมีหลักสูตรชัดเจน เพื่อให้ประชาชนได้ลิ้มรสความสุขละเอียด มากกว่านอนกอดสุขที่หยาบแล้วเป็นทุกข์ไม่สิ้นสุด

ประการต่อมาคือเรื่องสื่อธรรมะ แม่วันนี้ สื่อชาวพุทธโดยตรงจะยังไม่มีคุณภาพพอ แต่เราต้องรีบช่วยกันทำ นักรุกก็มีเงินมาก ต้องลงทุนสร้างสื่อที่เป็นบุญ อย่าสร้างสื่อบาป อย่ารอให้พระทำฝ่ายเดียว การทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา ประเทศชาติบ้านเมือง เป็นหน้าที่ของท่านด้วย อย่าหวังว่าพระจะต้องทำหมดทุกอย่าง พระสงฆ์มีขีดจำกัดในการทำงานมาก หลายอย่างต้องพึ่งพาอาศัยญาติโยม เงินทองก็อยู่ที่ญาติโยม อย่าฝากอนาคตพระพุทธศาสนา

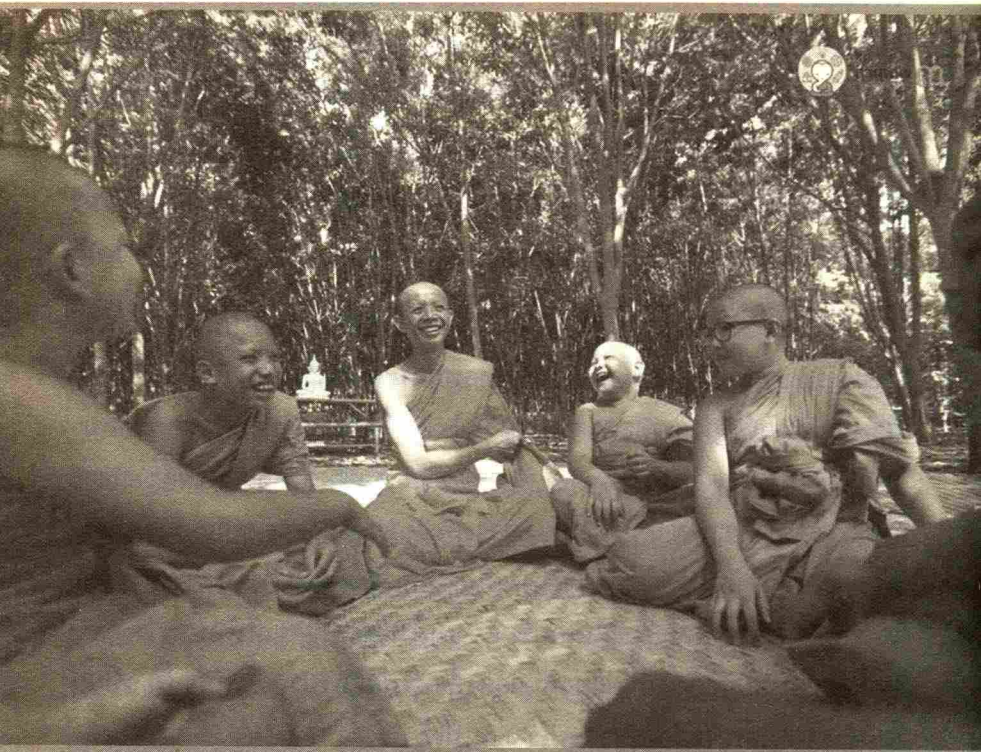
อนาคตลูกหลาน อนาคตศีลธรรมจรรยาไว้ที่กำมือพระเพียงฝ่ายเดียว ท่านทั้งหลายต้องลุกขึ้นมาช่วยกัน ชาติบ้านเมืองจึงจะไปรอด

ด้วยเหตุที่ว่า การจะออกกฎระเบียบส่งเสริมทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา พระสงฆ์สามเณร หรือหลักสูตรการศึกษาสำหรับเยาวชนของชาติ ทำได้ยาก เพราะไม่ได้บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญว่า พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ การเรียกร้องจึงเกิดขึ้น แต่น่าแปลกใจว่า ทำไมศาสนาอื่นจึงสามารถออกกฎหมายเพื่อประโยชน์ทางศาสนาของตนได้ครั้งแล้วครั้งเล่า พอเราจะทำบ้าง กลับถูกต่อต้านตลอดเวลา เรื่องนี้ ผู้มีหน้าที่ดูแลประเทศชาติบ้านเมืองต้องนำไปไตร่ตรองหาทางแก้ไข

พระพุทธศาสนาเวลานี้ ตามความรู้สึกชาวพุทธมักมองไปที่บทบาทพระสงฆ์สามเณร เราไม่เคยคิดว่า ชาวพุทธทุกคนก็เป็นส่วนหนึ่งของพระพุทธศาสนาที่เราเรียกว่าพุทธศาสนิกชน ทำไมเราจึงโยนความรับผิดชอบศาสนาให้กับพระทั้งหมด ทั้งๆ ที่พระมีเพียงนิดเดียว นี่เป็นความเข้าใจผิดของชาวพุทธที่ต้องทำความเข้าใจให้ถูกต้อง ชาวพุทธทุกคนต้องแสดงความรับผิดชอบหยุดกล่าวตำหนิกัน ขอให้ดูตัวอย่างคนในศาสนาอื่นที่เขาทำงานอย่างตั้งอกตั้งใจ เพื่อศาสนาของเขา เขาไม่เคยขัดแย้งกันให้ใครเห็น ขอให้ทราบว่ วันนี้พระพุทธศาสนาของเรามีคู่แข่งที่มีกำลังทั้งทรัพย์ อำนาจและปัญญา เป็นคู่แข่งที่ปราดเปรี้ยว ซึ่งเราจะประมาทไม่ได้

พวกเราต้องแบกรับภาระร่วมกัน ต้องคิดให้ตรงกัน อย่าขัดแย้งกัน อย่าหลงประเด็นทำลายกันเพียงเพราะเรื่องเล็กน้อย ให้คิดถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก อะไรรักษากันได้ ต้องรีบรักษาคุ้มครอง มิฉะนั้น เราอาจจะสูญเสียชาติบ้านเมืองไปได้

มาถึงตรงนี้ ข้าพเจ้าก็ขอกกล่าวถึงนโยบายของสถาบันสงฆ์ว่า ควรคิดถึง

เรื่องสำคัญ คือ

(๑) การเพิ่มปริมาณและคุณภาพของพระภิกษุสามเณรทั่วราชอาณาจักร ภายใน ๑๐ ปี ให้สมดุลกับประชากรของรัฐที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว

(๒) การปรับปรุงวัดวาอารามให้เข้ากับยุคสมัย ให้ร่มรื่น สงบ สะอาด ปลอดภัย มีป้าย มีโบรชัวร์ประชาสัมพันธ์กิจกรรมของวัด มีสำนักงานกลางของวัดสามารถติดต่อประสานงานได้อย่างเป็นระบบ

(๓) การจัดตั้งกองทุนของคณะสงฆ์ เพื่อส่งเสริมงานเผยแผ่ธรรมะ คือให้มีหน่วยเผยแผ่อย่างเป็นระบบเดียวกัน นอกเหนือจากกองทุนกลางแล้ว ทุกวัดควรตั้งกองทุนภายในขึ้นมาด้วย

(๔) ระบบการศึกษาของวัดต้องทันสมัยและมีเสน่ห์ หากจะต้องเพิ่มวิชาการก้าวหน้าที่เหมาะสมกับการอยู่ในโลกนี้ ก็ต้องรีบทำ มิฉะนั้น คนก็จะละทิ้งศาสนาไป ทิ้งๆ ที่รู้ดี แต่ก็เห็นว่าไม่พอที่จะเลี้ยงปากเลี้ยงท้องได้

(๕) คณะสงฆ์ควรมีกองทุนพระพุทธศาสนา ซึ่งสามารถตั้งงบประมาณของตนเองได้ นอกเหนือที่ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ แม้ว่าภาครัฐจะยังไม่ยอมออกพระราชบัญญัติใดๆ ให้ก็ต้องทำ

(๖) แต่ละวัดต้องรีบสร้างสถานปฏิบัติธรรมให้ได้มาตรฐาน เพื่อการฝึกอบรมประชาชน เยาวชน และทำให้ต่อเนื่องจริงจัง ให้ถือเป็นนโยบายสำคัญ

ข้อคิดเห็นบางประการเหล่านี้ มิใช่ทำไม่ได้ มิใช่เป็นไปไม่ได้ แต่ถ้าหากเราขยับลงมือทำกันอย่างจริงจัง ความสำเร็จจะเกิดขึ้นอย่างแน่นอน ข้าพเจ้ามั่นใจว่า พลังความรักความสามัคคี ที่พวกเราชาวพุทธมีต่อชาติบ้านเมือง จะเป็นพลังที่ยิ่งใหญ่ และต้องพิสูจน์ที่การกระทำ ความยากมิใช่อยู่ที่การกระทำ ยากอยู่ที่คิดว่ายาก ยากอยู่ที่เราเอาแต่คิดว่าทำไม่ได้ นั่นเป็นการคิด

เชิงลบทที่มีแต่บันทอนพลังจิตที่เป็นบุญ

ข้าพเจ้าจึงนำเสนอข้อคิดในการรักษามรดกคือพระพุทธศาสนา ซึ่งสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงมอบให้เราทุกคน คือ ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา ช่วยกันดูแลรักษาพัฒนาให้มั่นคงต่อท่านผู้อ่านของข้าพเจ้าไว้พิจารณา เพื่อเทพยดาจะได้ตลใจคนมีบุญญาบารมี มีอำนาจวาสนามาอ่านพบเข้า และคิดแทนคุณแผ่นดิน

วันนี้เรามีมรดกดี แต่เริ่มขาดแคลนทายาท ถ้าเราไม่รีบแก้ปัญหาวินัยหน้าพวกเราจะเป็นศาสนทายาทที่ไร้มรดก อาจเป็นยาจกที่ไร้ชาติ ศาสนาพระมหากษัตริย์อย่างแน่นอน.

“เราควรศึกษาเรื่องบุญ เพราะว่าบุญนี้เป็น
ฝักฝ้ายแห่งความสุข” แสดงว่าคนมีบุญจะมีความสุข
คนมีบุญมากก็จะมีสุขมาก คนมีบุญน้อยก็จะมีสุขน้อย
ไม่มีบุญเลยก็ไม่มีความสุข

พระราชวุฒาจารย์

(สวัสดี ขนตวิริโย)

วัดโพธิสมภรณ์ จ.อุดรธานี